

ERA-T-76.1.856
P-959

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU RIIKLIK EHTUSKOMITEE
TEADUSLIK RESTAUREERIMISE TÖÖKODA

OBJEKT: Tallinna vanalinn

ŠIFR. NR.: TK-1-65

TELLIJA: Teaduslik Restaureerimise Töökoda

TEOSTAJA: Teaduslik Restaureerimise Töökoda

Väljavõtted Tallinna vanimatest

kinnisturaamatutest

I - I osa

Director: V. Saks.

Peainsener: F. Tomps.

Projekt-sektori juhataja: E. Sedman.

Peaspetsialist ajaloo alal: H. Üprus.

Peaspetsialist arhitektuuri alal: R. Zobel.

Objekti autor: R. Zobel.

TALLINN 1968.

Väljavõtted Tallinna vanimatest kinnistu-
raamatutest, koostatud dots. L.Tiigi poolt
1963.a. I - I osa

Jrk. nr.	Aadress	Kinnistu nr-d	Lehek. arv
1.	Lai 19	134	4,5
2.	Lai 23	138-II	8,0
3.	Lai 40	143	3,5
4.	Pikk 5	90	4,0
5.	Pikk 7	89	4,5
6.	Pikk 29	66 ja 68	7,5
7.	Pikk 31	64	2,5
8.	Pikk 33	61	4,0
9.	Pikk 33	61	5,0
10.	Pikk 35	60	4,5
11.	Pikk 37	51	3,5
12.	Pikk 39	50	5,0
13.	Pikk 41	49	4,5
14.	Pikk 43	46	5,0
15.	Pikk 45	43	5,0
16.	Pikk 61	32 ja 147	4,5
17.	Pikk 67	13-I ja 13-II	5,0
18.	Raekoja plats 13	258, 258 II	8,0
19.	Raekoja tän.3	247	5,5
20.	Vene tän.23	219	4,5
21.	Ülevaade Tallinna Raekoja naabritest	250, 249, 248, 350	7,5
Komplekteerinud: <i>R. Zobel</i>			106,0

3

Kinnistu nr.134 ehk Lai tänav nr.19 (Aida t. nurgal).

Kindlad teated sellest kinnistust algavad 1499.aastaga, mil see on veel raehärra Johan Superi (ka Supher ja Zuper) nimel. Hans Super võeti Tallinna kodanikuks 1456.a. (I kod. rmt. lk.19). Ta abiellus Tallinna kodaniku Michael Hildebrandti tütreaga, kes oli hilisema Riia peapiiskopi õde. Johan Super oli Tallinna raehärraks 1458-1467 aastail ja Bürgermeistriks 1470-1494.a. Ta suri 1498.a. Tema tütreist oli Margareta abiellus Hans Travelmaniga ja Alheid raehärra Diederick Naschertiga.

Rendiseraamatus nr.1222 all on sissekanne 8.11.1499: surnud härra Johan Superi pärijad - härra Didrik Nasschert ja Hans Travelmani surnud lese pärijate hooldajad selle kinnistu määravad tagatiseks Jaani seegile võlguoleva 200 marga eest. Kinnistu asub Laial tänaval härra Johan Hertzeveldi kinnistu (nr.138-I, nüüdne Lai t.21) kõrval.

Edasises puuduvad otsesed andmed, kuid kaudsete abil on selgitatav, et rhr. Diderick Nascherti (mustpeade vennaks astunud 1462, raehärra 1484-1511, surnud 1511.a.) tütar Alheit abiellus rüütel Henninck Passowiga (ka Passouw), kes sel teel sai pool kinnistut kaasavaraks. Teise poole omandas ostuteel Hans ja Brun Tafelmakerilt (vist Hans Travelmani pojad). Henningk Passouwe lesk abiellus 1529.a. Pawel van Scharenbergiga, kelle nimele kanti kinnistu 4.03.1531 (AHB, lk.91-a; Susterstrate XIV). Kinnistu asus Laia tänava nurgal, üheks naabriks Marten Herseveldi kinnistu (Lai t.21), teisel küljel, üle nüüdse Aida tänava, asus Nunnakloostri aed (nunnen garden).

AHB, lk. 91-a: 11. oktoobril 1542 loovutas Pawel von dem Scharenbergi volinik surnud härra Henninck Passouwi laste eestkostjaile selle kinnistu, millel tookord oli elamu ja kaks aita keldritega. Naabrid on endised.

Henning Passouw oli Taani läänimees ja aadlik, kellele kuulusid ka Lagedi ning Kolga mõisad Eestimaal. Tema lastest on teada poeg Hans ja tütar Beate. Viimane abiellus Tallinna kodaniku Hans Kley'ga 1553. a. Beate Passouwe'le kuulus 1544-1553. a. kinnistu nr. 14 Pikal tänaval ja tema isa vapp (hüppav koer) on müüritud linnamüüri ühes Uue tänava õues.

AHB, lk. 91-a: 17. aprillil 1543 Henning Passouwi laste eestkostjad loovutasid selle kinnistu kõigi päraldistega vahetuse korras Euert Eickholtz'ile. Naabrid olid endised. Ewert Eeckholtz (rhr. Johan Eekholti /1511-1525/ poeg) oli abielus Rötger Boismani tütre Gretke'ga ja on surnud enne 1583. a.

AHB, lk. 91-b: 30. aprillil 1583. a. loovutasid pärijad selle kinnistu eelmise pojale, samuti Ewert Eeckholtz'ile (ka Eekholtz) Kinnistul on elamu ja kaks aita keldritega; naabriteks härra Marten Herssefeldt ja kloostri aed.

NHB, lk. 128: 29. aprillil 1631. a. loovutasid surnud Ewert Eekholti pärijad ja väimehed selle kinnistu endiste päraldistega ühele surnu väimehele Bartold Stralbornile, kes oli abielus Gertrud Eekholtiga (maetud 1667). See oli Bartold Caspari poeg Stralborn (astus mustpeaks 1619, võeti kodanikuks 1622 ja suri enne 1643. a.).

NHB, lk. 128: 29. aprillil 1631. a., seega veel samal päeval loovutas uus omanik kinnistu raehärrale Matthias Pforte'le (ka Poorten ja Pforten), kes oli raehärra 1630-ndast kuni surmani 1641, oli esimeses abielus Elisabeth Caspari t. Goldberg'

iga (maetud 1637) ja teises abielus Agneta Wangerseniga (Tallinna bürgermeisteri Georg v. W. tütreaga). Viimane abiellus uuesti Diedrich Dahl'iga (II kodanike rmt, nr.253).

NHB, lk.128: 21.oktoobril 1664 kanti see kinnistu üle eelmise omaniku pojale, Gotthard Matthiase p. Pforte'le (ka Poorten). Tallinna kodanikuks on ta saanud 1659.a., abiellunud samal aastal Gertrud Thomase t. Kniperiga ja maetud 1667.a. Lesk abiellus uuesti 1671.a. Christoph Krechteriga. Ajavahemikus 1641 kuni 1664 oli kinnistu kasutajaks ilmselt tema võõrasema Agneta Wangersen (ka A. von Wangersheim), kes 1643 abiellus Diedrich Dahl'iga (II kodanike raamat nr.253: sai kodanikuks 1643 ja oli raehärraks 1658-661, maetud 1665.a.)

1671.a. kui Gotthard Poorteni lesk Gertrud Kniper abielus uuesti Christoph Krechteriga, jäi kinnistu nende kasutada, kuid alles 1725.a. registreeriti nende poja nimele.

NHB, lk. 128-a: 26.oktoobril 1725.a. pärijad loovutavad selle kinnistu, mis on veel surnud Gotthard Poorteni nimel, Christoph Krechterile (II kodanike rmt, nr.1569; sai kodanikuks 1700, raehärraks 1719 ja bürgermeistriks 1739 ning suri 1745.a.). Tema esimene naine Katharina Kohsen (rhr. Caspar Kniperi lesk) suri katku 1710.a., teine naine Margareta Elisabeth Reimers (Christian Duborgi lesk) maeti 1723.a. ning kolmas naine Margareta Elisabeth Krüger (ülempastor Erasmus Pegau lesk) elas tema üle ja maeti 1768.a.

NHB, lk. 128-a: 12. mail 1747, seega kaks aastat pärast bürgermeister Christoph Krechteri surma loovutas tema tütre Dorothea Elisabethi mees Dietrich Witte (III kodanike rmt, nr.288) selle kinnistu oma kaaspärijale Benedict Witte'le

(rae sekretäriks 1743.a.), kes suri 1762.a.

NHB, lk. 667: 22.aprillil 1768 loovutas kaupmees Cristoph Witte selle, raehärra Benedict Witte nimel olnud kinnistu kaupmees Johan Christian Gernet'ile. Loovutaja Christoph Witte (III kodanike rmt. nr. 817) oli Suurgildi vanemaks ja pärast veel tollidirektoriks Pärnus, kus tema tegevus lõppes suure krahhiga.

Uus omanik Johan Chr. Gernet (III kodanike rmt. nr. 832) on sündinud Tallinnas, saanud kodanikuks 1766.a., olnud Suurgildi vanemaks ja seejärele 1783-1786.a. raehärraks; suri 1802.a. Abiellus 1766.a. Catharina Dorothea von Huseniga (surnud 1813). Hiljem muutus selle kinnistu kuuluvus järgmiselt:

- 15. aprillil 1787 - leitnant Wilhelm Zoega von Manteuffel
- 19. oktoobril 1800 - Johan August Baron v. Dolst - pandipidaja
- 24. aprillil 1806 - Kaubamaja Mayer & Co. - pandipidaja
- 6. märtsil 1814 - krahvinna Juliana v. Manteuffel, sünd. v. Essen - pandipidaja
- 17. veebruaril 1842 - Caroline v. Ramm, sünd. Krahvinna Manteuffel
- 12. septembril 1852 - Ferdinand v. Ramm.
- 13. novembril 1898 - eelmise pärijad.
- 11. jaanuaril 1913 - Jaques Mauritiuse p. Rosenbaum
- 18. novembril 1917 - Rosen & Co.

Teateis aastaist 1725 kuni 1768 selgub, et kõrval asuv kinnistu nr. 138-I (Lai t.21) on tol ajavahemikul varemeis (wüstes Hausplatz).

Aastatel 1542 kuni 1664 on vaadeldaval kinnistul elamu ja kaks aita keldritega, hiljem on mainitud ainult elamut.

Märkus: Allikatena viidatud I, II ja III kodanike raamat on vastavalt üksteisele järgnenud trükised -

O. Greiffenhagen, Tallinna kodanikkuderaamat 1409-1624,
Tallinn 1932.

G. Adelheim, Tallinna kodanikkuderaamat 1624-1690. Tallinn 1933.

G. Adelheim, Das Revaler Bürgerbuch 1710-1786. Beiträge zur
Kunde Estlands XIX Band. Reval 1934.

AHB - Altes Hauptbuch 1432-1627 Tallinna linna-arhiivis
Aa 35 all.

NHB - Neues Hauptbuch (eelmisele järgnenud köited läbiva
paginatsiooniga). Tallinna linna-arhiivis samuti
Aa 35 all.

Rendiseraamat on kasutatud trükisena: A. Plaesterer, Tallinna
pärgeantne rendiseraamat 1382-1518. Tallinn 1930.

8

Lai tänav nr. 23 ehk kinnistu nr. 138-II

Kinnistu on jälgitav alates 1467. aastast, mil see oli oma esialgsetes mõõdetes, hõlmates Laitänavat joonel ka nr. 138-I (praegu Lai t. 21) ning ulatus välja Aida tänavat äärde. 1514. a. kinnistu poolitati ja 1726. a. liideti taas ühte kuni uuesti poolitati 19. sajandi algul. Vastavalt sellele tuleb ka vaadelda kinnistut etappide viisi.

1467. a. (AHB, lk. 92-a: susterstrate XV) on kinnistu veel tervik, millel asub endise bürgermeistri Johan Sunnenschin'i perekonnaelamu; selle ja raehärra Johan Zuperi kinnistu (Lai 19 ehk kinn. nr. 134) vahel on kinnistu juurde kuuluv tühi plats (ledich rum); maja taga on aed ja selles 14 talli (14 stellinge). Teine naaberkinnistu (Lai 25 ehk kinn. nr. 139) kuulub raehärrale Hinrick Schelwend'ile. Viidatud aktiga loovutab bürgermeistri Johan Sunnenschini poeg Hinrik selle suure kinnistu oma sugulasele (swager, siin ilmselt õemes) Gerd Sasse'le (kodanikuks 1467, surnud enne 1501. a.)

1490. a. (AHB, lk. 92-a) on Gerd Sasse (ka Sasse) loovutanud selle kinnistu elamuga, mis asus rhr. Johan Superi ja Gerd Sasse enese elamu (püstitatud 1480. a. Reynolt Schelwendilt omandatud platsile nr. 139) vahel oma tütre Margarete mehele, Hans Hertzevelt'ile (kodanikuks 1490, raehärraks 1494, surnud 1500).

1514. a. veebruari lõpul, reedel pärast Victori päeva (AHB, lk. 93-a: susterstrate XVI) eraldatakse Gerd Sasse pärandist kolmandik (kuna oli kolm last: poeg Gherd - magister, Tartu ja Tallinna kiriku toomherra 1525. a., siis teine poeg Hans ning kolmandana tütar Margrete, kes oli Hans Hertzeveldi lesk) po-

jale Hans Szassze'le. Seejuures 6 talli (stelle achter de nunnen) ja 3 kiviaita nende kõrval, hooviväravast kuni ketruse tšötoani (an de spynner boden) ning veel tema osa tühjast ruumist, kus elab voorimees Jacob.

1514.a. septembris, reedel enne Mardipäeva (AHB, lk. 92-a) loovutas Hans Sasse (abiellunud Goddert Horstingi tütre Elsebega ca 1494.a. ja surnud enne 1525.a.) isa pärandina saadud ja eelmises loetletud objektidest 6 talli oma õele Margrete-le, s.o. Hans Hertzeveldi lesele ja selle pärijaile.

1524.a. (AHB, lk. 92-a) on ka Margrēte surnud ning pärijad (pojad Marten ja Hans Herseveld'id ning väimehed rhr. Euert Rotert ja Jürgen van der Heyde) loovutavad emale kuulunud elamu Laial tänaval ühes selle taga, hoovivärava kõrval asunud kuue talliga ühele pärijale - Marten Herseveld'ile (raehärra 1539.a.) - See on kinnistu nr. 138-I.

8.12.1561 (AHB, lk. 92-b) loovutavad raehärra Marten Hersefeldi lese ja teiste pärijate eestkostjad selle kinnistu, mis asub Laial tänaval Euert Eekholti (nr.134) ja Christoffer Kappel'i (nr.138-II) vahel, ühes kahe elamuga nunnade müüri taga, (kinnistud nr.175 ja 176 s.o. Aida tänava ääres), pojale, Tylman Hersefeld'ile, kes on kodanikuna mainitud 1558.a. (vt. I kod. rmt.)

26.10.1621 (AHB, lk. 92-b) loovutas Jürgen Hirschfeldt oma isa kinnistu oma venna, Hans Hirschfeldti lesele ja pärijaile ning peale selle veel ühe elamu, mis asus Nunnakloostri müüri taga, surnud Tilman Hirschfeldti värava kõrval (nr.175).

Teine väikeelamu (nr.176) "hinter der Jungfrauen Closter Mauren" loovutati Heinrich Sircks'ile.

Laiä tänava joonel olid naaberkinnistuks Ebert Eickholti (nr.134) ja Albrecht Lantingi (nr.138-II) omad.

15.lo.1624 (AHB, lk.91-b) loovutavad surnud Hans Hirschfeldi lese (Geske Ellerbrocki) sõjaaegsed eestkostjad (Krieger Vormund) ja Caspar Goldberg Tileman Hirschfeldi eest eelmainitud Hirschfeldi kinnistu (nr.138-I) ühes väikemajaga hoovivärava kõrval (nr.175), mis asub Hinrich Sirksi väikemaja (nr.176) ja seemiseparkali Bastiani (Sebastian Hederich; kinnistu nr.174) vahel, Henrich Sircks'ile.

5.11.1652 (NHB, lk.127) loovutavad Tileman Hirschfeld ja tema kaaspärijad surnud Henrich Sirksi kinnistu, mis asub Laiä tänaval, surnud härra Matthias Pforte (nr.134) ja Jobst Riesenkampfi (nr.138-II) vahel, ühes väikese elutoaga (samt der kleinen Wohnstuben) Elert Reese'le (II kod. rmt. nr.127; kodanikuks 1634, surnud enne 1658.a., abiellunud raehärra Bartholomäus Roterti tütre Belke'ga, kes maeti 1654.a.). Väikeelamud olid loovutatud H. Sirksi poolt juba varemini (nr.175: 1638.a. Harjuvärava möldrile Simon Lorentzile ja nr.176: 1641.a. linakangurile Oloff Wiechmanile). Eelmainitud väike elutuba võis olla mingisugune juurdeehitus peahoonele.

25.lo.1687 (NHB, lk.127) loovutas kohtufoogt rae erilise loa (special consens) alusel selle kinnistu, mis asus surnud Gebhard Himseliuse (nr.138-II) ja surnud Gotthard Poorteni (nr.134) vahel, maapäalikule ja parunile (Baron und Landtshöfding) Hans Heinrich von Tiesenhausen'ile (sündinud 1628, maetud 1710, abiellunud 1654.a. Jürgen v. Uexkülli tütre Annaga; oli Rakvere, Porkuni ja teiste mõisade omanik).

6.5.1726 (NHB, lk.126-a) loovutas linna maakler parun Jacob Johan v. Tiesenhauseni volitusel selle kinnistu, praegusel hetkel tühja ja varemeis oleva majaplatsi, mis asub Christoph Krechteri (nr.134) ja ostja (Joh. Joach. Rodde nr.138-II) majade vahel, Johan Joachim Rodde'le(III kod. rmt. nr.111: kodanikuks 1715, sündinud Tallinnas 1675, surnud 1743, saanud raehärraks 1726.a.; abiellunud 1715.a. surnud kaupmehe Christian Flügge tütre, Medea Elisabethiga, kes maeti 1767.a.; omas Tallinnas kuut kinnistut).

Selle ostuga liideti üheks kinnistuks eespool vaadeldud nr.138-I (Lai 21) ja selle kõrval asunud nr.138-II (Lai 23). Ühise kinnistuna said nad ka ühise numbri 18.sajandi lõpul, kuid lahutati peatselt iseseisvateks, kusjuures nr.138-I omanike vahetused olid järgmised:

Justus Johan Riesenkampf kuni 22.2.1827

22.2.1827 - Christoph Johann Hoepfener

30.3.1848 - Johan Christoph Hoepfener - Consulent

30.11.1879- eelmise pärijad: Frau Hofrätthin Sophie Höppener, geb. Höppener, und Fräulein Sophie Höppener.

22.1.1885 - Rechtsanwalt Wold Höppener

14.10.1905 - Rudolph Eduardi p. Höppener

30.6.1917 - Jacques Rosenbaum - insener-architekt.

21.11.1936 - viidud nr.134 alla, mille omanikuks juba alates 1917.a. oli Rosen & Co.

Kinnistu nr. 138-II (Lai t. 23)

Gerd Sasse pärandijaotamise akti ei ole õnnestunud leida, kuid eespool on toodud 1490. a. tema loovutusakt väimehele Hans Herseveldile ja 1514. a. pärandiosa, mis langes pojale Hansule. Viimase hulka kuulus kinnistu nr. 138-II.

1536. a. (AHB, lk. 93-b) loovutab Hans Sasse poja Goderti volinik surnud isa kinnistu oma vennale, Gert Sasse'le (surnud juba enne 1539. a.; oli abielus Hinrik Bues'i tütre Dorotie'ga, kes abiellus teistkordselt Hans Affhup'iga 1539. a.). Kinnistu asus Laial tänaval rhr. Marten Herseveldi (nr. 138-I) ja Curdt thor Telth'i (nr. 139) vahel ja selle juurde kuulus viis talli maja taga.

1.5.1539 (AHB, lk. 93-b) loovutavad surnud Gerth Sasse lese Dorotie ja nende tütre Catherineke eestkostjad selle kinnistu Hans Affhup'ile, kes oli saanud kodanikuks samal aastal ja abiellunud eelmainitud lesega.

1551. a. (AHB, lk. 93-b) on surnud Hans Afhipp'i lesk (ilmselt Dorotie Bues) abiellunud uuesti (s. o. kolmandat korda) ja lese ning laste eestkostjad loovutavad kinnistu, mis asub rhr. Marten Hersefeldi (nr. 138-I) ja rhr. Curt tor Telt'i (nr. 139) vahel ühes viie talliga kinnistu tagaosas, väikese tänava ääres (Aida t.) kaasavarana Christoffer Kappel'ile (kodanikuks 1549. a.). Kinnistu juurde kuulus veel viljapuuaed (bomgarden) väljaspool Nunnavärvat.

15.4.1600 (AHB, lk. 111-a: Susterstrate XXXIV) on kinnistu käsutajaks pärijad:

- 1) Hans Dene enda pärijatega,
- 2) Urban Dene pärijad
- 3) pastor Jürgen van Renteln

Kinnistu asub raehärira Johan van Wangerseni (nr.139) ja Tylman Hersfelti (nr.138-I) vahel ja sellel on peale elamu veel väike elamu väikese tänava (Aida t.) ääres, kloostri müüri taga.

6.5.1606 (AHB, lk. 111-a ja NHB, lk.126) on sama daatumiga erinev teade. Esimesel puhul loovutavad surnud Hans van Rentelni lese (Elsche Stahl, Suurgildi oldermani Hinrich Stahli tütre, surnud 1622.a.) sõjaaegsed eestkostjad selle kinnistu olderman Thomas zur Telt'ile kui lese volinikule. Teises teates aga, mis on kantud raamatusse pärast 1620-ndat aastat, on see kinnistu kantud Thomas zur Telt'ile kui omanikule (kodanikuks 1580, maetud 1626; oli abielus Elisabeth Mackeprang'iga).

Tõeliselt on siiski kinnistu surnud Hans van Rentelni leselt läinud üle nende ainukese tütre Anna v. Rentelni (maetud 1636.a.) kaudu selle mehele, Suurgildi oldermanile, Albrecht Lanting'ile (surnud 1623.a.), kelle pärand tuli jaotamisele pärast lese surma.

30.10.1638 loovutavad surnud Albrecht Lantingi alaealiste laste (Hans, Albrecht ja Symon) eestkostjad ja Jürgen Möller oma naise (Margareta Albrechti t. Lanting) nimel selle kinnistu Jobst Riesenkamp'ile (vt. EI kod. rmt. nr.88: kodanikuks 1630, abiellus 1630.a. Elisabeth Albrechti t. Lantingiga, oli Suurgildi vanem; surnud 1657.a. samaaegselt oma naisega). Kinnistu asus kuberner Philip Scheidingi (nr.139) ja surnud Hinrich Sirksi (nr.138-I) vahel.

28.4.1654 (NHB, lk.126) loovutas kohtufoogt selle kinnistu kinnistute vahetamise lepingu alusel härra mathematicus Gebhard Himseliusele (sündinud Magdeburgis 1603, saabunud Tallinna 1634, abiellus 1637.a. Brigitta v. Schoteniga ja 1638.a. Elisabeth Stampehliga, hilisema raehärira Andreas St. Öega; oli linna medi-

cuseks ja suri 1676.a.).

Kinnistu asus surnud Ph. Scheidingi (nr.139) ja Elert Rese (nr.138-I) vahel. G.Himselius andis Jobst Riesenkamp'ile vastu oma senise kinnistu nr.259, mis asub Raekoja väljaku ja Apteegi tänava nurgal.

22.10.1717 pärast toimunud oksjonit loovutas kohtufoogt oma ametiülesandeks selle kinnistu Johan Joachim Rodde'le, kes 1726. a. omandas ka naaberkinnistu nr.138-I, mida käsitlesime eespool.

Liidetud kinnistu omanik J.J.Rodde suri 1743.a. ja tema lesk 1767.a., kuid pärandi jaotamine toimus viis aastat hiljem.

11.5.1772 loovutas Diedrich Rodde enda ja kaaspärija, Hamburgi kaupmehe Berend Johan Rodde (eelmise vend), nimel, samuti Suurgildi oldermani Otto Wilhelm Oldekopi naise (Anna Catharina Rodde) ja teiste nimel selle kinnistu raehärrale, Adam Heinrich Brockhausen'ile (III kod. rmt. nr.510: sündinud 1713, kodanikuks 1744, abiellus 1744 Maria Helena Roddega, kes suri 1759, ja 1759.a. Hedwig Christina Sableriga, kes suri 1788.a.; sai rae-härraks 1766 ja suri 1787.a.).

Kinnistu asus kronnule (der hohen Crone) kuuluva nr.139 ja kaupmees Johan Christian Gernet'i nr.134 vahel, kuid tol ajal oli vaadeldava kinnistu teine pool, mida suvaliselt oleme märkinud "nr. 138-I" all, veel hoonestamata ja varemeis (wüst).

19.6.1788 on kinnistu kantud eelmise omaniku lese, Hedwig Christina Brockhauseni, sünd. Sableri, nimele, kuid see suri juba samal aastal.

Umbes samal ajal on suurest kinnistust eraldatud nr.138-I ja läinud Justus Johan Riesenkamp'ile, kes abiellus 1787.a. Joachim Nicolaus v. Wilckeni tütre, Charlotta Catharinaga; ta oli "Kollegienrat" ja "Zollrentmeister" ning aadeldati 1792.aas-

tal. Tõenäoselt on ka elamu (Lai t. 21) ehitatud tema poolt, kuna plats veel 1772. a. oli tühi.

Kinnistu nr. 138-II omanikuvahetused on hiljem järgmised:

28. 8. 1790 - kaupmees Johan Georg Wilhelm Felicius (III kod. rmt. nr. 1063; kodanikuks 1779, raehärra 1798-1805, surnud 1823; abiellus 1779. a. Gerdruta Elisabeth Jürgensiga, kes suri 1781. a., ja 1782. a. abiellus Dorothea Stoppelbergiga, kes suri 1816. a.). Ta oli sündinud Flensburgis.
22. 2. 1827 - kaupmees Gustav Johannsen
12. 4. 1849 - Ernst Constantin Ackermann
30. 10. 1864 - raehärra lesk Sophie Ackermann
27. 2. 1896 - akadeemiku lesk Emilie Joachimi t. Klinder, sünd. Printz
lesk Luise Joachimi t. Huppener, sünd. Printz
Robert Joachimi p. Printz
ja teised, kes ilmselt olid Joachim Printzi pärijad.
31. 8. 1917 - Jacques Mauritiuse poeg Rosenbaum - insener-arhitekt
21. 11. 1936 - liidetud nr. 134 alla, mille omanikuks oli Rosen & Co.

Väärrib tähelepanu, et kinnistu nr. 138-I teiste hoonete vahel ja küllaltki ihaldatud kohal püsis hoonestamata aastail 1726-1772 juba dokumentide järgi, kuid tõeliselt vast Põhjasõja aegsete sadamakorrastuste ajast kuni vast 1788. aastani, kuid kinnistu nr. 138-II peahoone on püsinud kohal juba 1467. aastast peale, kuigi ümberehitatult, võiks aga pärineda veelgi varasemast ajast.

Kinnistu nr. 143 ehk Lai tänav nr.40

Kindlad teated sellest kinnistust algavad 1457. aastast. Enne seda on antud kinnistu kuulunud Hans Lehall'ile (kodanik 1429. aastast - vt. I kodanike raamat)

29. juulil 1457 loovutatakse see nelja raehärra poolt Herman Kreyenbrok'ile (kodanik 1453. a. - I kod. rmt.). Kinnistu asub Lubbert Holthusen'i aia kõrval, s.o. kinnistu nr.2 (Pikk t.61) juurde kuuluv aed Laia ja Pagari tänava nurgal (vt. III trükitud kinnisturaamat nr. 1330).

Järgmine teade pärineb 1482. aastast (AHB, lk. 96-a, Süsterstrate XIX). Kinnistu asub sel puhul Albert Testede viljapuu aia (kinnistu nr.32) ja Hans Holste kinnistu nr. 142 (Lai tän. 38) vahel. Kinnistu senise omaniku, surnud Herman Plonyes'i varanduse hooldajad loovutavad nüüd kinnistu Gosswin Bomhouwer'ile (kodanikuks saanud 1480.a.; surnud 1486.a.). Tema lesk Barbara Louwenschede uuel abiellumisel lese ja laste hooldajad loovutavad kinnistu 1490.a. uuele mehele kui kaasavara. Seega kantakse kinnistu Gerd Houwer'i nimele (kodanikuks 1490.a.; surnud enne 1513.a.), keda 1485-1489 nimetatakse - de wyman. Kinnistu asukoha viited on nagu 1482.a. (AHB, lk. 96-a).

Pärijaid on palju: Gerd Houweri väimehed Hans Hitterock, ja Wilm Rinckhof ning pojad - Kersten Houwer ja vaimulikuks läinud Jacob Houwer; samuti Goswyn Bomhouweri poeg Goswyn ja tütar Dorothea.

1524.a. (vt. Aa 19, nr.100) kantakse Karsten Houweri isa kinnistu Hans Hitterocki (juba surnud) lapsele.

3.oktoobril 1532.a. (vt. Aa 16, lk. 158, nr. 344) on teh-

tud selle lapse surma järgi uus otsus pärijate järjekorra fikseerimiseks.

13. oktoobril 1536 (vt. AHB, lk. 96-b) loovutavad surnud Wilhelm Rinckhofi laste hooldajad selle kinnistu kaaspärijale Karsten Houwer'ile (puudub kodanike raamatus; surnud enne 1561. a.). Kinnistu asub tookord juba surnud raehärra Johan Szelhorsti kiviaida (kinnistu nr. 32 osa; ait ehitatud endisse viljapuu aeda), ja Hans Eickholt'i maja (kinnistu nr. 42) vahel.

4. novembril 1561 (vt. AHB, lk. 96-b) loovutavad surnud Carsten Hower'i lese ja laste hooldajad selle kinnistu Andreas Stampell'ile (ka Stampehl; oli kaupmees Salzwedelis ja siirdus sealt Tallinna; mustpea 1551, kodanikuks 1555. a.; abielus Elisabeth Holthuseniga). Kinnistu asus Hans Eickholti maja (kinnistu nr. 142) ja Henrich Hoethwilttheri (ka Hotfilter) aia (hofgarden kinn. nr. 32) vahel. Nüüd oli elamu kõrval ka kiviait.

Vahepealsed omanikuvahetused on teadmata, kuid on võimalik, et need olid Stampehlid. Eelmainitud Andreas St. poeg Hans Stampehl oli raehärra 1601-1622 ja pojapoeg Andreas oli raehärraks 1622-1653. aastail.

22. oktoobril 1644 (vt. NHB, lk. 148) loovutatakse see kinnistu surnud Andreas Stampeel'i kõigi pärijate nimel Heinrich Bade'le (vt. II kodanike rmt. nr. 103. Kodanikuks 1632, maetud 1677; abiellunud 1632. a. Elisabeth Krieth'iga; sai raehärraks 1658 ja oli "kämmerer" 1659-1677). Tegelikult ostjaks ja Heinrich Bade volitajaks ostutehingu puhul oli tema ämm Euphemie Molckenbawr, kelle mees Hans Kreit (ka Crit) oli maetud juba 1622. aastal. Euphemie M. isa Peter Molkenbur oli tuunud Westfaalist Tallinna ja saanud kodanikuks 1580. a., maetud 1602. a.

Olgu aga märgitud, et tuntud Kaporje asehaldur ja Tallinna majade omanik Bugislaus Roseni esimene naine oli eelmainitud Euphemie Molkenburi õde ja teine naine oli raehärra Johan Stampehli tütar.

Seega võib oletada, et vaadeldavat kinnistut kasutas Andreas Stempel alates 1561.a. ja seejärel tema poeg Hans (raehärrana Johan), kes selle umbes 1622.a. andis tütrele kaasavaraks, kuid Bugislaus Roseni poolt anti kasutada surnud naise lehestunud õele, milline tehing aga vormistati alles 1644.aastal.

1644.a. (NHB, lk. 148) asus kinnistu Herman Clawseni (ka Clausen) elamu (kinnistu nr.142) ja proua Hudfiltersche (Schweder Hottfilteri lese Dorothea Schrove) väikemaja (kinnistu nr. 32 osa) vahel.

3. mail 1653 on Euphemie Molkenbur ilmselt juba surnud ja kinnistu kantakse täielikult üle tema väimehele Heinrich Badele, kelle nimele see oli kantud juba 1644.a. (NHB, lk. 148).

22. mail 1660 loovutab raehärra Heinrich Bade selle kinnistu oma väimehele Hans Busch'ile (vt. II kodanike rmt. nr.586 - kodanikuks 1660 ja surnud enne 1705.a. abiellus 1660.a. Elisabeth Badega, raehärra Heinrich B. tütreaga). Kinnistu asus Herman Clauseni elamu (kinn. nr.142) ja Simon Lantingi kinnistu (nr.32) vahel.

31.oktoobril 1705 (NHB, lk. 148-a) loovutas kohtufoogt endise omaniku Buschi kreditoride nimel selle kinnistu raesugulasele Arend von Minden'ile (vt. II kod. rmt. nr. 1030 - kaupmees Lüübekist, kodanikuks 1681.a. Suurgildi vanem, raehärraks 1696, kohtufoogt 1703-1705, abiellus 1681.a. Dorothea Stralborniga, bürgermeistri Christian St. tütreaga; maetud koos naisega 1710.a.). Kinnistu asus surnud Simon Lantingi väikemaja (kinn.

nr. 32) ja Peter Duborgi maja (kinn. nr. 142) vahel. Arend v. Minden ostis maja oksjonilt. Hans Busch oli juba surnud.

Järgmiseks omanikuks oli Arend von Mindeni poeg Christian von Minden (vt. III kod. rmt. nr. 105 - kodanikuks 1715 ja mae- tud 1726. a., abiellunud 1711. a. Dorothea Amalia Enizel'iga, dr. med. Tobias E. tütrega). Aastail 1726-1741 kasutas seda kinnis- tut tema lesk, kes suri 1768. a.

24. aprillil 1741 loovutati kinnistu lese nimel Tallinna linnale (an hiesigen Stadt-Publicum). Asus kinnistu tol puhul surnud Peter Duborgi (kinnistu nr. 142) ja Balthasar Hinrich Lado kinnistu (kinnistust nr. 32 eraldatud osa, mis kandis uut numbrit nr. 145) vahel. Edasises kuulus kinnistu linnale.

20

Pikk tänav 5 (kinnistu nr. 90)

Selle kinnistu jälgimine pole seni õnnestunud kaugemale minevikku kui ainult 1478. aastani.

1478. a. (AHB, 75-a) surnud raehärra (1414-1433) Johan Palmedach'i poeg Hinrik Palmedach loovutas oma sugulasele (sinem swager) härra Johann Schip'ile elamu ja kinnistu, mis asub Pikajala ees (beneden deme langen Domberghe) Laurens Schroderi (kinnistu nr. 92) ja maja (kinnistu nr. 89), milles eluneb Diderik Hunninghusen ja mis nüüd kuulub raehärrale Hinrik Schelend'ile, vahel.

Johan Schip ei ole raehärra Tallinnas, sest juba kodanikuks saamisel 6. septembril 1476 kantakse ta kodanikeraamatusse "häärana", tegutseb aktiivselt väliskaubandusega ja pärast tema surma (ajavahemikus 1498 maist kuni 1499. a. detsembrini) hagevad paljud kreditorid oma summasid kuni 1511. aastani. Peamiseks nende hulgas oli Symon Lunynck (sai kodanikuks 1497), kes oma hagi esitas juulis 1500 (Rendise rmt. 1240) ja 1511. a. las kis tühistada kõik veel esitamata nõudmised teiste poolt (Rendise rmt. 1370).

1518. a. (AHB, 75-a) surnud Simon Lunyngh'i laste võõrmündrid loovutasid selle härra Johan Schipi kinnistu, mis asus Pikajala juures, Hinrick Schramm'i Znr. 89) ja Jasper Pawelsi (nr. 92) majade vahel, Hans Snelle'le (sai kodanikuks 1516. a.)

1520. a. (AHB, 75-a) Hans Snelle loovutas eelmainitud kinnistu koos sellele kuuluva aia ja küttepuude ruumiga (mõlemad viimased asusid väljaspool linna) - Hansz Scroder'ile (24. 07. 1530 on võetud kodanikuks Hans Scradet, usutavasti sama isik!).

2.05.1537 (AHB, 75-a) surnud Hans Schroderi laste vöörmünd-
rid loovutasid Bernth Hetterman'ile (sai kodanikuks 1534.a.) ka
kaasavaraks maja ja õue, mis asus Kordth Vincke (nr.89) ja Rey-
nolth Weiderlingi (nr.92) vahel.

27.10.1626 (AHB, 169-b ja NHB, 52) surnud Berent Hettermani
pärijad loovutasid linna apteekrile Johann Burchart'ile suure
Toompeavärava ees, surnud Lambert Kämerlingi maja (nr.89-II)
ja tühja platsi (nr.92) vahel asuva maja ühes juurdekuuluva
väikemajaga, mis asub Laia tänava ääres. See oli Johan (II)
Burchart, sündinud 1585.a. ja surnud 1636.a.

Kui selle Joh. Burcharti tütar Anna 1641.a. abiellus, siis
läks see kinnistu kaasavarana väimehele Christian Buchau'le.
Viimane pärines Stralsundist, sai Tallinna kodanikuks 1641.a.
1658.a. oli raehärra ja 1672.a. suri bürgermeistrina. (Vt. II
kodanike rmt. nr.206). Tema tütar Anna abiellus 1660.a. Berend
von Thiereniga, kes sai kodanikuks 1660 ja oli raehärra 1675-
-1693, ta suri 1693.a. (II kod. rmt. nr.598). Vastavalt - 22.10.
1680 (NHB, 52) kohtufoogt oma ametiülesandeis loovutas raehär-
rale, Bernhart von Thieren'ile tema surnud äia kinnistu, mis
pärintes surnud apteekrilt J.Burchartilt ja asus surnud Heinrich
Stuhlmacheri (nr.89-I ja 89-II) ning surnud Jacob Höppeneri
(nr.92) majade vahel, ühes teise majaga tagahoovis (Hinterhaus),
mis asus Laia tänava ääres, surnud Claus Hoyeri (nr.114) ja Jür-
gen Stahli väikemaja (osa nr.92-st) vahel.

22.10.1731 (NHB, 52) surnud Bernhard v. Thiereni pärijad
loovutasid Tallinna gümnaasiumi professorile magister Christian
Pfützner'ile elamu, mis asus Johan Behringi majade vahel, ühes
Laia tänava ääres hoovivärava kohal asuva väikemajaga. See oli

Tallinnast pärinev Carl-Christian Pfützner, kes õppis Wittenbergis, sai 1722.a. siinse gümnaasiumi teoloogia professoriks, oli 1731 ja 1736.a. rektoriks ning suri 1738.a.

13.05.1739 (NHB, 52-a) surnud prof. Christian Pfützneri alaealiste laste nimel loovutati see kinnistu sadama ülevaatajale (Praefectum Portorii) Henrich Cramer'ile, kes oli selle ostnud avalikult oksjonilt. Kinnistu asus Joh. Christoph Haeni (nr.89) ja Joh. Behringi (nr.92) vahel ja selle juurde kuulus ka väikemaja Laila tänava ääres. H. Crameri nime kodanike raamatus ei esine, hiljem nimetatakse teda Licent-Director'iks; järelkult oli kõrge ametnik, kellele tehti erandeid.

5.05.1769 (NHB, 52-a) Christian Stricker oma ämma, surnud Hinr. Crameri lese, Charlotta Reimersi nimel loovutab kaupmees Nicolaus-August Müller'ile oma suure elamu, mis asub surnud Joh. Chr. Haeni (nr.89) ja vasesepp (Kupferhammerschmidt) Joh. Heinr. Benedict Hiebenet'i (nr.92) vahel, kuid lesk jätab endale väikemaja, mis asub Laila tänava ääres (kinnistu nr.113). Alates seega 1769.aastast kuni 1804.aastani eksisteeris see väikemaja iseiseisva kinnistuna nr.113 all, kuid siis taas liideti põhikinnistuga nr.90 alla. Nicolaus-August Müller sai kodanikuks 1769.a., kuid suri juba 1770.a. (III kodanike rmt. nr.885). Tema lesk, Sophia-Helena Hetling abiellus 1774.a. kübermangu valitsuse ametnikuga (Gouv. Rentmeister; Gen.-Gouv. Cämmerer) Thomas Bluhm'iga ja kinnistu ümberregistreerimist ei toimunud kuni müüdi järgmisele isikule.

29.04.1802 (NHB, 949) härra Thomas Bluhmi nimel loovutati kaupmees Bernhard-Nicolaus Meyer'ile kui ostjale Pikal tänaval nr.90 all olev kinnistu, mis paikneb surnud Joh. Chr. Haeni

(nr.89) ja Johan v. Huene nimel oleva kinnistu (nr.92) vahel. See B.N.Meyer ostis 1804.a. ära ka tagahoovis Laia tänava ääres asuva väikemaja.

Ühendatud kinnistu järgmisteks valdajateks olid:

24.09.1843 - Alexander Meyer

6.04.1848 - Lorenz Heinrich Petersen, Portraitmaler und Zeichenlehrer

27.03.1891 - Karl-August Johani p. Johannsen

23.06.1906 - Edvin Voldemari p. Vinter.

Lai tänav 4 (kinnistu nr.113, mis kuulub kokku nr.90-ga)

Kui Heinrich Crameri lesk, Charlotta Reimers 1769.a. müüs ära Pika tänava äärse maja (kinnistu nr.90), siis jäi tema kasutusse Laia tänava ääres väikemaja. Selle kohta on kinnisturaamatus ainult üks teade - 17.05.1804 (NHB, 949).

Sealt selgub, etHeinr. Crameri lese valduses olnud väikemaja ostis (aeg teadmata) kellassepp Raymund Wagenseil, kes sai kodanikuks 1768.a. ja suri 1798.a. (III kod. rmt. nr.871). Nüüd, 1804.a. müüdi tema pärija, lesknaise Regina Bleymülleri, sündinud Wagenseili, nimel see väike kinnistu, Lai tänav nr. 113, kaupmees Bernhard-Nicolaus Meyer'ile, kes selle taas liitis suure kinnistu (nr.90) juurde.

24

Pikk tänav nr.7 (kinnistu nr.89)

Pidevad teated selle kinnistu kohta algavad 1476. aastaga. Sel puhul on siin krundil kõrvuti suur ja väike maja. Aastail 1586-1675 on need ajutiselt lahus iseseisvate kinnistutena.

1476.a. (AHB, lk.74-a) loovutab senine omanik Diderick Hunninckhusen suure ja väikese maja, mis asuvad raehärra Johan Schep'i (tavaliselt Schip) ja Peter Steckelingi majade (vastavalt Pikk t. 5/k. nr.90 ja 9/k.nr.86) vahel, raehärrale Hinrick Schelwent'ile. Viimane on raehärra 1457.a. ja saab bürgermeistriks 1481.a.

1499.a. valdab seda kinnistut tema poeg Hans Schelewent ja naabriteks on härra Johan Schipi pärijate ning Hans Tidinckhuszeni kinnistud (vastavalt nr-id 90 ja 86). (Rendise rmt.1223

1502.a. loovutab Hans Schelwent mõlemad majad (Hans Merchmannile (ka Merckman), kes on saanud kodanikuks 1501.a. ja mainitakse surnuna juba 1521.a. (AHB, lk.74-a)

1504.a. loovutab Hans Merchman selle elamu koos väikese majaga selle kõrval kullassepale Hinrick Schramm'ile (AHB, lk.74-a). Viimane pärineb Westfaalist, on saanud meistriks 1492.a. ja kantud kodanike registrisse 1494.a., olnud ameti oldermanniks 1502-06 ja Kanuti gildi oldermanniks 1514-1517, surnud enne 1525.a.

28.oktoobril 1547 loovutavad surnud Henrich Schrammi tütre Barbara eestkostjad selle elamu ühes väikese majaga selle kõrval, mis asuvad Bernth Hettermanni (nr.90) ja Hans Hersefeldti lese (nr.86) majade vahel, kogu sisustusega Hans Finhagen'ile kui Barbara kaasavara (AHB, lk.2-b).

Hans Finhagen on saanud kodanikuks 1546 ja surnud enne

1586.

4.novembril 1586 loovutavad pärijad (pojad Hans ja Bertolt ning väimees Hans Beckhusen) suure maja pojale Hans Vinhagen'ile (nr.86 kõrval), kuid väikemaja (nr.90 kõrval) ühes kahe kambri- ga suure maja õuevärava peal ning saunaga, õueplatsiga ja vaba veeäravooluga loovutatakse kaasavarana Hans Beckhuszenile, kus- juures viimane peab ehitama vahemüüri, jättes aga enda eluajaks värava vaba läbipääsuga kahe krundi vahele (AHB, lk.2b).

Hans Beckhuszen sai kodanikuks 1584.a., ja 1594.a. on sur- nud.

- - - - -

Suure maja (nr.89-I) kohta on järgmine teade:

25.aprillil 1651 loovutab eelmise omaniku järglane Henrich Finhagen selle maja ühes juurdekuuluva väikemajaga Hinrich Nie- hausen'ile (junior).

Loovutaja, Heinrich Finhagen sai kodanikuks 1632.a. ja abiellus kaupmehe Hans Dellinghuseni tütreaga ning maeti 1655.a. Hinrich Niehausen sai kodanikuks kaubasellina 1643.a., abiellus bürgermeister Johan Thiereni tütre Margaretaga. (II kod. rmt.)

19.mail 1674 loovutab surnud Hinrich Neuhauseni pärandus- tombu kuraator ühes lipniku Gothart Neuhauseniga suure maja ühes tema kõrval (tänavajoonel) asuva väikemajaga, mis paikne- vad Pikal tänaval Caspar Strahlborni (nr.86) ja surnud Hinrich Blisekoweni (nr.89-II) elamute vahel, Hinrich Stuelmacher'ile (ka Stuhlmacher). (NHB, lk.50a).

Viimane puudub kodanike raamatus, kuid ta on abiellunud 1674.a. Lucretia Vermehr'iga ja surnud enne 1697.a., mil tema lesk uuesti abiellus. H.Stuhlmacher oli mmetilt "Weinschenk" ja kuulus Suurgildi (Ältester).

Väikemaja (nr.89-II) vahetas omanikke palju sagedamini.

30. aprillil 1594 loovutati Hans Beckhuseni lese kinnistu, mis asus härra Moritz Bretholti (nr.90) ja lese väikemaja (siit selgub, et esialgse suure ja väikese vahele oli ajavahemikus 1586-1594 siiski ehitatud veel üks väike maja) vahel, Casten Rode'le (hiljem tavaliselt Carsten Rohde). Viimane sai Tallinna kodanikuks 1589.a., abiellus Dorothea Huddé'ga, sai raehärraks 1611.a. ning suri 1628.a.; koondas enda kätte 6 kinnistut, milleliste hulgast vaadeldav oli esimene.

18. aprillil 1600 loovutas Casten Rode selle kinnistu Berent Vehling'ile, kes oli ilmselt kälimees loovutajale. B. Vehling oli abielus Magdalena Huddé'ga ja suri 1614.a. Veel samal päeval loovutas uus omanik selle kinnistu edasi Niguliste kiriku pastorile Lambertus Kemerling'ile. Kinnistu asus bürgermeister Moritz Bretholti (nr.90) ja Hans Beckhuseni lese majade vahel (siit tuleb järeldada, et Hans Vinhageni perekond oli surnud või lahkunud, mille tõttu ka suurt maja ühes kõrvalhoonega valdas Hans Beckhuseni lesk ilma valdustitlit muutmata). (AHB, lk.9-b).

Lambert Kemerling oli abielus Metge Kniperiga, suri ise juba 1603.a., mille järele tema lesk 1604.a. abiellus Lüttge Witte'ga, kes suri enne 1618.a., seejärel elas lesk kuni 1651.aastani.

28. oktoobril 1642 loovutasid väimehed Herman Gorries ja Röttgert Dellinghusen selle kinnistu, mis asus surnud apteekri Johan Burcharti (nr.90) ja Hans Finhageni (nr.89-I) vahel, Gebhart Stavemann'ile (NHB, lk.51), kes oli ametilt rätsep, saanud kodanikuks 1634.a. (II kod. rmt. nr.137).

23. oktoobril 1660 loovutati see kinnistu endise omaniku poja Gebhard Stavemani (junior) nimel Hinrich Plieskow'ile. Kinnistu asus bürgermeister Christian Buchowi (ka Buchau) ja Hinrich Niehuseni majade (vastavalt nr. 90 ja 89-I) vahel. (NHB, lk. 51).

Henrich Bliskaw (ka Blieskau) pärines Holsteinist, sai Tallinna kodanikuks klaassepa sellina 1655. a., oli Kanuti gildi oldermaniks ja suri 1670. a. Tema esimene naine, Lucie Müller oli klaassepa Johan Fürsti lesk, teine naine, Catharina Neuwert oli muusikuse tütar, kes 1673. a. abiellus teistkordselt ja samuti klaassepaga (Johan Bartram, II kod. rmt. nr. 850).

15. oktoobril 1675 loovutasid surnud Hinrich Blisekowi alaealiste laste eestkostjad selle väikese maja, mis asus surnud Joh. Burcharti kunagise maja ja Hinrich Stuelmacheri elamu vahel, Hinrich Stuelmacherile, kes seega taas liitis mõlemad kinnistud. (NHB, lk. 51).

Kuna Stuhlmacheri lesk 1697. a. abiellus veinikaupleja Peter Mülleriga (II kod. rmt. 1498), siis pärast Põhjasõda oli kinnistu pärijaiks Müllerite perekond (Jacob Mülleri lesk, Gerdruta Paulson j. t.). Gerdruta Paulsoni surma järel läks kinnistu enampakkumise teel müügile ja

25. oktoobril 1720 kanti majad ostja, s. o. kaupmees Johan Christoph Hahn'i nimele (NHB, lk. 51). Viimane sai kodanikuks alles 1721. a., mil abiellus raehärra Bernd Johan v. Wehreni tütre Anna Julianaga; ta suri 1740. a., kuid lesk suri alles 1772. a. (III kod. rmt. nr. 202).

Selle suure kinnistu edasised valdajad olid nende pärijad ning hiljem -

- 21.03.1813 - kaupmees Carl Wilhelm Hinschman
27.01.1814-- muusikus Johan Georg Friedrich
10.06.1821 - prantsuse keele õpetaja Egidius Dehage
02.09.1827 - tema lesk, Petionette, sünd. Douie (?)
27.11.1836 - Dominique Avanzo
01.12.1864 - II gildi kaupmees Ferdinand Wassermann
22.08.1878 - Alfred Wassermann
19.11.1899 - Irma Alfredi tütar Wassermann
28.04.1900 - Artur Karli p. Ströhm ja Robert Karli p. Weiss.

Pikk tänav 29 (kinnistud nr. 66 ja 68)

Käesolevas käsitletakse kinnistut nr. 68, mis asub kinnistu nr. 71 (Pikk t. 27) kõrval.

Aastal 1415 on see kuulunud rhr. Arnt (Arnoldus) Saffenbergile, sest Hans Wedynchuseni oma (nr. 71) asus selle kõrval, kuid 1435. a. kuulub see rhr. Godscalk Tymmermanile sama Werdynchuseni kõrval (Erbeb. III, 741 ja 1113). Arnt Saffenberg oli raehärra 1402-1431, Godscalk Tymmerman sai kodanikuks 1428 ja raehärraks 1435 ning 1457 mainitakse tema kolme poega ning venda Johannest, kes on Danzigis raehärraks. Tõenäoselt oli G. Tymmerman abielus A. Saffenbergi tütreaga ja sai kinnistu endale abiellumisel.

21. 03. 1457 (Erbeb. III, 1337) G. Tymmermani poegade võõr-
mündrid loovutavad isa kinnistu, mis asub Pikal tänaval, rhr. Johan Haneboli maja (kinn. nr. 66) kõrval, Hermen tor Oosten'ile (al. Herman Trosten), kes sai kodanikuks 1457. a.

1484. a. (TLA, Aa 7, 42) Hermen Trosten loovutas oma kinnistu Pikal tänaval oma kreditoridele (4 Tallinna kodanikku).

1485. a. (AHB, 60-a) Hermen Trosteni kreditorid (de sculdenerne) loovutasid selle kinnistu, mis asus Pikal tänaval, Albert Smalenbergi (nr. 66) ja Peter Smedi (nr. 71) vahel, Hinrik Dellinghusenile, kes astus mustpeaks 1479, sai kodanikuks 1483, abiellus Margaretha v. Wehreniga ning oli 1508-1511 Saurgildi oldermaniks; lastest on teada 3 poega ja 3 tütar.

1525. a. (AHB, 60-a) pärijad loovutavad isa kinnistu pojale, Corth Dellinghusen'ile. Antud kinnistu paikneb Wylm Wichgerdi (nr. 66) ja vanalt Dellinghusenilt samale Corthile minevate kahe nurgamaja vahel. Seega kõik kokku Hobuse tänavani välja. See

Corth Dellinghusen oli abielus rhr. Euert Hesselsi tütre Magdalenaga ja oli raehärraks 1525-1533.

14.11.1561 (AHB, 60-a) rhr. Curt Dellinckhuseni laste vööründrid ja teised pärijad loovutasid elamu, hoovi ja juurdekuuluva kiviaida, mis asusid Jacob Bade (nr.66) ja Cunrad Dellinghuseni (nr.71) vahel, Reinolt Dellinckhusenile.

23.03.1566 (AHB, 60-a) Reinolt Dellinckhuseni volinik loovutas tema sugulasele, Conradus Dellinckhusenile, linna sündikule, tema isa elamu koos kiviaidaga.

21.03.1631 (NHB, 35) oli kinnistu valdajaks Caspar Dellingshauseni lesk.

1637.a. olid selle valdajaks Caspar D. pojad - Cort ja Ebert.

27.10.1654 (NHB, 35) kohtufoogt loovutas selle kinnistu, mis asus Martin Schonerti (nr.71) ja surnud Carin Wemmeri (nr.66) vahel (elamu Pika tänava ääres ja väikemaja Laia t. ääres) surnud Ewert Dellinghuseni kreditoridele, kes samas loovutasid selle edasi Hartwich von Geldern'ile. See oli kaupmees, kes alles 1650.a. oli saanud kodanikuks. Selle peale esitati hagi ja kinnistu läks uuesti edasi -

11.05.1658 (NHB, 35-a) surnud Ewert Dellingshauseni alaealiste pärijate vööründrid loovutasid selle kinnistu (suur elamu ja väikemaja) Jochim Schultz'ile, kes pärines Hamburgist, sai Tallinna kodanikuks 1653 ja abiellus Margaretha Vegesackiga. (vt. II kod. rmt. nr.401).

24.04.1716 (NHB, 36-a) Joachim Schultzi pärijad loovutasid selle kinnistu, mis asus end. Jacob Fuhrmani (nr.66) ja Joh. Sebolti (nr.71) vahel - elamu Pika t. ääres ja kiviait Laia t.

Ääres - Dierich Ver Meer'ile (al. Vermeer). Viimane sai kodanikuks 1712.a., abiellus Caspar Stralborni (II kod. rmt.nr.1611) lesega, sai 1724.a. raehärraks, abiellus 1731.a. rhr. Bernt-Johan v. Wehreni lesega, Justina Lanting'iga ja oli bürgermeistriks 1742-1760 (vt. III kod. rmt. nr.68).

25.04.1732 (NHB, 596) raehärra Diedrich Vermeer loovutas selle kinnistu, mis asus Pikal tänaval Carl-Friedrich Wilckeni (nr.66) ja surnud Johan Buschi maja (nr.71) vahel, - elamu ja kiviait - kaupmees Ernst zur Mühlen'ile. Viimane oli saanud kodanikuks 1721 ja abiellunud rhr. Jobst Dunte tütre Margaretha-Elisabethiga, oli lõpuks Suurgildi olderman ja suri 1750.a.; tema lesk suri 1770.a. (vt. III kod. rmt. nr.198).

28.10.1771 (NHB, 596) surnud Margareta-Elisebeth zur Mühleni, sündinud Dunt'i, pärijad loovutasid selle kinnistu, mis asus Pikal tänaval Otto-Samuel Tunderi (nr.66) ja Daniel-Wilhelm Lundbergi maja (nr.71) vahel, kaupmees Johannes Mickwitz'ile. - Oksjonilt on selle ostnud Herman-Johan zur Mühlen ja müünud edasi Joh. Mickwitzile.

See Herman-Johan zur Mühlen oli sündinud Tallinnas, saanud kodanikuks 1749, abiellunud rhr. Berend-Johan v. Wehreni tütre Justina-Carlottega, sai raehärraks 1762 ja bürgermeistriks 1783, suri 1789 (III kod. rmt. nr.590). Tema jaotas kinnistu kaheks - Laia tänava ääres asuv kiviait (edasises kinnistu nr.130) läks Johan-Chr. Wistinghausenile. Elamu, s.o. kinnistu nr.68, ostis ära Johannes Mickwitz, kes sai kodanikuks 1763 ja suri 1807.a. vallalisena (III kod.rmt.nr.788).

Järgnevalt kuulus see Pika tänava ääres asuv elamu alamal
toodud isikuile -

23.10.1808 - major Peter-Eberhard v. Reimers,

leitnant Johan Gernet ja leitnant von Schonert.

11.05.1815 - kaupmees Friedrich-Gottlieb von Husen

19.05.1861 - raehärra Constantin Meyer

23.11.1879 - kolleegiumi nõunik Eugen von Nottbeck

24.02.1901 - Helene von Nottbeck, sünd. Girard de Soucanton,
ühes lastega (liitis kokku kinnistud 66 ja 68).

Pikk tänav 29 (koosneb kinnistuist nr.66 ja 68)

Selle naaberkinnistud on: Pikk t. 27 (kinnistu nr.71 - Hobuse tänava nurgal) ja Pikk tn.31 (kinnistu nr.64 - väike kinnistu, mis algul kuulus nr.66 juurde, kuid alates 1489-st aastast esineb iseseisvana). Järgnevas alustame kinnistu nr. 66-ga. Selle kinnistu on Arent (al.Arnoldus) Saffenberg saanud endale abiellumisel juba enne 1400.aastat, kuid kinnistusraamatus seda registreeritud ei ole. A.Saffenberg oli raehärra 1402-1431. Tõenäoselt tema tütar abiellus Hans Hanebol'iga, kes sai kodanikuks 1435, raehärraks 1442, bürgermeistriks 1450 ja suri 1456.a.

10.03.1440 (Erbeb. III, 1178) surnud raehärra Arnt Saffenbergi võõrmündrid loovutasid Hans Hanebol'ile tema naise nõusolekul ja tahtel tema elamu, mis asub Pikal tänaval rhr. Godscalk Timmermani (kinn. nr.68) ja Hinrik Arndesi (nr.61) vahel, ning samuti kiviaida, mis asub hoovi taga Laia tänava pool ja selle kõrval asuva uue kiviaida, mille ta (ilmselt Hans Hanepol) ise on ehitanud; kõik samade õigustega nagu neid enne omas rhr. Arnt Saffenberg.

1478.a. (AHB, 58-a) preester Johan Hanepol loovutas oma sugulasele (swager = õemees) Albert Smalenberg'ile elamu, mis asus Pikal tänaval Herman tor Osteni (nr.68) ja rhr. Godert Horstingi (nr.61) vahel, nii nagu see varem oli kuulunud surnud Herman Veltmanile. Albert on kohustatud majas pidama oma naise ema kuni viimase surmani.

Siit ilmneb, et bürgermeistri Johan Haneboli tütar oli esmalt abiellunud Herman Veltmaniga (kodanikuks 1462.a.), kel-

lele läks üle ka kinnistu, kuigi registreerimatult, ning pärast H. Veltmani surma eelmainitud Albert Smalenbergiga (kodanikuks saanud 1477. a.).

1486. a. (AHB, 58-a) Albert Smalenberch loovutas Hans Alunse'le eelmainitud maja ühes kõrvalasuva väikemajaga, mis paiknevad Pikal tänaval hr. Godert Horstingi (nr. 61) ja Hinr. Dellinghuseni (nr. 68) vahel.

1489. a. (AHB, 58-b) eraldati väikemaja iseseisvaks kinnistuks: Hans Alunse loovutas selle Hennynck Westval'ile (wantscherer) - vt. kinnistu nr. 64 ehk Pikk tän. 31.

1494. a. (AHB, 58-b) Hans Alunse loovutas surnud hr. Godert Horstingi tütrele, Gerdrutile oma elamu Pikal tänaval Hinrik Dellinghuseni (nr. 68) ja Hinrik Westvali (nr. 64) vahel. Hans Alunse (ka Allunze) ei esine kodanike raamatus, kuid oli tuntud kunstniku Michel Sittowi teise naise isa ning on surnud enne 1525. a., kuid 1516. a. on tema taas selle maja loovutajaks - kas vormiliselt või ka sisuliselt, pole selge.

1516. a. (AHB, 59-a) Hans Allunse loovutab raehärrale Jürgen Bade'le tema elamu, mille ta on saanud kaasavarana ja mis asub Pikal tänaval Hinrik Dellinghuseni (nr. 68) ja Cristoffer Schomakeri (nr. 64) vahel.

Jürgen Bade sai mustpeaks 1492, kodanikuks 1503, Tafelgildi liikmeks 1506 ja oli raehärraks 1514-1520.

1524. a. (AHB, 59-a) surnud rhr. Jürgen Bade laste võõrmündrid loovutasid selle Pikal tänaval asuva kinnistu (naabrid endised) ühes vaba väljapääsuga Laiale tänavale, Wilm Wichgert'ile (sai kodanikuks 1524. a.).

8.12.1550 (AHB, 59-b) surnud Wilhelm Wicherdi pärijate volinik loovutas antud kinnistu surnud rhr. Jürgen Bade pärijaile (Victor, Jacob j.t.), kes selle omakorda veel samal päeval loovutasid Jacob Bade'le (kes sai mustpeaks 1541, Tafelgildi liikmeks 1546 ja on märgitud kodanikuna 1550.a.

Jacob Bade on surnud enne 1592.a. ja tema kinnistu langes seejärel Hinrich van Lohn'ile (AHB, 59-b). Viimane pärines Tartust, sai mustpeaks 1581, Tallinna kodanikuks 1588, raehärraks 1592 ning oli bürgermeistriks 1599-1623.

25.10.1597 (AHB, 89-b) raehärra Hinrich van Lohn loovutas oma kinnistu, mis asus Pikal tänaval Conrad Dellinghuseni (nr. 68) ja Hinr. Ellerbrocki (nr.64) vahel, Carynn Wimmer'ile (al. Caren Wemmer). I kodanike raamatus on märgitud 14.09.1596 all, et kodanikuks on võetud Caspar Wemmer; need peaksid olema identsed. Carin Wemmer oli Suurgildi oldermaniks, esimesest abielust oli tal tütar Sophie; 1607.a. abiellus Eilart van Campeni tütre Ursulaga, suri ise ca 1618 ja teisest abielust jäi 3 last kui lesk 1623.a. abiellus uuesti Hans Natorpiga (kod. 1623.a.), kes ilmselt kasutas seda kinnistut kuni surmani.

27.10.1654 (NHB, 34) Heinrich Brockhusen (II kod. rmt. nr. 344, sai kodanikuks 1650.a. ja abiellus Hans Natorpi tütre Elisabethiga) loovutas ühe pärijana selle kinnistu teisele pärijale Jacob Fuhrmanile (II kod. rmt. nr.280: sai kodanikuks 1644.a. ja abiellus Carin Wemmeri tütre Margaretaga; oli sündinud Stettinis ja suri Tallinnas 1681.a.).

Kes seda kinnistut valdas 17.sajandi lõpul ja 18.sajandi algul, seda pole selgunud, kuid

3.05.1726 (NHB, 34-a) kantakse surnud Jacob Fuhrmani kinnistu, mis asub Pikal tänaval rhr. Diedrich Vermeeri (nr.68) ja proua Gerdrutha Fianti (pastor Eberhard v. Rentelni lese - nr. 64) vahel, keiserliku tollirevidendi Carl-Friedrich Wilckeni nimele, kes oli selle ostnud valikult oksjonilt. Tema surma järel läks kinnistu tema väimehele -

30.04.1756 (NHB, 34-a) kohtufoogt kandis selle kaupmees Otto-Samuel Tunder'ile, kes oli 1754.a. abiellunud Carl-Friedr. Wilckeni tütre Helena-Barbaraga. See O.S.Tunder oli sündinud Käina pastori pojana 1718.a. ja saanud Tallinna kodanikuks 1748.a., oli hiljem maakleriks Tallinnas. Vt. III kod. rmt.nr.569). Ta suri 1783.a. ja kinnistu läks üle pojale - kaupmees Carl-Samuel Tunderile (sündinud 1759, sai kodanikuks 1784 ja abiellus kullaseppade oldermani Carl-Friedrich Clemensi tütre Gerdruta-Elisabet higa, oli raehärra 1800-1811. Vt. III kod. rmt. nr.1147).

Tema lesk suri 1849.a. ja kinnistu läks üle pojale -

7.07.1850 - Carl-Eduard Tunder

22.05.1862 kanti kinnistu Dr. Robert Tunderi nimele

10.05.1885 registreeriti omanikuks (Staatsrätthin) Helene von Nottbeck, sünd. Baronesse Girard de Soucanton

16.03.1935 registreeriti omanikeks rida Nottbecki perekonda kuuluvaid isikuid.

Pikk tänav 31 (kinnistu nr.64)

Antud kinnistu tekkis 1489.a., mil põhikinnistust (nr.66) eraldati väikemaja vastava krundiosaga. Selle naabriteks on Pikk t.33 (kinn. 61) ja Pikk t.29 (sellest osa, mis eksisteeris kinnistu nr.66 all).

1489.a. (ANB, 58-b) Hans Alunsze loovutas oma suurest kinnistust (nr.66) väikemaja, mis asus surnud hr. Godert Horstingi (nr.61) kõrval, Hennynck Westval'ile (wantscherer), kes oli saanud kodanikuks 1489 ja suri enne 1511.a.

1511.a. (58-b) Henningk Westvali lese Ursula vööründrid loovutasid Henningi väikese elamu kingsepale, Cristoffer Krusse'le. Viimane sai kodanikuks 1505, ameti kaasistnikuks (Beisitzer) 1514 ja oldermaniks 1517; testamendi tegi 1527.a. Majale kinnistati võlad: Boismani lastele 300 marka ja Ursula'le 100 marka.

22.04.1539 (AHB, 339-a) Cristoffer Crusze lese, nüüd Matties Kumpsthofi abielunaise vööründrid loovutasid eelmainitud Mattis Kumpsthoffile kaasavarana kinnistu Pikal tänaval, mis asus Hans Butendieki (nr.61) ja Wilhelm Wichertsi (nr.66) vahel (1535.a. on kodanikuks saanud Mattis Kumpstal, kes võiks olla siiski sama isik).

5.11.1540 (AHB, 338-b) Matties Kumpsthoff loovutas selle kinnistu Hans Steffen'ile, kes oli saanud kodanikuks juba 1533.

6.05.1558 (AHB, 338-b) surnud Steffeni ellujäänud tütre Gertke vööründrid loovutasid Henrich Ellerbrock'ile kaasavarana end. Hans Steffeni elamu ja hoovi Pikal tänaval, Jacob Bade (nr.66) ja Tönnies Smiti (nr.61) vahel. H.Ellerbrock sai kodanikuks 1558.a.

23.04.1624 (AHB, 340-b) Johan Polam oma naise nimel ja teised pärijad loovutasid Hans Hersefeldi lesele, proua Geseke Ellerbrockile tema surnud isa kinnistu, mis asus surnud Thomas Luehr'i (nr.61) ja surnud Carin Wemmeri (nr.66) majade vahel.

8.05.1663 (NHB, 33) kokkuleppe kohaselt (= vermöge Vergleichs) loovutas kohtufoogt surnud Geseke Ellerbrocki elamu, mis asus Pikal tänaval Jacob Fuhrmani (nr.66) ja surnud Hans Stampehli (nr.61) majade vahel, David Bagge'le. Viimane pärines Rakverest, sai Tallinna kodanikuks 1665.a. (II kod. rmt. nr.730), teetses kaupmehena ja suri 1710.a.

27.10.1665 (NHB, 33) David Bagge loovutas celmainitud kinnistu magister Eberhardus von Rentelni lesele, proua Gerdrut Viant'ile. Viimane oli Oleviste pastori Jürgen Vianti tütar ning oli abielus olnud Niguliste pastoriga, kes suri juba 1642.a.; lesk ise suri alles 1670.a. lasteta.

21.05.1736 (NHB, 33-a) B. Nottbeck Claus-Johan Nottbecki lese, proua Magdalena-Dorothea Huecki nimel loovutas (Barthold Strahlbornile Pikal tänaval, sama Barthold Strahlborni (nr.61) ja C.Fr.Wilckeni (nr.66) kinnistute vahel asuva maja, mis on proua Gerdruta Fianti nimel, kuid nüüd oksjonilt ostetud. Sellega Barthold Strahlborn koondas enda kätte kaks kõrvutiseisvat kinnistut - nr.61 ja nr.64 (vt. andmed - Pikk t.33).

18.10.1765 (NHB, 621) sissekandest selgub, et kinnistu on läinud oksjonile, kust selle ostis Anthony Frey (kaupmees, kes kodanikuks sai 1749.a. ja maeti 1768 - vt. III kod. rmt. nr. 594) ja müüs edasi Elbingist pärinevale sadulsepale, David Rautenbergile (sai kodanikuks 1749 - vt. III kod. rmt. nr.581).

Nüüd viimane, kui sadulseppade ameti olderman, loovutas antud kinnistu sadulsepp-meistrile Johan-Ernst Strobel'ile, kes sai Tallinna kodanikuks 1759.a. ja abiellus surnud lihuniku Andreas Andersoni tütre Anna-Dorotheaga (lähemalt vt. III kod. rmt. nr. 738). J.E. Strobel suri 1789, kuid tema teine naine, lihunik Johan Spiegeli tütar Dorothea alles tunduvalt hiljem.

Selle kinnistu järgmisteks omanikkudeks olid:

- 5.07.1827 - Johan-Martin-Wilhelm Butzke, Schneider
- 10.09.1857 - Eduard Krich - Arzt
- 9.04.1882 - August Krich - Obrist
- 4.07.1891 - Maria Meyer, geb. Krich
Jadwiga Krich
- 19.11.1899 - Peter Rebenitz ja tema naine Louise Rebeniz,
sünd. Jürgenson.
- 16.09.1911 - Louise-Wilhelmine Rebeniz, sünd. Jürgenson.

Pikk tänav 33 (kinnistu nr. 61)

Kindlad teated sellest kinnistust algavad 1422 .aastaga, mil mainitakse peakinnistut Pika tänava ääres ja ka teist Laia tänava ääres.

12.3.1422 (III Erbebuch, nr. 873) surnud Peter Hoppeneri hooldajad loovutasid Herman Horn'ile (kodanikuks 1421.a.) selle kinnistu Pikal tänaval, raehärra Arend Saffexnbergi (nr.66+64) kõrval ja juurde kuuluva kinnistu Laia tänava ääres, peakinnistu taga. Peter Hoppeneri lastele kuulub majas 500 marga suurune kapital. Hiljem on aktile lisatud märkus, et kinnistu kuulub Hoppeneri lesele võlavabalt, millest võib järeldada, et Peeter H. lesk abiellus Herman Horniga, kuid see suri peatselt ja lesk seejärel kasutas kinnistut koos lastega.

Puudub teade, kuidas ja kudas on kinnistu omanikuks saanud Hinrik Arndes (kodanikuks 1451.a.), kuid tema lese kaudu on kinnistu läinud taasabiellumisel ühele Plonyes'ele ning ka see on surnud enne 1470.aastat.

1470.a. (AHB, lk.57-a, Lange strate LIV) loovutab Herman Plonyes enda ja oma ema nimel selle kinnistu, mis varemini kuulus Hinrick Arndesile, nüüd oma sugulasele (töenäoselt Hinr. Arndesi tütre mehele) Borchart Bussch'ile kaasavaraks (kodanikuks 1467; tema naine oli Bereth (Arndes ?); 1494.a. elab Borchart Busch Pärnus). Kinnistu asub Diderick Dymani (nr.60) ja Herman Veltmani (nr.66) vahel.

1477.a. (AHB, lk.57-a) loovutab Borchard Busch Pika tänava ääres asuva peakinnistu raehärra Godert Horstingk'ile, kuid Laia tänava ääres asuva jätab enesele, kuni loovutab selle alles 1494.a. kui on Pärnu kodanikuks astunud.

1494. a. (AHB, lk. 57-a) loovutavad surnud Godert Horstingi laste hooldajad selle kinnistu, mis asub Diemani lese (nr. 60) ja Hennyngk Westvale (nimetatud ka ametinimega, esmalt "scherer" hiljem "overscherer"; kinnistu nr. 64) vahel kaasavaraks Hans Sasse'le (kes oli abiellunud Godert H. tütre Elsebe'ga).

1517. a. (AHB, lk. 57-b) loovutas Hans Zasse selle kinnistu, mis asus Hans Pawelsi (nr. 60) ja Cristoffer schomakeri (perekonnanimega Cruse, ka Krusse; kodanikuks 1505, kinnistu nr. 64, testament 1527) vahel, raehärrale Henrick Smydt'ile (kodanikuks 1497, raehärraks 1511, bürgermeistriks 1525, surnud enne 1532. a.

24. 10. 1532 loovutasid surnud rhr. Henrick Smidti laste hooldajad selle kinnistu ühes kõrvalasuva kiviaidaga (steinhus) Hieronimus Schonenberch'ile (surnud enne 1535. a.)

1535. a. Mihklipäeval (AHB, lk. 339-b) pärijate eestkostjad loovutasid alaealise Hieronymus Schonenbergi nimel selle kinnistu, mis asus Christoffer schomakeri (=kingsepa, perekonnanimega Cruse, kinnistu nr. 64) ja surnud Hans Pawelsi laste kinnistu (nr. 60) vahel, Hans Butendiek'ile (kodanikuks 1534, surnud enne 1542. a.).

9. 5. 1542 (AHB, lk. 339-b) surnud Hans Butendieki lese hooldajad loovutasid selle kinnistu ühes kõrvalasuva kiviaidaga lese uuele mehele Hans Scheper'ile (kodanikuks 1541. a.) kaasavaraks.

13. 5. 1552 (AEB, lk. 339-b) surnud Hans Scheperi maja kreditorid loovutasid selle kinnistu (maja, hoov, kiviait ja väljapääs hooviväravaga Laiale tänavale) peamisele võlausaldajale ja pandipidajale raehärra Joachim Eilersz'ile (kodanikuks 1537, raehärraks 1551. a., surnud enne 1553. a.; oli abielus bürgermeister Joan Vianti tütreaga, saades kaasavaraks mitu kinnistut). Kinnis-

tu asus Hans Steffeni (nr.64) ja Tomas Koningi (nr.60) vahel.

13.10.1553 (AHB, lk.340-a) magister Jost Clot, syndicus, kui rhr. Joachim Eilersi lese eestkostja, loovutas selle kinnistu Tonnies Schmidt'ile (kodanikuks 1552.a. see kinnistu oli kuulunud tema isale aastail 1517-1532).

1605.a. läks surnud Tönnies Schmiti kinnistu, mis asus Heinrich Ellerbrocki (nr.64) ja Balthasar Vegesacki (nr.60) vahel, oksjonile, kreditoride nõudel.

25.10.1616 (AHB, lk.335-b) Kohtufoogtid loovutasid selle kinnistu Hans Rehse kõigile pärijaile. Sealsamas need loovutasid selle kinnistu edasi oma sugulasele Thomas Luhr'ile (nooremale; kodanik 1610, abiellunud Catharina Rehse'ga, kes suri 1616.a., abiellus uuesti Gertrud Viantiga, kuid suri ise 1622.a. ja lesk abiellus 1626.a. Hans Stampehliga)

20.10.1643 (NHB, lk.32) Hans Luhr (vanem) ja Albrecht Luhr (vennad) loovutavad oma isa maja oma võõrasisale ja äiale Hans Stampehl'ile (kodanikuks 1618.a. abiellus Agneta ten Hertz'iga ja 1626.a. eelmainitud Luhride emaga Gertrud Viantiga, kes suri 1629.a. seejärel abiellus kolmandat korda Anna Koch'iga, kes suri 1691.a.; Hans Stampehl oli raehärra Johan St. poeg ja ise oli lõpuks Suurgildi olderman ning suri 1651.a.). Kinnistu asus Herman Wöstmani (nr.60) ja Ellerbrocki surnud lese (nr.64) vahel

25.4.1684 (NHB, lk.32) kohtufoogt loovutas pärijate (Anna Koch ja teised) nimel selle kinnistu endise omaniku Hans Stampehli pojale raesugulasele Andreas Stampehlile (II kod. rmt. nr. 775: kodanikuks 1668, mil abiellus Elisabeth Eeck'iga, kes suri 1683.a.; oli raehärra 1681-86 ja suri 1686.a.).

Kinnistu asus surnud Hans Meyeri (nr.60) ja Gerdrut Fianti

(nr.64, oli tema surnud mehe, Niguliste pastori Eberhard von Rentelni nimel) vahel.

27.10.1693 (NHB, lk.32-a) surnud Andreas Stampehli pärijad loovutasid selle kinnistu, mis ulatus Pikalt tänavalt Laiale tänavale, oma kaaspärijale Johan Strahlbornile (II kod. rmt. nr.1211: kodanikuks 1687, mil abiellus Elisabeth Stampehliga, kes suri 1705.a., seejärele abiellus 1706.a. Catharina Elisabeth Gernet'iga ja suri ise 1728.a. Tema lesk abiellus uuesti 1729.a. Bernhard Rud. Hetlingiga).

1729.a. läks kinnistu Johan Strahlborni lese uue abiellumisega Bernhard Rudolph Hetlingile (linna sekretär 1728.a., surnud 1742). Seejärele on kinnistu läinud üle B.R.Hetlingi võõraspojale, Bartold Stralborn'ile (kuna oli Johan St. poeg, siis ka seaduslik pärija. Ta abiellus 1749.a. Christina Elisabeth von Willeniga ja suri ise 1755.a.).

20.10.1797 (NHB, lk.610-a) Carl Friedrich Strahlborn loovutab enda ja oma ema, Christina Elis. v. Willeni nimel selle kinnistu oma vanemale vennale, Jobst Heinrich Stralbornile (sündinud 1751.a. abiellunud 1782.a. Maria Gerdruta v. Dehniga, kes suri 1818.a.; ise oli raehärra 1797-1823, mil suri).

Kinnistu kannab juba ametlikult numbrit - 61. Siin on elamu ja teine hoone, mis varemini oli elamu, kuid nüüd kiviait. Viimane asub Laia tänava ääres A.F.D. Kiegeli (nr.51) ja G.H. Sendenhorsti (nr.131) vahel ja tuleks suvaliselt märkida (nr. 131-II), asudes tegelikult nr.60 taga.

Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

4.9.1825 - Caspar Gustav Krich

12.6.1862 - Caspar Eduard Krich

22.3.1874 - Raehärra Ludwig Joseph Berting

24.8.1912 - Anna Eugenie Karp, sündinud Berting.

Kinnistu nr.61 taha, Laila tänava äärde jääv kinnistu võib
käsitlemist eraldi, kuna on kaua eksisteerinud iseseisvalt.

Pikk tänav 33 (kinnistu nr.61)

See on tavaline pikk ja kitsas krunt Pikast tänavast kuni Laia tänavani, kusjuures peahoone asus Pika tänava joonel.

12.03.1422 (Erbebuch III, 873) surnud Peter Hoppeneri võõr-
mündrid loovutasid Herman Horn'ile selle elamu, milles ta elab; see paikneb Pikal tänaval, raehärra Arnd Saffenbergi kinnistu (nr.66) kõrval, ja ka teise maja, mis asub eelmise taga, Laia tänava ääres. Need loovutatakse kõigi päraldistega ja tingimusel, et Peter Hoppeneri lastele, Jacob, Hans ja Aelheid, kuulub selles 500 riimarka ja Hermani ülalpidamisele jäävad lapsed viieks aastaks; pärast viie aasta möödumist sõltub temast ja võõr-
mündriist, kas lapsed jäävad tema juurde või mitte. Raha võib Herman välja maksta nii pea kui soovib.

Selle juures on hilisem lisand: see kinnistu kuulub nüüd Hoppeneri lesele võlgadeta.

Eeltoodu tõendab, et Peter Hoppeneri lesk abiellus Herman Horniga, kes sai kodanikuks 1421.a., kuid suri peatselt ja tema leske nimetatakse endiselt Hoppeneri leseks.

10.03.1440 (Erbeb. III, 1178) on surnud raehärra Arnt Saffenbergi kinnistu (nr.66) loovutatud Hans Hanebeel'ile, kusjuures selgub, et kõrvalasuv Hoppeneri lese kinnistu kuulub juba Hinrik Arnt'ile (gen. Arndes), usutavasti abielu kaudu.

1470.a. (AHB, 57-a) Herman Plonyes enda eest ja oma ema eest loovutas oma sugulasele (syneme swager - siin poolõe mehele), Borchart Bussch'ile kaasavarana endise Hinrik Arnti elamu Pikal tänaval Diderik Dymani (nr.60) ja Herman Valtmani (nr.66) vahel. See Borchart Busch sai Tallinna kodanikuks 1467, kuid 1494 oli ta juba Pärnu kodanik.

1477.a. (AHB, 57-a) Borchard Busch loovutas Pika tänava ääres asunud elamu raehärrale Godert Horstingk'ile, kuid jättis endale Laila tänava ääres asunud maja, millega tükeldas endise suure kinnistu. Eraldatud osa Laila tänava ääres (Lai t.30) oli iseseisvaks kinnistuks 1477-1718 (kinnistu nr.131-II all).

1494.a. (AHB, 57-a) surnud härra Godert Horstingi laste võõrmündrid loovutasid kaasavarana Hans Sasse'le maja Pina tänava ääres, Diemani lese (nr.60) ja Henningk Schereri (nr.64, mis oli oraldatud 1489.a. nr.66-st) vahel. Hans Sasse oli abiellunud Godert Horstingi tütre Elsebe'ga ja on surnud enne 1525. aastat.

1517.a. (AHB, 57-b) Hans Zasse loovutas oma maja, mis asus Hans Pawelsi (nr.60) ja Cristoffer Schomakeri (nr.64; selle omanik oli elukutselt kingsep, seega - schomaker Cristoffer Cruse) vahel, raehärrale Hinrick Smydt'ile. Viimane oli surnud bürgermeistri Euerd Smydi poeg, sai kodanikuks 1497, raehärraks 1511 ja bürgermeistriks 1525, suri enne 1532.a.

24.10.1532 surnud Hinr.Smidt'i laste võõrmündrid loovutasid Hieronimus Schonenberch'ile selle maja ühes kõrvalasuva kiviaidaga (stenhus), mis paiknevad surnud Chistoffer Schomakeri (nr.64) ja Hans Pawelsi laste maja (nr.60) vahel.

1535.a. mihklipäeval (AHB, 339-b) vana Schonenbergi lese tüüdi surnud poja Hieronymuse võõrmündrid loovutasid selle maja Hans Butendiek'ile (sai kodanikuks 1534.a. ja mainitakse surnuna juba 1542.a.).

9.05.1542 (AHB, 339-b) Hans Butendieki lese võõrmündrid loovutasid selle maja ühes kõrvalasuva kiviaidaga sama lese kaasavarana Hans Scheper'ile. Viimane sai kodanikuks 1541.a. ja mainitakse surnuna 1552.a.

13.05.1552 (AHB, 339-b) surnud Hans Scheperi kreditorid loovutasid selle maja, kiviaida ühes õue ja väljapääsu väravaga Laiale tänavale, peamisele võlausaldajale ja pandipidajale, rae-
härra Joachim Eilersz'ile (ka Eylers; sai kodanikuks 1537.a.,
abiellus surnud bürgermeisteri Johan Viandti tütreaga, sai rae-
härraks 1551 ja suri 1553.a.)

13.10.1553 (AHB, 340-a) surnud raehärra Joachim Eilersi le-
se võõrmündrid loovutasid maja, kõrvalasuva kiviaida, hoovi ja
Laiale tänavale viiva hoovivärava, seega kogu kinnistu Hans
Steffeni (nr.64) ja Tomas Koningi (nr.60) vahel, Tönnies
Schmydt'ile. See oli endise bürgermeisteri Henrik Smedi maja,
mille laste võõrmündrid müüsid ära 1532.a., nüüd 21 aastat hil-
jem ostis poeg selle uuesti tagasi. Tönnies Schmidt sai Tallin-
na kodanikuks 1552.a., oli 1550.a. abiellunud siinse kaupmeh-
Arnt Michelseni lese, Gretke'ga ning suri ise 1571.a. katku.

26.07.1600 (AHB, 339-b) oli maja suhtes peamiseks kredii-
toriks Hans Rhese ja 1605.a. läks kinnistu oksjonile. Alles
25.10.1616 registreeritakse kinnistu, mis asub Pikal tänaval,
Balthasar Vegesacki (nr.60) ja Heinrich Ellerbrocki (nr.64) va-
hel, s.o. maja, kiviait ja hoovivärav Laiale tänavale, Hans
Rehse pärijate nimole. Hans Rehse sai kodanikuks 1580.a. ja oli
abiellus Heinrich Staali (surnud 1603) tütre Christinega.

Need pärijad veel samal päeval - 25.10.1616 (AHB, 335-b)
loovutasid selle kinnistu oma sugulasele, nooremale Thomas
Luhr'ile. Viimane oli Andreas Luhri (mustpeaks 1564.a.) poeg,
sai mustpeaks 1607, kodanikuks 1610, oli abiellus Catharina
Rehse'ga (surnud 1616) ja Gertrud Väiandtiga (surnud 1629).
Thomas Luhr suri 1622.a. ja tema lesk abiellus 1626.a. Hans

Stampehl'iga (sai kodanikuks 1618, oli abielus Agneta ten Hertzen'iga, 1626-1629 Gertrud Viantiga ja lõpuks Anna Kochiga (suri 1691.a.); ta ise suri 1651.a.

20.10.1643 (NHB, 32) surnud Thomas Luhri pojad Hans (vanem) ja Albrecht Luhr'id loovutavad selle kinnistu, mis asub Herman Wöstmani (nr.60) ja Henrich Ellerbrocki surnud lese (nr.64) majade vahel, oma võõrasisale ja ühtlasi Hans Luhri üiale (oli abiellunud ca 1638.a. Agnetha Stampehliga), Suurgildi oldermanile, Hans Stampehlile. (Andmed eespool.)

25.04.1684 (NHB, 32) Hans Stampehli lese Anna Kochi ja teiste kaaspärijate nimel loovutas kohtufoogt selle kinnistu, mis asus surnud Hans Meyeri (nr.60) ja proua Gerdrut Fianti (nr.64; see oli Oleviste pastori Jürgen Vianti tütar, kes oli abiellunud Niguliste pastori Eberhard v. Rentelniga ja 1642.a. jäänud leseks, kuid surnud ka ise juba 1670.a.) majade vahel, raesugulasele, Andreas Stampehl'ile. See oli eelmise omaniku Hans St. poeg, sai kodanikuks 1668.a. ja abiellus Thomas Eecki tütre Elisabethiga (suri 1683), oli raehärraks 1681-1686 ja suri 1686.a. (II kodanike rmt. nr.775).

27.10.1693 (NHB, 32-a) Andreas Stampeli pärijad loovutasid oma kaaspärijale Johan Strahlborn'ile tema naiseisa elamu, mis asus eespool mainitud naabrite vahel ja ulatus Pikast tänavast kuni Leia tänavani. See Johan Strahlborn sai kodanikuks 1687, abiellus 1687.a. raehärra Andreas Stampehli tütre Elisabethiga, 1706.a. Joachim Gerneti tütre Catharina-Elisabethiga, oli ise raehärra 1710-1728 ja suri 1728.a. (II kodanike rmt. nr.1211). Tema lesk abiellus 1729.a. linnasekretäri Bernhard-Rudolph Hettlingiga, kes oli ka maja tegelikuks valdajaks kuni surmani (ta

suri 1742.a.). Seejärel sai maja valdajaks eelmaintud rhr. Johan Strahlborni poeg Bartold Stralborn, kes oli sündinud 1691. a. ja suri 1755.a., jättes maja oma lesele, bürgermeister Jobst-Heinrich v. Willeni tütrele Christina-Elisabethile ja lastele.

20.10.1797 (NHB, 610-a) Bartoldi poegadest Carl-Friedrich Stralborn oma ema nimel loovutas oma vennale Jobst-Heinrich Stralbornile selle kinnistu, mis veel oli vanaisa Johan Stralborni nimel (1693.aastast) ja asus Pikal tänaval nr.61 all. Suur elamu asus Pika t. ääres G.I.Hahni (nr.60) ja J.E.Strobeli (nr. 64) vahel. Selle juurde kuulus veel Laia tänava ääres endine elamu, nüüdne kiviait G.H.Sendenhorsti (nr.131) ja A.F.D.Kiegeli (nr.51) vahel; see oli endine iseseisev (1477-1718) kinnistu nr. 131-II, mis ulatus Laia tänava ääres ka nr.60 taha. Selle oli omandanud ja nr.61-ga liitnud Johan Stralborn juba 1718.aastal.

Jobst-Heinrich Stralborn töötas esmalt protonotarina, siis vaestelaste kohtu sekretärina ja oli raehärraks 1797-1823; 1782.a. abiellus Joachim v. Dehni tütre Maria-Gerdrutaga ja suri 1823.a.

Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

- 4.09.1825 - Caspar-Gustav Krich
- 12.06.1862 - Caspar-Eduard Krich - arst.
- 22.03.1874 - Ludwig-Joseph Berting - raehärra.
- 24.08.1912 - Anna-Eugenie Karp, sündinud Berting.

Pikk tänav 35 (kinnistu nr.60)

Selle kinnistu naabreiks Pika tänava joonel on kinnistud nr.61 (Pikk t.33) ja nr.51 (Pikk t.37).

Tõenäoselt oli just sellel kinnistul raehärra Johannes Scheper'i (1373-1390) elamu, mille kindlustusel ta laenu võttis 3.augustil 1377 Ludeke Dunevari pojalt (Erbeb. II, 638).

11.03.1417 (Erbeb. III, 795) Tallinna toomhärra Gosschalk van deme Roede loovutas raehärra Johan Scheperi lese Dedike nimel lesele kuulunud kinnistu, mis asus Pikal tänaval, rätsepale Hans Patkull'ile, kusjuures lesele jäi 45 riiamargane kapital selles majas, mille pealt tuli anda lesele igaks lihavõtte pühaks 3 marka.

5.07.1434 (Erbeb. III, 1084) Patkuli lesk oma õe võõrmündritega ja kaks raehärrat rae nimel loovutasid Tallinna bürgermeistrile Coste van Borstell'ile viimase elamu kõrval asuva maja, mis enne oli kuulunud Patkull'ile, kusjuures selle kinnistu vetele kuulub vaba väljapääs (hevet enen vrien watergank) läbi Hoppeneri hoovi.

Borstelli elamu asus kinnistul nr.51 ja Hoppeneri oma oli 61. Vihma- ja sulaveed valgusid välja Laia tänava suunas.

Coste van Borstell sai kodanikuks 1413, abiellus Hans van Hasselni lesega ja juba 1414 sai raehärraks, 1422 bürgermeistriks ning suri 1462 või 1463. a.

1470. a. (AHB, 56-a) vennaksed, Cost ja Hans van Burstel'id loovutasid oma sugulasele (swager = siin arv. õemes) Dyderik Dyman'ile selle elamu, mis asus otse surnud härra Coste van Bursteli elamu kõrval.

1494.a. (AHB, 56-a) pärijad loovutasid oma isa maja Hans Pawels'ile. Maja asus Peter Limbergh'i (nr.51) ja Hans Sasse (nr.61) vahel. See Hans Pawels oli Oleviste kiriku juures toimunud ehitustööde finantseerija.

1497.a. (AHB, 56-a) Hans Pawels laskis fikseerida sellele majale ühes selle taga asuva väikese majaga (kinnistu nr.131-II, mis asus Laia tänava ääres) 400 margase kapitali surnud Oloff van der Heide laste kasuks, kuid ilma rendita, s.o. kasvikuta. Rendi eest peab Hans Pawels lapsi toitma ja riietama kuni täiseani ja siis kapitali välja maksma.

See Oloff v.d.Heide sai kodanikuks 1478 ning 1492-1497 kuulus temale kinnistu nr.335 Voorimehe tänaval ning mille Hans Pawels 1497.a. loovutas edasi, jällegi kingsepale.

1523.a. (AHB, 56-a) Hans Pawelsi lese võõrmündrid loovutasid sama lese uuele mehele Alerdt Drekop'ile mõlemad elamud (kinnistud nr.60 ja 131-II) nagu nad asuvad rhr. Hinrik Smidti (nr. 61) ja Hinrik Dellinckhuseni (nr.51) vahel.

1524.a. fikseeritakse Hans Pawelsi viimasest abielust sündinud lastele eelmainitud majade kindlustusel 900 marka.

1530.a. (ABH, 56-a) Alert Dreko loovutab oma kasulastele (steffkynderen), kes sündinud surnud Lymbergi tütrest, eesmise elamu ja ka tagumise elamu kõigi päraldistega.

Alert Dreko sai kodanikuks 1523 ja abiellus rikka ning noore lesegaga, kuid juba 1528.a. Wilm Wichgert laskis teda paigutada völavanglasse 800 margase völa eest; ta suri 1542.a.

19.05.1536 (AHB, 56-b) Hans Pawelsi laste võõrmündrid loovutasid kaasavarana Thomes Konyngk'ile (kodanikuks 1536) elamu Pikkal tänaval rhr. Hinrik Dellinckhuseni (nr.51) ja Hans Butendieki

(nr.61) vahel. Teise aktiga läks temale ka kinnistu nr.131-II.

1566.a. on maja valdajaks veel Tomas Koninck, kuid 1581.a. kuulub maja Baltazar Vegesackile, kes sai kodanikuks 1570 ja on surnud enne 1614.a. Kuna loovutamist registreeritud ei ole, siis on üleminek toimunud abiellumise teel.

25.lo.1624 (NHB, 31) Baltasar Vegesacki poja Thomas B. volinik loovutab isa kõigi pärijate nimel ühele kaaspärijale, (oma õemehele) Herman Wöstman'ile (kodanikuks saanud 1605.a.) eelmäinitud Kõningi kinnistu, mis asub surnud Thomas Luehri (nr.61) ja Hans Dellingshuseni(nr.51) vahel.

22.lo.1652 (NHB,31) Herman Wöstmani (senior) ja eriti tema väimehe, raehärra Albert Lantingi volitusel loovutati see kinnistu, mis asus surnud Hans Stampeeli (nr.61) ja surnud Rotgert Dellingshuseni (nr.51) vahel, Daniel Wistinghausenile. Viimane pärines Lüübekist, sai Tallinna kodanikuks 1638, abiellus siin Diedrich Grothe tütreaga ja 1654.a. sai raehärraks, suri 1667.a. (vt. II kodanike raamat nr.189).

20.lo.1654 (NHB,31-a) Daniel Wistinghausen loovutas selle kinnistu Hans Mejer'ile (junior), Viimane sai kodanikuks 1654, abiellus Barthold Dellingshuseni tütre Annaga ja suri 1660. (II kodanike rmt. nr.422). Tema lesk abiellus Jobst Duntega, kes sai kodanikuks 1662.a., raehärraks 1670 ja suri bürgermeistrina 1697.a. (II kodanike rmt. 668). Võib pidada tõenäoseks, et kinnistut edasi kasutas ka tema tütar Anna Dunte, kes 1692.a. abiellus Michel Bering'iga (maetud 1710.a.).

3.05.1723 (NHB, 30-a) kohtufoogt andis selle kinnistu, mis asus Pikal tänaval Joh. Straelborni (nr.61) ja surnud Joh.Dellingshuseni, Lamberti poja (kinnistu nr.51) vahel, üle kaupmees

Barthold Straelbornile, kes oli selle ostnud avalikult oksjonilt ja mis oli veel Hans Meyeri nimel.

See Bartold Stralborn sai kodanikuks 1720.a., abiellus Heinrich Höppeneri tütre Anna-Dorotheaga, sai raehärraks 1739 ja suri 1755.a. (III kodanike rmt. nr.191). Tal oli tervelt 6 maja.

23.lo.1758 (NHB, 31-a) pärijad loovutasid surnud Barthold Stralborni kinnistu, mis asus surnud Joh.Stralborni (nr.61) ja Joh. Friedrich Hippiuse (nr.51) vahel, Justus-Heinrich Riesen-kampfile. See oli sündinud Tallinnas 1718, oli Ülem-Maakohtu sekretäriks ja suri 1767.a.

22.lo.1762 (NHB, 617) sama Riesenkampfi nimel loovutati antud kinnistu, mis asus Chr.Riesemanni (nr.51) ja surnud Joh.Stralborni (nr.61) vahel, kaupmees Johan-Friedrich Hippius'ele. Viimane sai kodanikuks 1741 (sünd.1714), abiellus bürgermeister Heinrich Frese tütre Agneta-Magdalenaga, sai raehärraks 1762 ja suri 1766.a. (III kod. rmt. nr.463). Tema lesk suri 1776.a. Selle vend Adrian-Heinrich Frese, kes 1770.a. peale oli bürgermeistriks, ostis selle kinnistu oksjonilt pärast õe surma 11.o4.1776 ja müüs edasi kaupmees Johan-Gottfried Reincke'le, kes sai kodanikuks 1775, abiellus kaupmehe Erich-Johan Wessmani lese, Dorothea-Elisabeth Ritteriga ja suri 1781.a. (III kod. rmt.nr.990). Alles 13.o5.1783 (NHB, 617) registreeriti kinnistu Reincke lese nimele, kes veel samal aastal abiellus kaupmehe Gottlieb-Immanuel Hahn'iga. Viimane sai kodanikuks 1783.a., sai ka Suurgildi oldermaniks ning suri 1812.a. (III kod. rmt. nr.1134), kuid lesk elas kuni 1821.a.

Järgmisteks omanikeks olid:

11.o9.1825 - Caroline und Emilie Reinicke

27.o9.1840 - Johan-Magnus Reinicke - Hüttenverwalter 10.Classe.

15. 04. 1841 - Johan-Georg Hiekisch - Kaufmann

27. 06. 1869 - Erben des Kaufmanns Joh. G. Hiekisch

10. 12. 1882 - Marie Feichter, geb. Jacobson

26. 06. 1884 - C. H. L. Tutenberg

15. 01. 1899 - Wilhelm-Erasmus-Karl Marquardt

2. 11. 1920 - Ferdinand Treublut

Pikk tänav 37 (kinnistu nr. 51)

Selle kinnistu naabrid - Pikk 35 (kinnistu nr. 60) ja Pikk 39 (kinnistu nr. 50).

22. 05. 1411 (Erbeb. III, 651) raehärra (1378-1415) Dethmar van Elten loovutas Hans van Hasselt'ile ühe kinnistu Pikalt tänavalt ühes soolalaoga (? - mit deme soltvate), mis enne kuulus Hinrik Wantsnider'ile, ühes aiaga väljaspool Rannavärvat ja kõigi päraldistega, kuid Hinrik Wantsnideri tütrele jääb selles kinnistus loo riimarka, mille eest eelmainitud tütar Ghreteke saab Hansult igal aastal lihavõtte pühadeks 6 marka renti. Hans van Hasseln on surnud enne 9. 12. 1418 (Pärgan, rendise rmt. 575), kuid temast jäi järele vähemalt poeg Jacob.

20. 03. 1422 (Erbeb. III, 877) surnud Hans van Hasselni võõrmündrid loovutasid Tallinna bürgermeistrile, Coste van Burstal'ile tema elamu ja ka aia väljaspool Rannavärvat kõigi päraldistega. Coste van Burstal sai Tallinna kodanikuks 1413, raehärraks 1414, bürgermeistriks 1422, suri 1462 või 1463.

1467. a. (AHB, 50-a) kinnistu, mis asub Pikal tänaval raehärra Godike Schutte (nr. 52) vastas, kuulub vendadele Cost ja Hans van Burstel'idele.

1483. a. (AHB, 50-a) vennad Cost ja Hans van Borstel'id lasuvad oma isa maja, mis asub Schutte lese vastas, kirjutada Peter Limbergi nimele. Viimane sai kodanikuks 1474, kuid oli mustpea juba 1459. a. ja kuulus nn. Tafelgildi 1466. a., 1488-1491 oli Suurgildi oldermaniks. Ilmselt sai ta selle kinnistu abiellumise teel, vast eelmainitud vendade õega?

Peter Limbergi tütreaga abiellus Hans Pawels, kuid maja tema nimele jäi registreerimata.

1523. a. Hans Pawelsi laste võõrmündrid loovutasid selle kinnistu Hinrich Dellinckhusen'ile. Kinnistu asus rhr. Joan Kock'i (kinnistu nr.50) ja Alerdt Drekopi (nr.60) vahel ja ulatus välja Laia tänavani.

See Hinrich Dellinghusen oli Tallinnas teine sellenimeline, sai mustpeaks 1514, kodanikuks 1521, raehärraks 1533.

3.12.1554 (AHB, 50-b) tema poeg Henrich (nüüd täisealiseks arvatud) ja lesk loovutasid selle kinnistu, mis asus Tomas Koningi (60) ja Hans Schroderi (nr.50) vahel, teisele pojale Wedeke (al.Wedekindt) Dellinghusenile. See sai mustpeaks 1546, Tafelgildi liikmeks 1548, abiellus rhr. Ewert Roterti tütrega ja 1572. a. mainitakse teda surnuna.

18.05.1618 Wedeke Dellingshauseni pärijad loovutavad selle pojale Hans Dellinghausenile tema isa maja, mis asus Baltzoar Vegesacki (nr.60) ja surnud raehärra Johan Schröderi (nr.50 -- kuid see oli juba 1586 läinud uuele omanikule) vahel. Hans Dellinghausen oli saanud mustpeaks 1589, abiellunud Jürgen Nascheri tütre Agnetaga, kuulus Suurgildi ja suri 1637.

27.10.1626 (AHB, 50-h) Hans Dellinghausen loovutas selle kinnistu oma venna Bartholdi pojale, Röttgertt Dellinghausenile. Naabriteks olid B.Vegesack (nr.60) ja Elert von Campen (nr.50). Röttgert Dellinghausen sai kodanikuks 1624, abiellus pastor Lambert Kämmerlingi tütre Margaretaga ja suri 1644. a. (II kodanike rmt. nr.19). Tema lesk abiellus 1647. a. Elias Hilner'iga, kes oli saanud kodanikuks 1628. a. ja raehärraks 1643. a. ning oli bürgermeistiks 1650 kuni suri 1672. a. (II kod. rmt. nr.56). Tema lesk Margareta Kämmerling suri alles 1678, kuid 20.12.1672

oli tehtud pärandi jaotus ja 22.10.1680 kanti registrisse (NHB, 30) et Lambert Dellingshausenile läheb üle kinnistu, mis asub surnud Hans Meyeri (nr.60) ja Hindrich Brockhauseni (nr.50) vahel ja ulatub Laia tänavani, s.o. elamu, poed, keldrid, kiviaidad jne. See Lambert Dellingshausen oli eelmise omaniku (Rötgerti) poeg, sai kodanikuks 1660 ja abiellus Anneke Stampehliga (kinnistust nr.61, s.o. Pikk 33); ta suri 1682 ning naine 1689. (II kod. rmt. nr.599).

8.05.1691 (NHB, 30-a) pärijad loovutasid kinnistu eelmise omaniku pojale Johan Dellinghausenile. Pika tänava ääres oli elamu ja Laia tänava ääres oli väikesem maja (Hinterhaus) Jürgen Petzi (nr.133) ja surnud härra Rudolph Vestringi (131-II) vahel. Johan Lamberti poeg Dellingshausen sai kodanikuks 1690 ja abiellus raehärra Dietrich Witte tütre Agnetaga ning suri 1710. (II kod. rmt. nr.1302). Pärijad kasutasid maja ilma registreerimata kuni

18.10.1743 (NHB, 30-a) loovutasid Barthold Strahlborni (nr.60) ja Ewert Lohmani (nr.50) vahel asuva kinnistu kaupmees Johan -Friedrich Hippius'ele, kes oli Tallinnast pärit, kodanikuks saanud 1741, oli abielus bürgermeisteri Heinrich Frese tütreaga ja oli ise raehärra 1762-1766. (III kod. rmt. nr.463).

22.10.1762 (NHB, 616) Joh. Friedr. Hippius loovutas Christoph Rieseman'ile elamu ja selle taga asuva hoone, mille oli hii-juti müünud Chr. Riesemani äiale, nüüd juba (1758.a.) surnud Christian-Heinr. Schrevé'le. Ühel pool on kinnistu nr.60, mille Hippius täna ostis (†) ja teisel küljel Stephan-Christian Haeksi lese, Anna-Catharina Witte maja (nr.50). Chr. Rieseman oli sündinud Tallinnas 1730, töötas kindral-kubermangu sekretärina

ja notarina, suri 1784.a.

13.lo.1786 (NHB, 616) poeg Peter-August Rieseman kõigi pärijate nimel loovutas isa kinnistu, mis asus Pikal tänaval nr.51 all, klaasisepp-meistrile (Gläsermeister) Andreas-Frantz-Diedrich Kiegel'ile, kes sai kodanikuks 1773, abiellus klaasija Marcus Reimersi lesega, Dorothea-Elisabeth Michailowsky'ga (III kod.rmt. nr.965). Sellel kinnistul oli elamu ja kiviait (Steinhaus).

Kinnistu järgmisteks omanikeks olid:

- 25.10.1788 - Carl-Adolph von Ramm
- 4.05.1800 - Johan-Joachim Meves - Spiegel Fabricant
- 3.12.1854 - Carl-Friedrich Mewes - Zeichnenlehrer
- 16.05.1875 - das Revalsche Dom-Waisenhaus
- 22.08.1875 - Georg Meyer - Kaufmann
- 13.04.1901 - Pauline Meyer.

Pikk tänav 39 (kinnistu nr. 50).

Selle kinnistu omanikuks oli enne 1383. aastat Herman van der Lippe (korduvalt nimetatud - de junge, järelikult "junior"). Pole aga selge, kas pärines see kinnistu tema isalt (raehärra 1351-1373, Herman v.d.Lippe), või sai ta selle omanikuks abielumisel naise vanematelt, kelle nimed on teadmata.

2.09.1384 (Erbeb. III, 55) Herman van der Lippe lese Gretheke vööründrid (rhr. Hinrik Keouwel ja rhr. Chosschalk Schotelmund) loovutasid Johannes Jungeling'ile, kui eelmainitud lese uuele mehele, kogu vara ja kõik kinnistud, mis jäid järele noore Herman van der Lippest viimase surmaga, kusjuures Joh. Jungeling peab andma oma vööraspojale (noore Herm.v.d.Lippe pojale) 140 riimarka kui ta täisealiseks saab, kuid seni tuleb poega toita ja riiletada, lasta temale keelt õpetada või kooli saata (dar sal he vore dat kint holden ... thoe der sprake edder thoe der schule ...). Vaadeldava maja kohta kehtib viide, et lesk oma uue mehega eluneb just selles.

Jungelingil tekkis majanduslikke raskusi juba 1386. a. (Rendise rmt. nr. 86) ja teda mainitakse surnuna 1405. a. (Rendisermt. 407).

1406. a. (Erbeb. III, 554) loovutavad rhr. Ludeke Dunevar, Hinrik van Telchten ja Arnd van deme Roede selle Jungelingi kinnistu kõigi päraldistega ja völgadeta Goschalk van deme Röde'le. Näib võimalikuna, et H.v.d.Lippe ja Jungelingi naine oli mõlema v.d.Roede õde ning kinnistu pärines nende vanemalt. G. van me Rodet mainitakse surnuna 1422, tema pojast Hansust sai 1441. aastaks preester Johan.

21.07.1424 (Erbeb. III, 925) G. van me Rode lese Margareta vööründrid loovutasid kinnistu, mis asus Pikal tänaval, rhr. Coste van Burstali (nr.51) kinnistu kõrval, Diderik Flossdorp'ile Seejuures määrati vööraspoeg Hansule 500 marka isa pärandi arvel ning lisati veel, et kui proua sureb ilma lasteta, siis langeb kinnistu tagasi tema lähedastele sugulastele.

Diderik Flossdorp sai kodanikuks 1410.a. ja esineb surnuna 1457.a.; esimesest abielust on tal kaks ja ka teisest kaks poega (Hans ja Meynard).

5.08.1457 (Erbeb. III, 1334) preester Peter Vlossdorpp ja tema poolvendade (Hans ja Meinart) vööründrid loovutasid Diderik Vlossdorpi kinnistu, mis asus Pikal tänaval härra Coste (van Burstali) kinnistu (nr.51) ja rhr. Johan Velthuseni (nr.49) vahel Göbel van me Loe'le, kes sai kodanikuks samal aastal ja suri juba järgmisel.

1483.a. (AHB,49-a) surnud Hans Bockholti vööründrid loovutasid Hans Moller'ile selle kinnistu, mis asus Peter Limbergi (nr.51) ja Wilhelm van Hurle (nr.49) vahel. Suur elamu asus Pika tänava ääres ja selle taga, hoovivärava kõrval, Laia tänava ääres asus väikemaja.

1491.a. (AHB, 49-a) Hans Moller loovutas oma elamu, ühes väikese elamuga selle taga, surnud raehärra Gotke Schutte lesele ja lastele. Naabrid olid endised.

Godike Schutte sai kodanikuks 1462, raehärraks 1465 ja bürgermeistriks 1475, testamendi tegi 1477.a.; ta oli abielus rhr. Cort Grippenberchi tütreaga; 1510.a. oli tema lastest elus kaks poega ja kaks abielus tütart.

1510.a. (AHB, 49-a) vennad Cordt ja Gotke Schutte'd oma õdede ja õemeeste nõusolekul loovutasid oma päritud kinnistu

Hans Kock'ile. Peahoone asus Pikal tänaval ning selle juurde kuuluv väike maja hoovivärava peal (bauen der hofporten) Laia tänaval ääres.

Hans Kock sai kodanikuks 1508, oli raehärra 1521-1533 ja on siis nimega - Joan Kock; 1535.a. mainitakse teda surnuna ja 1542.a. märgitakse, et tema lesk oli rhr. Rotger Boismani õde.

11.05.1547 (AHB, 49-a) Johan Kocki pärijad (pojad ja tütrede koos väimeestega) loovutavad isa elamu Pikal tänaval, ühes väikeelamuga hooviväravas (Laia t. ääres), mis asuvad rhr. Hinr. Dellinckhaseni (nr.51) ja rhr. Euert Roterti (nr.49) ning rhr. Pawel Witte (nr.135) vahel, oma õdedele ja õemeestele, ning need omakorda veel samal päeval (AHB, 49-b) loovutasid eelmainitud kinnistu edasi ühele kaaspärijaist - Hans Schroder'ile. See oli tuntud raehärra Boeth Schroderi poeg ja 1568.a. sai ka ise raehärraks; 1582.a. mainitakse surnuna.

22.04.1586 (AHB, 49-b) raehärra Johan Schroderi pärijad loovutasid selle kinnistu koos taga asuva väikemajaga, mis paiknes Wedekindt Dellinkhuseni (nr.51) ja surnud rhr. Joachim Belholti (nr.135) vahel, Elart von Campen'ile, kes sai kodanikuks 1581.a.

Temal oli samanimeline poeg, kes sai kodanikuks 1607.a. ja tütar Ursula, kes 1607.a. abiellus Carin Wemmer'iga (see Carin on antud juhul mehe eesnimi!). Viimane oli Suurgildi olderman ja suri ca. 1618. Tema lesk abiellus uuesti 1623.a. ning 1644 abiellus tema tütar Margareta Tallinna kodaniku Jacob Fuhrmaniga (II kodanike rmt. nr.280). Viimane esinebki kinnisturaamatus majaloovutajana 1654.aastal.

27.10.1654 (NHB, 29) Jacob Fuhrman loovutab Hinrich Brockhausenile selle kinnistu, mis asub surnud Röttger Dellinghauseni

(nr. 51) ja Elert Rese (nr. 49) vahel ühes väikese majaga Laia tänavas ääres.

Hinrich Brockhausen oli sündinud Kiel'is 1622, saanud Tallinna kodanikuks 1650 (tuli Tallinna 1637) ja suri 1685. a. (II kod. rmt. nr. 344). Edasises pole teada, kas kinnistut kasutas tema tütar Anna (abiellus 1688. a. Bernhard Riesmaniga) või mõni teine lastest, kuid hoolimata sellest, et 1711-1718 elas Tallinnas ka tema poeg Berend Brockhusen, läks maja avalikule oksjonile

14. 05. 1717 (NHB, 29-a) kohtufoogt oma ametiülesandeis loovutas suure elamu, mis asus Pikal tänaval, bürgermeister Joachim Gerneti (nr. 49) ja Johan Dellingshauseni (nr. 51) - mõlemad on surnud - vahel, raehärrale Johan Hueck'ile Johani pojale, kes selle ostis avalikult oksjonilt. - Siin väikemaja juba puudub, kuna oli läinud varem uuele omanikule (kinnistu nr. 133). See Johan Hueck sai kodanikuks 1699, raehärraks 1715; oli abielus Margareta-Elisabeth v. Schoteniga (II kod. rmt. 1535).

17. 04. 1722 (NHB, 108) linna kämmerer Johan Hueck loovutas eelmaintud kinnistu linna aktuaariusele David Bagge'le. See sündis Tallinnas 1676, sai kodanikuks 1706, oli esmalt kaupmehesell, siis aktuaarius ja lõpuks nootar, oli abielus neli korda ja suri 1752 (II kodanike rmt. 1676).

21. 10. 1740 (NHB, 108) David Bagge majanduslike raskuste tõttu ostis selle kinnistu oksjonilt ja sai enda nimele Eberhard Lohman. Viimane sündis Tallinnas 1694, sai kodanikuks 1735, oli kaupmees ja Suurgildi olderman, suri 1759. a. (III kodanike raamat nr. 376).

Sissekandest 26. 04. 1762 (NHB, 615) selgub, et avalikult oksjonilt ostis selle kinnistu kaupmees Christoph Woldt, kes pärines

Pärnust, sai Tallinna kodanikuks 1751 ja suri 1761.a. (III kod. rmt. nr.623). Tema surma järele läks kinnistu pärandina üle oberstile parun Friedrich de Maldiss'ile, kuid see laskis kinnistu edasi müüa ja ostjaks osutus Stephan-Christian Haecksi lesk, Anna-Catharina Witte (III kod. rmt. nr.345). See lesk abiellus seejärele veel samal aastal uuesti Emanuel Eychler'iga (III kod. rmt. nr.786 - sündinud Tartus, sai Tallinna kodanikuks 1762, mil abiellus eelmainitud lesega, suri ise 1774.a. ja naine 1777.a.).

23.10.1778 (NHB, 615) avalikult oksjonilt ostetuna sai selle kinnistu omanikuks endise advokaadi, raehärra ja mõisaomani-ku Nicolaus-Johan Nottbecki lesk Christina-Elisabeth Hueck.

1.05.1786 ostis selle kinnistu Christoph-Johan (kodanike raamatu järgi Johan-Christoph) von Lingen. See oli sündinud Kuressaares, sai Tallinna kodanikuks 1770 ja oli siin tolliinspektoriks. Ta suri 1808.a., kuid tema lesk alles 1819.a. (III kod. rmt. nr.909).

Selle kinnistu järgmisteks omanikeks olid:

- 2.09.1813 - Anna-Maria Reinhard, geschiedene Dillig, geboren Forselius.
- 2.04.1815 - Johan von Husen - Kaufmann I Gilde
- 17.05.1840 - Rudolph Roos
- 26.08.1847 - Carl-Constantin de Galindo - Collegienrath
- 24.08.1882 - Fräulein Emilie de Galindo
- 23.01.1891 - Peter Henningson & Luise Gleye
- 23.01.1891 - Peter Seedorf
- 5.06.1926 - P. Seedorfi pärijad.

Pikk tänav 41 (kinnistu nr.49)

Naaberkinnistud: Pikk 39 - kinnistu nr.50

Pikk 43 - kinnistu nr.46 - Vaimu t. nurgal

10.01.1393 (Erbeb. III, 291) Pikal tänaval asuva ... Koes-
veldi kinnistu loovutas Wilhelmus Wesenbergh kõigi peaduspäras-
te õigusjärglaste volitusel Conrad Bone'le.

8.06.1397 (Erbeb. III, 412) endise Conrad Bone lese vöör-
mündrid loovutasid selle kinnistu lese uuele mehele Everhardus
Linxschede'le.

22.08.1412 (Erbeb. III, 672) Evert Lintschede laste vöör-
mündrid loovutasid selle kinnistu laste vöörasisale, Hans Enge-
le'le. Lastele kuulub selles kinnistus 150 riimarka 5 %-ga.

14.02.1438 (Erbeb. III, 1156) ilmselt eelmise poeg, Hin-
rik Engle loovutab raehärrale Hildebrand van deme Bokle'le endi-
se Hans Engle kinnistu Pikal tänaval Vlosdorppi (nr.50) ja Mar-
quart Hasse (nr.46) vahel kõigi päraldistega ja lina-aidaga
(persehus), Laial tänaval ning väikese kiviaidaga (stenhus) sel-
le kõrval. Hinrik Engle'le jääb selle maja peale 800 riimarka,
millest 200 kuulub püha risti altarile Oleviste kirikus. Sel-
lelt 800 margalt tuleb maksta Hinrikule 6 % iga aasta lihavõt-
teks. Kui Hildebrandi naine Margrete peaks jääma leseks, siis ei
tohi teda keegi majast välja ajada kuni surmani.

Näib, et Hildebrand van deme Bockle, kes oli raehärra juba
1415.a. ja bürgermeister 1439.a. abiellus 1438.a. teistkordselt
ja nimelt Hans Engle tütre Margretega, kelle vennale jäi osa
välja maksmata. -

12.07.1443 (Erbeb. III, 1217) härra Hildebrant van deme Boekle, oma naise nõusolekul, loovutas Hans Velthusenile oma kinnistu, mis asus Pikal tänaval endiste naabrite vahel, s.o. elamu koos talliga, nii kaugele kui ulatub Dideric Flossdorpi kõrge müür.

Hinrik Englele kuuluv kapital on vähendatud 200 marga peale, mis kuulub pruuni risti (enne püha risti) altarile Oleviste kirikus.

Laiä tänava ääres asunud ehitused jättis senine omanik endale (kinnistu nr.135) ja nende loovutamine toimus teise aktiga (Erbeb. III, 1236) 5.novembril 1445.a.

5.11.1462 (Erbeb. IV, 58) härra Johan Velthusen ja Gobelevam Loe (kinnistu nr.50-e omanik) tõendavad, et viimane võib maldada kõrget müüri, mis asub mõlemate majade juurdeehituste taga (de hoge müre achter eren bykamern belegen). Siin on mõeldud kõrget piirimüüri, mis siiski ei ulatunud välja Laiä tänavani. Kumbki oli juba Pika tänava äärde ehitanud elamu kõrvale nn. kõrvalkambrid, mis toetusid sellele müürile; nende kambrite all, kummalgi pool müüri, asusid hoovivärvad.

Raehärra Johan (enne Hans) Velthusen oli abielus Arnd Kosvelti ja Christine Nötkeni tütre Gertrudiga; ta suri 1468.a. Tema tütar Gertrud suri Pirita kloostri enne 1499.a.

16.08.1476 (Erbeb. IV, 123) härra Johan Velthuseni pärandi võõrmündrid loovutasid selle kinnistu aiaga, saunaga ja kahe kambriga nagu see asus Diderik Hageni (nr.46) ja Hans Molleri (nr.50) vahel, Pikal tänaval, Wilhelm van Hurle'le. Viimane sai mustpeaks 1456, kodanikuks 1468.

1516.a. (AHB, 48-a) eelmise poeg; preester Jacob van Hurle, koos oma õe võõrmündritega loovutas oma surnud isa elamu, mis

asus Pikal tänaval rhr. Diderick Hageni (nr.46) ja Hans Kocki (nr.50) vahel, Euert Rotert'ile. Viimane sai raehärraks 1523, kammerseri kohale 1539 ja suri enne 1553.a.

Temalt läks kinnistu edasi ilma registreerimata tema samanimelisele pojale, kes sai raehärraks 1550 ja bürgermeistriks 1566 ja suri enne 1577.a.

12.11.1577 (AHB, 48-a) endise bürgermeistri Euert Roterti pärijad loovutasid tema pojale, bürgermeistrile Bartholomeus Rotertile tema surnud isa kinnistu, mis asus rhr. Johan Schroderi (nr.50) ja surnud Jacob Rhoteri (nr.46) vahel.

See Barth. Rotert sai kodanikuks 1558, raehärraks 1575 ja bürgermeistriks hiljemalt 1577; ta oli abielus Catharina Empsinckhofiga ja on surnud 1585 või uppunud 1584.a.

20.10.1618 (AHB, 48-b) eelmise pärijad loovutasid oma vennale raehärra Bartholomeus (II) Rotert'ile selle surnud isa kinnistu, mis asus Eilart van Campeni (nr.50) ja rhr. Johan Stampeeli (nr.46) vahel.

See oli sündinud ca 1565.a., saanud kodanikuks 1596, raehärraks 1611, oli abielus Michel Pawelsi ja Dorotie Harde tütre Annaga; ta suri 1647.a. 83 aastasena ja oli viimane meessoost Rotert Tallinnas.

10.05.1650 (NHB, 28) pärijad loovutasid selle kinnistu kaaspärijale Elert Reese'le. Viimane sai kodanikuks 1634 ja abielus rhr. Barth. (II) Roterti tütre Belkega (Bela'ga); naine maeti 1654.a., mees suri katku 1657.a. (II kod. rmt. nr.127).

4.05.1658 (NHB, 28-a) kohtufoogt loovutas selle kinnistu raehärrale Johan Haecks'ile kui peamisele kreditorile. See Jo-

han Haecks (al. Hakes) pärines Lüübekist, sai Tallinna kodanikuks 1630, abiellus rhr. Andreas Luhri tütre Gerdrutaga ja sai ise raehärraks 1642.a., 1649.a. abiellus teistkordselt Hinrich Dahli tütre Annaga ja suri 1667.a.; tema lesk suri 1675.a. Kinnistu läks registreerimatult edasi tema pojale Johan Haecks-ile, kes sai kodanikuks 1670 ja abiellus Dorothea Burchardiga; ta ise suri 1675.a. (II kod. rmt. nr.824). Lesk abiellus 1677.a. Lüübekist pärineva Christoff Lohmaniga, kes sai Tallinna kodanikuks 1677 ja suri 1691 (II kod. rmt. nr.934). Sellele kinnistut samuti ei registreeritud. Kuid see esineb korduvalt.

15.lo.1695 (NHB, 108) Christoff Lohmani lese, Dorothea Burchardi ja tema esimesest ning teisest abielust laste võõr-
mündrid loovutasid selle kinnistu kuninglikule ülemsekretärile Joachim Gernet'ile. Viimane pärines Pommerist (sünd.1648), abiellus 1684.a. pastor Anton Heiderichi tütre Hedwig-Sidoniaga, 1710.a. sai sündikuks ja ka bürgermeistriks, kuid suri veel samal aastal katku. Tema lesk suri alles 1743.a.

17.04.1744 (NHB, 108-a) pärijad loovutasid selle kinnistu, mis asus Pikal tänaval Joh. Herman Haeeksi (nr.46) ja Ebert Lohmani (nr.50) vahel, oma kaaspärijale, eelmise omaniku pojale Wilhelm-Hinrich Gernet'ile. See oli sündinud Tallinnas 1703, saanud kodanikuks 1729, abiellunud raehärra Thomas-Heinrich Schreve tütre Anna-Margaretaga, sai ise raehärraks 1745 ja bürgermeistriks 1767; suri ise 1772, tema lesk 1783.a. (III kod. rmt. nr.301).

Sissekandest 22.lo.1773 (NHB, 635) selguvad järgmised detailid: Oksjonilt ostis selle kinnistu Adolph Clayhills (III kod. rmt. nr.864, kodanikuks 1767.a., oli järjekorras bürger-

meistri Chr. Wistinghauseni väimees, kaupmees, linna kaalumeister, "Licentwäger", Titular-Rath). Tema müüs kinnistu edasi endise omaniku pojale, Leitnant Friedrich-Gottlieb Gernetile, kes selle omakorda edasi müüs -

22.10.1773 (NHB, 635) kanti kinnistu Johan-Heinrich Wilckeni nimele. See oli sündinud Tallinnas 1734.a. bürgermeistri Johan-Andreas Wilckeni pojana, abiellus suurkaupmehe Johan-Peter Duborgi tütre Dorotheaga, oli Viru-Järva Meeskohtu sekretäriks ja Ülem-Maakohtu aktuaariuseks ning suri 1795.a. Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

Mannrichter von Jermerstadt

- 9.07.1818 - General-Majorin von Jaermerstaedt
- 28.08.1831 - Peter Frey
- 16.10.1859 - Amalie Norman, geb. Frey
- 22.03.1860 - Wassily Ivanovitš Isajew - Kaufmann
- 20.02.1887 - Oscar Forell - Börsenmakler
- 25.02.1900 - Sophie von Antropoff
- 12.10.1901 - Georg Stude

Pikk tänav 43 (kinnistu nr.46)

See kinnistu asub Vana (end. Vaimu) tänava nurgal, kusjuures linnapoolseks naabriks on nr.41 (kinnistu 49) ja merepoolseks, seega Vana tänava teisel küljel - nr.45 (kinnistu 43). Vaadeldav kinnistu on kuulunud Gerardus Bonacker'ile, keda kinnisturaamatuis mainitakse ajavahemikus 1339-1359 (Erbeb. I, 498 ja I, 1028).

27.05.1362 (Erbeb. II, 51) bürgermeister Hinricus Cruel (alias Crowel) ja tema vend Hermannus loovutavad Gerardus Bonackeri maja oma õemehele või õepojale (eorum sororio) Albertus de Vyrduun'ile (al. van Verden), kes 1364. a. sai raehärraks.

15.03.1380 (Erbeb. II, 703) raehärra Albertus van Verdeni naine loovutas kinnistu ja hooned, mis asusid Pikal tänaval ja ka väikese tänava (s. o. Vaimu t.) ääres, ees ja tagapool, Johannes Kolner'ile samade õigustega nagu neid oli omanud rhr. Albertus de Verden oma naisega.

4.07.1393 (Rentenb. 252) Hinse Neseman ja tema võõraspoeg Engelbrecht Kolner registreerivad varanduse jaotamise, kusjuures viimase isamaja jääb Hinse Nesemanile ja Engelbrecht Colnerile tuleb kahel tähtajal maksta á 10 riiamarka.

3.09.1397 (Rentenb. 313) Johannes Neseman oma naise loal laenab 30 riiamarka, kindlustades seda oma kinnistuga, mis asub Pikal tänaval.

1406. a. (Erbeb. III, 560) Nesemani lese võõrmündrid loovutavad lesele kuulunud kinnistu Pikal tänaval raehärrale Roetgher Droge'le (oli rhr. 1393-1410).

1406. a. (Erbeb. III, 565) raehärra Rotgher Droghe loovutab

Johan Poeryne'le ühe kinnistu, mis asub Pikal tänaval.

1427. a. (Erbeb. III, 937-b; Tallinna Linnaarhiivi eksemplaris) Johannes Poryn loovutab laevnikule (Schypper) Hynrick van Rijpen'ile oma elamu, mis asub Pikal tänaval. See Hinrik van Ripen on laevakaptenina tuntud juba 1424. a. (UB VII, 174), kuid Tallinna kodanikuks on ta saanud alles 1427. a. ning raehärraks 1430, kuid surnud juba 1432 või 1433. a.

18.09.1433 (Erbeb. III, 1064) raehärra Hinrik van Ripeni lese vöörmündrid ja vennad loovutavad Marquart Hasse'le selle kinnistu, mis asus Pika tänava nurgal, Gerdelage vastas ja Hinrik Engele (kinnistu nr.49) kõrval (... mit 2 wortsteden). See Marquart Hasse sai kodanikuks 1429. a. ja oli kaupmehena seltsingus Lüübeki kaupmehe Clawes Carlowiga (UB X, 99, 16. okt. 1444. a.) ning 1446. a. oktoobris on ta juba surnud. Tema poeg Johannes kuulutatakse täisealiseks (21 aastaseks saanud) 20.07.1459 (Rentenb. 1027).

E. v. Nottbeck (Erbeb. III, lk. XIII) märgib, et Tallinnas tuntud maalikunstnik Marquart Hasse ei saa olla identne eelmainsitud samanimelise kaupmehega, kes 1426. a. astus Tafelgildi ja 1429. a. sai kodanikuks. - See on muidugi õige, sest "meler" Marquart Hasse saab siin majaanikuks 24.10.1446, mil samanimeline kaupmees on juba surnud. (Erbeb. III, 1245) See ei takista aga võimalust, et need olid isa ja poeg.

16.11.1436 (Erbeb. III, 1132) Alff Ispincrode lese vöörmündrid loovutavad lese nimel Marquart Hassele viimase kinnistu taga asuva maatüki (de wortstede). Sellega kinnistu nüüd ulatub välja Laiale tänavale.

17.08.1464 (Erbeb. IV, 80; käsikiri Tallinna Linnaarhiivis) Meister (magister ?) Johannes Hasse, rhr. Hinrik Hunnichusen ja Direrik Hunnichusen loovutavad Hans Okerhoff'ile endise Marquard Hasse kinnistu, mis ulatub kuni Laia tänavani.

Hans Okerhoff lubas Tallinna raele, et 3 aasta jooksul ehitab ühe elumaja maatükile, mis asub tema elamu taga; kui ta seda ei täida, siis on rael õigus seda maatükki võõrandada (E. IV, 122).

1480. a. (AHB, 46-a) Okerhaue lese võõrmündrid loovutasid kaasavarana Diderik Hagen'ile Okerhaue maja, mis asub Pika tänava nurgal Wilhelm van Hurle (kinnistu nr. 49) ja raehärra Euert Lippe (kinnistu nr. 43) vahel, ühes selle taga asuva maatükiga kuni Laia tänavani. Ühtlasi lubas Diderik raele, et ehitab elumaja Laia tänava ääres asuvale maatükile. (Järelikult Hans Okerhoff oma lubadust selle suhtes ei täitnud, kuid ka raad seda maad ei võõrandanud). Diderik Hagen sai kodanikuks 1480, raehärraks 1490 ja oli bürgermeistriks 1499-1504.

Tema pärijana (arvatavasti väimehena) on selle kinnistu valdajaks olnud Hans Wulff, kes sai kodanikuks 1518. a. ning on surnud enne 1552. a. Kuid maja temale registreeritud ei ole.

20. 05. 1552 (AHB, 46-a) Hans Wulfi lese surma järele kantakse Diderik Hageni endine kinnistu Hans Wulfi lese pärijate nimel - Raesekretär Lorentz Schmed, Gerdt Schnelle ja Hans Wulf (jun.). Samal päeval need pärijad loovutavad selle kinnistu - elamu, mõlema kiviaida, keldrite ja õueaiaga - Pikast tänavast kuni Laia tänavani - Jacob Rotert'ile.

Viimane astus Tafelgildi 1546, sai kodanikuks 1550, oli raehärra Euert Roterti poeg ja abiellus bürgermeister Boet Schröderi tütre Magdalenaga, kuid suri enne 1562. a.

21. 04. 1562 (AHB, 46-a) Jacob Roterti lese ja kolme tütre võõrmündrid loovutasid selle kinnistu kaasavarana lese uuele mehele Hans Hudde'le. Kolmele tütrele fikseeriti 8000 margane kapital antud maja kindlustusel.

Hans Hudde sai kodanikuks 1562 ja suri enne 1596.a.

18.06.1596 (AHB, 46-b) Hans Hudde lese volitusel loovutati see kinnistu Pikal tänaval, väikese tänava nurgal, raehärja Bartholomeus Roterti (nr.49) ja Huntebeke lese (nr.43) vahel, Hans Stampell'ile. See astus mustpeaks 1581, sai kodanikuks 1583, abiellus Jacob Roterti tütre Magdalenaga, sai raehärraks 1601 ja maeti 1622.a.

2.mail 1628 (NHB, 27) eelmise omaniku pojad Andreas ja Hans loovutasid selle kinnistu, mis asus Pika tänava nurgal rhr. Barth. Roterti ja Hans Stali lese nurgamaja vahel, kolmandale vennale Jacob Stampeel'ile. See oli saanud kodanikuks 1622, abiellunud rhr. Heinrich Dahli tütre Elske'ga ja suri Suurgildi oldermanina 1665.a.; tema lesk suri 1675.a.

Pärast vanemate surma kasutas seda kinnistut edasi arvata-vasti samanimeline poeg, kes sai kodanikuks 1672.a., oli abiellus Elisabeth Gerberiga ning oli Suurgildi oldermaniks.

2.05.1718 (NHB, 27) kohtufoogt, vastavalt oksjoni tulemus-tele, loovutas selle kinnistu, mis asus Pika tänava nurgal, bür-germeistri Joachim Gerneti maja (kinn. nr.49) kõrval, Salomon Cammerer'ile (alias Kämmerer). Viimase isa oli rätsep Hans Kem-merer, kes suri 1667.a. Kanuti gildi ameti oldermanina. Lesk abiellus Weimarist pärineva üliõpilasega, Georg-Hinrich Gasto-riusega, kes 1678.a. sai kodanikuks ja linna tütarlaste kooli õpetajaks (collega). Kooliõpetaja võõraspoeg Salomon Kämmerer sai kodanikuks ilmselt segastel aegadel, sest kodanike raamatus-se seda kantud ei ole, kuid 1699.a. ta abiellus Jacob Strampehli tütre Margarethaga, kes suri 1709.a., 1710.a. sai ta raehärraks,

1711. a. abiellus Heinrich Haecksi lese, Catharina v. Rentelni-
ga ja suri 1726. a. Senistel andmetel on tema ainus Tallinna
raehärrade hulgas, kelle isa oli käsitööline.

6.05.1726 (NHB, 27) väimeeste (gümnaasiumi prof. Chris-
tian Pfützneri ja Berend-Johan v. Wehreni) nimel kantakse kin-
nistu (suur ja väike maja), mis asub Vaimu t. (Spuck Gasse)
nurgal, endise omaniku lese, Catharina von Rentelni nimele.

18.10.1734 (NHB, 27-a) lesk loovutab selle kinnistu oma
sugulasele, kaupmees Johan-Herman Haecks'ile. Viimane on sündi-
nud Tallinnas 1707, saanud kodanikuks 1732 (III kodanike rmt.
349), abiellus rhr. Jacob-Gottfried Hippiuse tütre Sophia-Ma-
riaga, sai raehärraks 1743 ja bürgermeistriks 1753, suri 1783.
a. Aastail 1734-1749 ostis ta kokku üle kümne kinnistu vana-
linnas.

26.10.1784 (NHB, 644-a) ostab kaupmees Johan-Friedrich
Jürgens selle kinnistu suure elamu Pika ja Vaimu tänava nurgal,
kuid väikemaja jääb sellest peale iseseisvaks kinnistuks.
See J.F.Jürgens pärines Vindavist, sai Tallinna kodanikuks
1777, abiellus kaupmehe Carl Tiedemani tütreaga ja sai lõpuks
raehärraks (1797-1802). (vt. III kod. rmt. nr.1033).

27.10.1786 (NHB, 644-a) Joh. Friedr. Jürgensi nimel müüak-
se see kinnistu Pika ja Vaimu tänava nurgal kapten (capitaine)
Jacob-Johann von Pattkull'ile. See on aadlik ja sõjaväelane.

Järgmisteks omanikeks on olnud:

- 18.10.1812 - raehärra Johan-Andreas Wetterstrandt
- 27.06.1852 - Charlotte Graebner, geb. Wetterstrand
- 12.04.1883 - Carl Gräbner, Kaufmann
- 27.07.1910 - Karl-August Stockmar
- 23.12.1936 - Eestimaa Saksa Naisliit.

Pikk tänav nr.45 (kinnistu nr.43 Vaimu t. nurgal)

Selle kinnistu kohta pärineb varaseim teade 5. juulist 1415 (III Erbebuch nr.760), mil Tideke under den Eyken'i lese ja laste eestkostjad loovutasid Alff Espinckrode'le T. u. d. Eykeni kaks kinnistut Pikal tänaval, raehärra Hinrik Stolte vastas. Sama tehing on samal ajal registreeritud ka teistkordselt (III Erbeb. nr.955).

9. juulil 1428 (III Erbeb. nr.956) selgub, et eelmainitud tehing on toimunud lese abiellumisel A. Espinckrode'ga ning nüüd on viimase võõraspoeg Tideke under den Eyken saanud täisealiseks ja temale kuulub selles kinnistus 300 riia marka isa pärandiosana.

Alff Espinckrode on surnud enne 1436. a. ja 14. oktoobril 1446 (III Erbeb. nr.1242) loovutavad tema pojad Hinricus ja Hans Ispincroede'd ühe kinnistu (Pikk t.47 ehk kinnistu nr.42) Hans Holthusen'ile. Nurgamaja jäi vendadele.

1470. a. (AHB, lk.43a) loovutas preester Hinrik Espinckrode oma elamu Pika tänava nurgal, Hans Okerhof'i (kinnistu nr. 46, Pikk t. nr.43, Vaimu t. nurgal) kõrval, Euerd Lippe'le nagu see kinnistu varem oli kuulunud Hinriku isale Oleff Espinckrode'le.

See E. Lippe on identne Euerd van der Lippe'ga, kes sai Tafelbruder'iks 1450, kodanikuks 1460 ja oli raehärraks 1470-1482; tema poeg Victor oli raehärra 1514-32, tütar Anna oli abielus esmalt Jasper Bocholt'iga ja pärast Hannelof'iga, teine poeg oli Hinrich.

1500. a. (AHB, lk.43a) oli Euerd v.d. Lippe lesk Margareta abiellunud Albert Hatzebergh'iga, kellele kanti üle ka vaadeldav kinnistu Pika ja Vaimu t. nurgal, Cord Gripenbergi maja

(kinnistu nr.42) kõrval.

Ilmselt on mõlemad surnud suurde katku, sest kinnistut käsutavad seejärel taas endise omaniku pojad.

1507.a. (AHB, lk.43a) Tallinna lossikomturi härra Jürgen van Swalbachile alluva pealiku (houetman) Hinrick van der Lippe volinik Symon Luninck loovutab selle kinnistu Hinricku täisõele Anneke'le kui isa ja ema pärandiosa.

Ilmselt oli Anneke v.d. Lippe esimene mees Jasper Bocholt juba surnud (nad olid abiellunud 1500.a.).

1510.a. (AHB, lk.43a) loovutasid Jasper Bockholti lese Anneke eestkostjad selle kinnistu kaasavarana tema uuele mehele Hans Henneloff'ile, kes oli võetud Tallinna kodanikuks 1509.a. (surnud enne 1532.a.).

1532.a. 5.novembril (AHB, lk.43-b) loovutasid surnud Hans Hennelofi laste eestkostjad selle nurgamaja, mis asus Harmen Grothusen'i (kinnistu nr.42) ja surnud raehärra Dirick Hagen'i (kinnistu nr.46) vahel, Hans Frilingk'ile.

Hans Frilingk sai kodanikuks 1527.a. ja abiellus surnud bürgermeistri Johan Gellinckhuseni tütre Ursulaga, mille puhul oli saanud kaasavaraks Pika tänava vastasküljel asuva kinnistu nr.44-I.

4.detsembril 1533 loovutas Hans Frilingk vaadeldava kinnistu Lutke van Oeten'ile (ka Oytten), kes oli samal aastal saanud kodanikuks, ja oli abiellunud raehärra Jürgen Bade tütre Gertke'ga ja sai surma 1560.a. sügisel Tallinna lähedases lahingus.

14.detsembril 1534 (Tallinna linnaarhiivi toimik Aa 16, lk.213, nr.436) otsustab Tallinna raad, et Michel Pawels on oma naise veresuguluse tõttu olnud õigustatud ja kuna hagi on esitatud enne aasta ja päeva möödumist, siis tuleb L.v.Oyttenil maja

vabastada. Nähtavasti on viimane siiski saavutanud kokkuleppe M.Pawelsiga, kuna maja säilis.

17.oktoobril 1544 (AHB, lk.43-b) loovutas Ludeke van Oyten selle nurgamaja Rolef Ampsinck'ile (ka Empszinck), kes sai kodanikuks 1538.a., kuid oli Tallinnas juba 1531.a., mil karistati kohtulikult tüdrukute ja rae orkestri pärast.

22.oktoobril 1545 (AHB, lk.43-b) loovutas Rolef Ampsinck selle nurgamaja Victor Bade'le, kes oli Lutke van Oyteni naise vend, seega raehärra (1514-20) Jürgen Bade poeg.

28.jaanuaril 1580 (AHB, lk.79-b) loovutasid tema lese eestkostjad selle nurgamaja Mattheus Huntebeke lesele. M.Huntebeke sai kodanikuks 1563.a.

13.aprillil 1627 (AHB, lk.86-b ja NHB, lk.26) kohtufoogtid loovutasid surnud Huntebeke samuti surnud lese kinnistu, mis asus Pika t. nurgal Jacob Stampeel'i (kinnistu nr.46) ja Casper Stralborn'i (kinnistu nr.42) vahel, üldise jumalalaeka eestseisjaile, kes selle kinnistu samas edasi loovutasid Hans Stael'i lesele Elsche Heideman'ile.

21.novembril 1628 (NHB, lk.26) loovutasid Hans Sthael'i lese, Elsche Heidemani sõjaaegsed eestkostjad selle kinnistu kaasavarana väimehele Hinrich Fonne'le.

Hinrich Fonne pärineb Lüübekist, sündinud 1603.a., sai Tallinna kodanikuks 1628.a. (II kod. rmt. nr.62), sai Suurgildi oldermaniks ja on maetud 1683.a.

Ostu teel läks kinnistu üle Ebert Dellinghusen'ile, kuid see selgub alles järgmise akti juures -

5.mail 1682 (NHB, lk.26) loovutab kohtufoogt selle maja, mille H.Fonne oli müünud Ebert Dellinghusenile ja kohtu otsus 16.detsembrist 1681 mõistis välja Peter Rahling'ile, viimase nimele.

Peter Rahling oli kaupmees Rakverest, sai Tallinna kodanikuks 1658.a. ja kuulus Suurgildi (Aeltester); 1690.a. paiku kuulus temale Tallinnas neli kinnistut (nr.43, 56, 102 ja 288).

13.mail 1715 loovutas kohtufoogt selle kinnistu, mis asus Pika t. nurgal, surnud bürgermeistri Paul Strueri (kinn. nr.42) ja surnud Jacob Stampeeli (kinn. nr.46) elamute vahel, Herman Clayhills'ile, kes selle oli ostnud avalikult oksjonilt.

Herman Clayhills (II kod. rmt. nr.1480) tuli kaubaselisena Riistast ja sai Tallinna kodanikuks 1697.a., abiellus esmalt Gerdruta Blankenhobeniga ja 1713.a. Eva Dorothea Rahling'iga, kes oli vaadeldava kinnistu eelmise omaniku pojatütar.

Herman C. sai raehärraks 1710.a. ja suri 1720.a., jättes oma lesele tervelt 7 kinnistut, millistest 5 olid omandatud mõne viimase aasta jooksul (1715-1717). Tema lesk abiellus 1721.a. Ingermanlandi rügemendi kapteni Jacob Ludwig Wegel'iga, kusjuures perekonnaelamuks oli just vaadeldav maja.

26.aprillil 1726 loovutas raesugulane Jacob Johan Fürst kapten Jacob Ludwig Wegeli nimel selle kinnistu, mis asus Vaimu tänava (Spuckstrasze) nurgal, surnud Salomon Cammereri (kinn. nr.46) ja Johan Casper Schüsleri (kinn. nr.42) vahel, suurtükiväe kaptenile Salomon Stöbe'le.

Selle pärijate kaudu läks kinnistu capitain Virgin'ile ja sellelt Johan Herman Haecks'ile. Viimane sai Tallinna kodanikuks 1732.a. (III kod. rmt. nr.349), oli kaupmees, 1743.a. sai raehärraks ja 1753.a. bürgermeistriks, kuni suri 1783.a.; äritis suuresti kinnisvaradega; oli abielus raehärra Jacob Gottfried Hippiuse tütre Sophia Mariaga.

22.aprillil 1743 loovutas Joh. Herman Haecks selle kinnistu kaupmees Johan Diedrich Duborg'ile (NEB, lk.27-a). See on

sündinud Tallinnas 1709, saanud kodanikuks 1736 ja abiellunud Suurgildi kaupmehe Johan Fissingi tütre Anna Elisabethiga; kaupmehena kuulus Suurgildi (Aeltester) ja suri 1756.a. (III kod. rmt. nr.400).

8.mail 1761 pärijate nimel loovutas kaupmees Carl Christ. Nyborg selle nurgamaja, mis asus Daniel Werneri (kinn. nr.42) kõrval, kaupmees Christian Stricker'ile, kes selle on ostnud avalikult enampakkumiselt. (NHB. lk.614).

Chr. Stricker sündis Harju-Madisel pastori pojana, sai Tallinna kodanikuks 1759 (III kod. rmt. nr.735), abiellus 1760.a. Charlotta Dorothea Crameriga ja 1764.a. surnud bürgermeistri Jacob Friedrich Becki tütre Anna Margaretaga, oli kaupmees ja suri 1792.a., omades Tallinnas 6 kinnistut.

14.oktoobril 1765 kaupmees Christian Stricker loovutas selle kinnistu kirurgile Georg Wilhelm Burmeister'ile (NHB, lk.614).

G.W.Burmeister on sündinud Wittenburgis, Mecklenburg-Schwerinis, saanud Tallinna kodanikuks 1762.a. (III kod. rmt.nr. 785) ja olnud linna kirurgiks. Abiellus 1762.a. linnakirurgi Gottfried Hanewaldti lese, Anna Margareta Schröderiga, saades ~~kinn~~ kaasavaraks kinnistu nr.265 Mündi tänava nurgal, kus asus ka töötuba (turu ääres!).

Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

- 25.05.1817 treialmeister Johan Jacob Köhler
- 03.03.1870 selle pärijad (4 poega ja 1 tütar)
- 20.03.1870 konsulent Herman Erbe
- 03.03.1881 proua Olga Stump, sündinud Erbe
- 30.10.1896 Mark Stump
- 18.01.1901 Tõnis Saarmann

79

Pikk tänav nr. 61 (kinnistud nr. 32 ja 147)

Pika tänava joonel ei ole see kinnistu muutunud, kuid 1723. a. eraldati selle tagaosast Laia t. ääres suurem ala, mis jäi nr. 147 alla kuni sellest 1827. a. eraldati veelgi osa Laia tänava joonel nr. 145 alla.

17. mail 1388 on selle kinnistu omanikuks (osa suhtes) raehärra Johanes Specht (rhr. 1373-92), kes selle peale laenas raehärralt Joh. Bülemanilt 30 riia marka. Kinnistu asub Pika t. ääres ja on varem kuulunud Johannes Molenbeke'le, kes esineb Tallinnas juba 1379. a. (Pärgamentne rendise rmt. nr. 138 ja 170a).

1. aprillil 1392 loovutavad teisid osanikud (rhr. Hinrik Lubbeke oma naise eest ja Johannes Brüker) endise Johannes Molenbeke (ametilt pagar) kinnistu tervikuna rhr. Johannes Spechtile. (III Erbeb. nr. 268). Järgmine sissekanne (nr. 269) samast päevast märgib, et see on puust elamu Pika t. nurgal, raehärra Dethmer van Elteni (nr. 34) maja vastas ning loovutajaile kuulub selle maja arvel 30 riia marka.

6. juunil 1393 tõendab rhr. Johannes Specht, et ta võlgneb rhr. Johan Bolemani lastele neli lasti (säilitist) soola ja kui ta tähtajaks ei tasu, siis võivad oma võlga nõuda tema majast. Maja asub Pikal tänaval, Heyse beckeri (pagari) kõrval. (Pärgam. rendise rmt. nr. 250)

17. septembril 1395 loovutab raehärra Gherhardus Witte rhr. Johannes Spechti lese nõusolekul selle nurgamaja Pikal tänaval rhr. Dethmar van Elteni vastas, Albert van dem Berghe'le (III Erbeb. nr. 367).

4. novembril 1409 loovutab Reynold Ryke selle rhr. Dethmar van Elteni vastas asuva nurgamaja Rychard Lange'le, märkides

ühtlasi, et Roleff wantsniderile kuulunud 100 riia marka on kätte saadud sellelt majalt. (III Rbeb. nr. 613)

Kahe eelnenud sissekande vahel näib side nõrgana, kuid rhr. D.v. Elteni nimel on ainult üks maja ja teine maja tänava-nurgal omab tollal pidevat katet omanike suhtes.

Rychart Lange sai raehärraks 1414 ja on bürgermeister 1428 kuni 1446.

6.novembril 1450 loovutavad tema lese eestkostjad selle maja ühes kivist aitadega (stenhuser) väimehele kaasavarana Lubbert Holthusen'ile, kes sai kodanikuks 1448.a. R.Lange lesele kindlustatakse eluajaks tuba (bikamer), toit ja riietus. (III Erbeb. 1278).

1469.a. valdab maja L.Holthuseni lesk.

1482 ja 1490.a. valdab maja Albert Tesstede, kes sai koda-
nikuks 1470.a. ja abiellus Lubbert Holthuseni tütre Hillike'ga; Albert Testede on 1493.a. surnud ja tema pärandit korraldab Lüübeki raehärra Johan Testede. Hillike'le jääb kinnistu ja tema pojale Jürgen'ile 400 marka. (Pärgam. rendise rmt. 1158). See-
järelle on Hillike abiellunud uuesti Clawes van Ripen'iga, keda Tallinnas mainitakse 1494.a. ja kes on surnud enne 1523.a.

26.mail 1508 loovutavad Clawes van Ripeni ja tema naise Hillike'se volitusel rhr. Johan Eckholt ning Cordt Cardenall nende kinnistu, mis asub Pika tänava nurgal ja ulatub Laia tä-
navani, Hans Seelhorst'ile. Clawes van Ripenile kuulub veel 2000 riiamargane kapital selle maja peal (AHB, lk. 33-a).

Hans Seelhorst (ka Johan Szelhorst) pärines Hammi linnast Westfaalist, sai Tallinna kodanikuks 1506.a. ja abiellus siin rhr. Lodewich van Krufft'i tütreaga; sai raehärraks 1520.a., mat-

tis naise 1532.a. ja teda ennast maeti 1536.a. algul. Kuna suri rikkana ja lasteta, siis määras suuri summe heategevuseks (uuele seegile 6500 mk., õppijatele stipendiumiks 4000 jne.)

27.septembril 1536 loovutas Cornelius Gubbersz kui Albrecht Hoethviltheri volinik, selle kinnistu, mis asus Pikal tänaval Reynolt Reymersi (nr.33) ja Karsten Houweri majade vahel, ühes kõigi kiviaitade ja elamutega (medth allen steinhusern und woenhusern under und boven), Hinrich Hoethvilther'ile (AHB, lk.33 a). Viimane sai kodanikuks 1536.a. ja abiellus Bartelt Bomhoweri tütre Taleke'ga, kes suri 1603.a.

5.aprillil 1608 kanti kinnistu üle nende pojale, Schweder Hottfilter'ile (ka Hutfilter), kes sai kodanikuks juba 1588.a., oli abiellunud Tartu raehärra Tilman Schrove tütre Dorotheaga ning suri 1637.a. Kinnistu paiknes Pikal tänaval Heinrich Spoltmani (nr.29) ja Jochim Elerszi (nr.33) vahel; siin oli elamu, kiviaidad ja muud elamud -(AHB, lk.33-b).

22.oktoobril 1658 pärijate kinnitatud eestkostjad loovutasid siinse suure elamu kõigi juurdekuuluvate kiviaitade ja elamutega rhr. Simon Lanting'ile, kes oli abielus Margareta Hutfilteriga. (NHB, lk.17). Viimane abiellus 1662.a. juba uuesti Hans Bremer'iga, Lüübekist pärineva kaubaselliga, kes 1662.a. sai Tallinna kodanikuks, mattis peatselt selle naise ja jõudis abielluda veel kaks korda (1671.a. Elisabeth Höppeneriga ja 1678.a. Catharina Krämeriga). (II kod. rmt. nr.673).

Rhr. Simon Lantingi vanem poeg Hinrich sai 1671.a. kodanikuks seega varsti pärast tema surma ja asus perekonna vara valitsemise, saades juba 1697.a. raehärraks kuni maeti 1715.a. Tema jälgedesammus ka noorem vend Hans (al. Johan Lanting), kes 1680.a. sai kodanikuks, 1710.a. raehärraks ja ka bürgermeistriks

ta suri 1720.a., abielludes kolmandat korda alles 1719.a.

30.aprillil 1723.a. tehakse kohtufoogti ettepanekul kanne: see kinnistu, mis oli veel rhr. Simon Lantingi nimel on viimase surnud poja, bürgermeister Johan Lantingi lese Agnetha Huecki poolt avalikul enampakkumisel ostetud ja registreeritakse lese nimele. See asub surnud Johan Hetlingi maja (nr.33) kõrval nurga peal ja Rudolph Harde maja (nr.29) vastas ning koosneb nüüd ainult suurest elamust. (NHB, lk.17), Laia tänava äärne läks nüüd teisele omanikule.

16.mai 1755 loovutab bürgermeister Johan Herman Haecks, kes Agnetha Haecksi surma järele (1755.a.) selle kinnistu ostis pärijatelt, selle kohe jälle edasi kaupmees Axel Hinrich Lindfors'ile (NHB, lk.608).

A.H.Lindfors sai Tallinna kodanikuks 1750.a., oli kaupmees ja trükikoja omanik, kuulus Suurgildi ja sai 1772.a. raehärraks. Abielludes endise raamatutrükikali Jacob Johan Köhleri tütre Maria Elisabethiga sai omale Tallinna trükikoja privileegi. A.H. Lindfors suri 1782.a.

Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

- 1782 - Axel Hinrich Lindforsi lesk, sünd. Köhler
- 15.02.1788 - III gildi kaupmees Peter Johan Koch
- 26.03.1846 - preili Therese Koch
- 28.06.1846 - Jacob Joachim Schwabe
- 02.03.1865 - Carl ja Caroline Schwabe
- 14.01.1866 - Jaan Treumann
- 07.02.1884 - parun Friedrich Wrangell (zu Kerrafer)
- 07.02.1897 - kontr-admiral von Rein
- 08.12.1900 - Olga-Karoline Karli t. Masing.
- 04.11.1911 - liidetud nr.147 alla

Kinnistu nr. 32 tagaosa oli veel 15. sajandil hoonestamata nagu selgub kinnistu nr. 143 materjalidest. Laia ja Pagari t. nurgal oli 1457. a. Lubbert Holthuseni aed (garden) ja 1482. a. Albert Testede viljapuu aed (bomgarden), kuid 1536. a. rhr. Johan Szelhorsti kiviait (vt. III Erbeb. nr. 1330 ja AHB, lk. 96-a ning 96-b); 1644 ja 1653. a. on selle asemel mainitud Hotfilteritele kuuluvat väikemaja (NHB, lk. 148).

Pikk tänav nr.67 (kinnistud 13-I ja 13-II)

Siin oli originaalselt kaks kinnistut; Rannavärava poolt lugedes esimene (13-I) oli juba 14.sajandist jälgitav, kuid teine (13-II) ilmub rendiseraamatusse alles 1413.a. kui Oleviste koguduse köstrimaja, olles ehitatud ilmselt kiriku krundile. 1720.aastal koonduvad nad ühisele omanikule ja sellest peale on olnud käibel ühe kinnistuna.

7.02.1382 (Erbeb. II,788) Gosschalvus van der Bruggen oma naise loal loovutab oma kinnistu, mis asub Oleviste kalmistu kõrval, Laurencio Byrgher'ile. Seejuures on teada, et G.v.d. Brugge oli selle kinnistu saanud naise kaasavarana. Teda ennast mainitakse raehärrana 1383-1389.a.

10.03.1410 (Erbeb. III,636) Laurens Berch (alias Byrgher, Berg) loovutab naise loal viimase kaasavarana saadud kinnistu, mis asub Oleviste kalmistu kõrval ja varemni kuulus raehärrale Goschalk van der Brügger'ile, raehärrale Hinrik Parenbeke'le ühes kõige kinnis- ja vallasvaraga, mida omas sise- ja välismaal, mille eest härra Hinrik ja tema järglased olid kohustatud varustama riietuse ja kõige vajalikuga Laurensit ja tema naist kuni surmani. - Ilmselt oli H.Parenbeke lähedane sugulane L.Berch'ile (syne sone = väimehele ?). H.Patenbeket mainitakse 1423.a. surnuna, (Erbeb. III,906) 1417.a. bürgermeistrina.

27.01.1413 (Plaesterer, Pärnam. rendise rmt., 492) märgib, et Laurens Berg'i endine kinnistu asub Oleviste köstrimaja kõrval (by der costerie to sunte Olaue).

23.03.1430 (Erbeb. III,988) eelmise poeg, Bertram Parenbeke loovutas selle kinnistu, mis asub Pikal tänaval Oleviste köstrimaja ja Tideke ut der Oesten'i maja (Pikk 69) vahel, Hans van me Diike'le (alias Johan van me Dike). Viimane sai kodani-

kuks 1424. a., oli raehärra 1432. a. ja suri enne 1457. a. Abiellus esmalt Hans Benninchove lesega, Hille Bogel'iga ja pärast tuntud Michel Nötekeni tütre Margaretaga.

29.07.1457 (Erbeb. III,1333) Raehärra Johan van me Diike väimees Hans Kellerman loovutas selle maja, mis asus Oleviste köstrimaja ja Reinolt tor Oesten'i maja (Pikk 69) vahel, Hans Rotard'ile (alias Rotert), kes oli abiellunud Johan van me Diike lesega, Margareta Nötekeniga. Hans Rotert sai kodanikuks 1437. a., oli Suurgildi oldermanniks 1458-1460 ja on surnud enne 1472. a.

28.02.1493 (Rendise rmt, 1159) on selle kinnistu omanikuks Hinrick Schulte lesk Engeborgh, kes sellele majale, mis asub Oleviste köstrimaja ja raehärra Johan van Gresti maja (Pikk 69) vahel, laseb kirjutada 300 margase kapitali Oleviste kiriku kolmainuse altari vikaaria kasuks.

1495. a. (AHB, 12-a) Hinrick Schulte lese vöormündrid loovutavad selle kinnistu Hinrick Holtappel'ile. (Naabrid on endised). H. Holtappel sai kodanikuks 1487. a. ja oli Suurgildi liige; ta suri 1521. a.

26.04.1526 (AHB, 12-a) Hinr. Holtappeli laste vöormündrid loovutasid kinnistu, mis asus Oleviste köstrimaja ja raehärra Victor van der Lippe maja (Pikk 69) vahel, Wilm Holtappel'ile. Viimane sai Mustpeade liikmeks 1522 ja koostas oma testamendi 1552. a.; 1553. a. mainitakse teda surnuna.

15.11.1553 (AHB, 12-a) surnud Wilhelm Holtappeli lähemad pärijad loovutavad selle kinnistu, mis asub Oleviste köstrimaja ja surnud Werner Herde (alias Harde) maja (Pikk 69) vahel, surnud Gert Schnelle (al. Snelle) lesele, kes oli Wilhelm Holt-

appeli õde. G. Snelle sai kodanikuks 1519. a.

12. 05. 1579 (AHB, 12-b) loovutati vana Gerdt Schnelle lese kinnistu, mis asus Pikal tänaval Oleviste köstrimaja ja surnud Tönnies von der Lippe maja (Pikk 69) vahel, raehärrale Jacob Bochdan'le. Viimane oli raehärra juba 1575. a. ning abielludes Elisabeth Snelle'ga sai selle maja kaasavaraks.

31. 07. 1596 (AHB, 12-b): surnud Jakob Bochdani laste ja muude pärijate võõrmündrid loovutasid selle kinnistu ühe tütre kaasavarana juba 1. 02. 1582 raehärrale Johan Korfmaker'ile. See Johan Korbmacher sai mustpeaks 1581. a., kodanikuks 1583 ja raehärraks 1592 ning bürgermeistriks 1602. a. ning suri 1635. a.

23. 10. 1635 loovutas eelmise poeg, raehärra Diedrich Korbmacher selle kinnistu, mis asus Oleviste väikese kirikumaja (kleines Kirchenhaus) ja Caspar von der Lippe maja (Pikk 69) vahel, oma surnud õe tütrele Gerdrut Achim'ile (Anna Korbmacheri ja Hans Achimi tütar). Viimane abiellus 1638. a. Ebert Dellingshuseniga (Caspari poeg - vt. II kodanike raamat nr. 187/1638. a.), kellele kinnistu läks üle kaasevarana.

1. 05. 1646 (NHB, 11) loovutas Ebert Dellingshauseni volinik selle kinnistu, mis asus surnud Meinhold Dreyeri maja (endine Oleviste köstrimaja, kinnistu 13-II) ja surnud Henrich Stahl'i maja (Pikk 69) vahel, Ludwich Schultz'ile (sai kodanikuks 1646 ja maeti 1666. a. - II kodanike rmt. nr. 296).

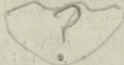
15. 10. 1661 (NHB, 106) Ludwig Schultz laenas selle kinnistu peale Suurgildi liikmelt Jacob Höppenerilt 300 species-taalrit 6 %-ga. Jacob Höppener - II kodanike rmt. nr. 275).

Võla katteks on kinnistu langenud viimasele ja sellelt edasi Jochim Höppenerile (vt. II kodanike rmt. nr. 718) ilmselt pärandusena, mis on aga registreerimata kinnistusraamatus.

6.05.1704 (NHB, 106) loovutas bürgermeister Christoffer Michael Pikal tänaval, ühelt poolt Oleviste kalmistu ja surnud David Hahn'i ja teiselt poolt surnud Wilhelm Bröckeri maja vahel asuva kinnistu, mille Jochim Höppener andis üle oma kreditoride rahuldamiseks ja ostulepinguga 5.12.1703 kooskõlas - Hinrich Stralborn'ile. See Hinrich Stralborn (II kodanike rmt. nr.1657) sai kodanikuks 1705.a., abiellus rhr. Hermann v. Drenselni tütre Anna-Elisaberthiga, kes suri 1710.a. ja 1712.a. Reichard Höppeneri lese Elisabeth zur Mühlen'iga. 1720.a. ostis ta ka endise Oleviste köstrimaja (kinnistu nr.13-II).

Ümmarguselt saja aasta jooksul sissekanded kinnisturaamatus puuduvad kuni ilmuvad järgmised:

- Collegien- u. Zollrat u. Ritter Christoffer Gernet
- 30.10.1806 - Frau Obrist-ltn-in Julie v. Nejeloff, geb. von Stackelberg
- 1.12.1816 - Graf Alexander v. Buxhoevden und Obrist-ltn. Bernhard-Johan v. Tiesenhausen
- 5.07.1827 - Graf Alexander v. Buxhoevden
- 10.04.1842 - Baron Carl v. Dellingshausen
- 17.02.1859 - Baron Friedrich v. Dellingshausen
- 7.06.1860 - Alexander Eggers
- 13.06.1872 - Ratsherr Arthur Baron Girard von Soucanton
- 5.10.1901 - eelmise tütar, riiginõuniku lesk Helene v. Nottbeck

Eugen v. Nottbeck suri
1930. a.

Pikk tänav 67 (selle kirikupoole osa, kinnistu nr.13-II)

Nagu võib järeldada kõrval asunud kinnistu (13-I) aktidest oli see hoone veel ehitamata 1382 ja 1410.a., kuid 1413.a. on see kindlasti olemas kui Oleviste köstrimaja.

Selle hoone kohta on esimene kinnisturaamatu sissekanne 13.04.1649 (NEB, 11-a), millest nähtub, et Oleviste kiriku eestseisjad on selle maja müünud Tallinna kodaniku (1627-1643) Meinholt Dreier'i lesele, Dorothea Singelman'ile ajavahemikus 1643-1649. Nüüd viimase venned Tartust, Ebert ja Paul Singelmannid, loovutavad selle kinnistu, mis asub Oleviste kalmistu ja surnud Ludwich Schultzi maja (13-I) vahel, Tallinna gümnaasiumi kantorige David Hahn'ile (alias Gallus). Viimane on sündinud Meklenburi maal 1603.a. pastori pojana ja 1634.a. sai Tallinnas Oleviste kiriku esimeseks kantorigs ning oli 1648-1659 lauluõpetajaks Tallinna gümnaasiumis; suri 1659.a. David Gallus-Hahn'i tütar Anna abiellus 1663.a. Tallinna gümnaasiumi õpetaja (College) Michael Günther'iga, kellele läks üle ka kinnistu. M.Günther oli sündinud 1627.a. Chemnitzis, tuli Tallinna 1647.a. ja oli gümnaasiumi õpetajaks 1659-1696, s.o. kuni surmani.

Ilmselt järgnenud abiellumiste teel läks kinnistu üle ka gümnaasiumi õpetajale Georg Schieler'ile, kelle poeg oli 1704.a. veel alaealine, kuid lesk oli juba abiellunud kantorig Johan Gonsioriga.

13.05.1704 loovutasid Georg Schieleri alaealise poja võõrmündrid tema võõrasisa, kantor Johan Gonsiori, ja vanaisa Gottfried Scholtzi nõusolekul, selle kinnistu, mis asus Pikal tänaval Oleviste kalmistu ja Hinrich Stralborni maja vahel, sadama ülevaatajale (Hafenwächter) Johan Christian Hildebrandt'ile

Viimane on kodanikuks saanud 1686.a. ja abiellunud Anna-Catharina Günter'iga, kes ilmselt oli eespool mainitud gümnaasiumi õpetaja Michael Güntheri tütar ja seega üks pärijaist. J.Chr. Hildebrand koos naisega surid 1710.a. (vt. II kod.rmt. nr. 1177).

10.05.1720 (NHB, 11-a) kohtufoogt loovutas surnud J.C.Hildebrandi maja, mis asus Oleviste kalmistu ja Hinr. Stralborni maja vahel ning avalikul oksjonil oli müüdud - Hinrich Stralborn'ile. Viimane liitis selle oma 1704.a. ostetud kinnistuga, s.o. nr.13-I -ega.

Raekoja väljak nr. 13 (ehk kinnistu nr. 258).

Algupäraselt on siin olnud kaks iseseisvat kinnistut, mis 1723. a. sai ühise omaniku ja 18. sajandi lõpul ka ühise kinnistu numbri, - nr. 258. Kinnistuid varasemas perioodis peame vaatlema kumbagi iseseisvalt, märkides selleks neid suvaliselt järgmiselt ühes naabritega:

Raekoja väljak nr. 12 Apteegi t. nurgal - kinnistu nr. 259. Selle kõrval nr. 258-II ning järgmiseks nr. 258-I, mis praegu kuuluvad Raekoja väljak nr. 13 alla ja lõpuks Raekoja väljak nr. 14 all on kinnistu nr. 257.

Kinnistu nr. 258-I kohta algavad kindlad teated 1504. aastaga (vt. AHB, lk. 151-a, Umme dat market VII), mil bürgermeister Johan Supheri (kodanikuks 1456, raeäär 1458-1467, bürgermeister 1470-1494, surnud 1498, oli abielus Riia peapiiskopi Michael Hildebrandi õega, kes oli samanimelise Tallinna kaupmehe tütar) nimelt see kantakse Thomas Symonszen'i (kodanikuks 1495, surnud enne 1506. a.) nimele. Siin on elamu, mis asub turu ääres Bernd Trethouwe (nr. 258-II) ja surnud Hans Bocholte (nr. 257) vahel.

Johan Supheri kälimehe, Casper Notkeni, tütremees Gerd Lynde omab selle maja suhtes 500 marga suurust nõudeõigust (obligatsiooni või pärandiosa).

1506. aastal (vt. AHB, lk. 151-a) on Th. Symonszen surnud ja Michel Notken on pandipidaja ning loovutab selle kinnistu habemeajajale (barberer) Hans Raue'le (Tallinna kod. 1489, surnud enne 1513. a. Oli abielus Bernd van Dorpe tütreaga, kelle kaudu sai kinnistu nr. 21 Pikal tänaval).

1513. a. loovutavad Hans Raue lese hooldajad selle kinnistu turu ääres Hans Marborch'ile (kodanikuks 1513. a. ja ilmselt abiellus H. Raue lesega). Kinnistu asus Hans Bockholti (257) ja Peter van der Strate (nr. 258-II) vahel. (AHB, lk. 151-a).

Vahepealne omanikuvahetus on teadmata, kuid ...

1524. a. (vt. AHB, lk. 151-a) vennad Hans ja Bartelt Bomhouwerid loovutavad selle turuäärse maja kaasavarana Hans van Ferling'ile. 1542. a. loovutavad surnud Katherine Ferlingi pärandi hooldajad selle kinnistu testamendi sätete kohaselt Jakob Heke'le (ka Heike; kodanikuks 1540). Kinnistu asub Hans Gesele (tavaliselt Schele; kinnistu nr. 257) ja Arndt Tritze (nr. 258-II) vahel (vt. AHB, lk. 151-b).

28. 10. 1547 (vt. AHB, lk. 151-b) loovutab Jakob Heke oma naise Lucia nõusolekul selle kinnistu Urban Dene'le (kodanikuks 1536, maetud 1560 Tallinna müntmeistrina. Oli abielus Martin Rotgersi lese Barbaraga, kelle kaudu sai omale esimese maja).

24. 09. 1550 (AHB, lk. 151-b) loovutab Urban Dene oma naise nõusolekul selle kinnistu (maja, hoovi, gangi ja hooviväravaga - hus und hof mit einem Gange und hofporten uthgaende XX; väljapääs asus Apteegi tänaval Wulf Fischeri kinnistu nr. 257-b kõrval) Clawes Wertegreue'le (tavaliselt Weitegreue; kodanikuks 1550; elukutselt kaupmees).

18. 10. 1573 (AHB, lk. 151-b) loovutab Stade linna kodanik Herman Multer surnud Clausi ja Hinrich Wetegrefe ja lähemate pärijate õdede volinikuna selle kinnistu Hinrich Jacobson'ile ja selle pojale Claus Jacobson'ile. Hinrich Jacobson sai kodanikuks 1572. a.

12. 11. 1588 (AHB, lk. 154-b) loovutavad surnud Hinrich Jacobsoni laste hooldajad selle kinnistu, mis asub Casten Houweri

(nr. 257) ja surnud Arndt Tryszi kinnistu (nr. 258-II) vahel, Hinrich Kniperile (sama kanne kordub ka NHB, lk. 199), kes sai Tallinna kodanikuks 1580. a.

130 aasta jooksul ei ole selle kinnistu suhtes registreeritud omanikuvahetusi, kuid naaberkinnistute aktidest selgub, et 1610. a. kinnistu kuulus surnud Hinrich Kniperi pärijaile. (vt. AHB, lk. 152-b ja NHB, lk. 200)

1620. a. samuti (vt. AHB, lk. 150-b ja NHB, lk. 198) 1647. a. kuulus kinnistu Hans Kniperile (vt. NHB, lk. 198)

1658. a. ja 1659. a. pastor Johan Kniperile (vist identne Johannes Kniperiga, kes oli Järva-Peetri pastoriks 1644-1673). - (Viited: NHB, lk. 198 ja 198-a).

1683. a. aga loetakse seda endiselt surnud Hinrich Kniperi majaks (vt. NHB, lk. 198-a), kuna see oli veel üle kandmata viimase nimelt.

23. 10. 1722 (vt. NHB, lk. 199) loovutab Melchert Spiel oma isa, Suurgildi ältermanni Jürgen Spieli nimel ja viimase abikaasa Elisabeth Blanckenhageni nõusolekul, selle, senini surnud Hinrich Kniperi nimel oleva kinnistu Wilhelm Brinck'ile (vt. III kodanike rmt. nr. 142: kodanikuks 1717. a., maetud 1749. a., Suurgildi kaupmees, kelle kätte aastail 1722-1748 koondus tervelt viis kinnistut - nr-id 258-I, 258-II, 284, 605 ja 250. Tema kolmas naine, Margareta Helena Hetling, kes oli samuti kolmandas abielus, suri alles 1787. a.)

Kodanike raamatuid selgub, et Wilhelm Brincki isa oli Breslaust pärinev kaubasell (kodanikuks 1688, vt. II kod. rmt. nr. 1244) Johan Balthasar Brünck, kes 1688. a. abiellus Elisabeth Blanckenhageniga. Viimane oli seega Wilhelm Brincki ema ja abi-

ellus 1711. a. Jürgen Spieliga. Selle alusel tuleb Kniperi perekonna pärijaks lugeda Elisabeth Blanckenhagenit, kuid see sugulusvahetused pole selge.

1723. a. läks Wilhelm Brincki valdusse ka naaberkinnistu nr. 258-II, mida vaatleme iseseisva kinnistuna tagapool.

13. lo. 1758 (vt. NHB, lk. 199) loovutas kaupmees Johan Daniel Intelman (junior, vt. III kod. rmt. nr. 654) oma ämma, surnud Wilhelm Brincki lese, sündinud Margaretha Helena Hetlingi, nimel kaks Suure turu ääres kõrvuti asuvat kinnistut kaupmehele Johan Reinhold Hetlingile, oma ämma vennale (J. R. Hetling - vt. III kod. rmt. nr. 580: sündinud Tallinnas 1718, kodanikuks 1749, raehärraks 1762, bürgermeister 1781-1786, surnud 1799; oli raehärra Reinhold Johan Hetlingi poeg).

1758. a. on tegemist veel kahe kinnistuga, mis asuvad kõrvuti nr. 259 (raamatuköitja Johan Boldti) ja nr. 257 (surnud bürgermeisteri Christian von Tiereni) vahel.

Järgmised omanikuvahetused on registreeritud:

- 1.05.1800 - raehärra Johan Heinrich Scholving
- 8.12.1833 - Kaupmees Christian Ludwig Dehio
- 17.02.1861 - Pauline Amalie Daniloff, sündinud Dehio
- 16.02.1882 - Alexander ja Albert Daniloff
- 1.11.1885 - Albert Daniloff
- 17.11.1889 - Joakim Timofejew (p. o. Timofejewitš) Chanin
- 17.05.1919 - Aleksander ja Olga Hanin
Lydia Schkljarsky
vürstinna Serafima Mikeladse, sünd. Hanin
- 17.05.1919 - Gustav Hüppler

Kinnistu teine osa (nr.258-II) on jälgitav juba alates 1369.aastast:

23.11.1369 (II kinnistu raamat nr.328) loovutavad Johannes de Molendino laste hooldajad puust elamu, mis asub turu ääres, köösner (pellifex) Godekinuse maja (nr.259) kõrval, saunapidajale (stupinator = saksa Bader, kuid sisuliselt peaksime mõistet vist laiendama ka habemeajaja ja haava-arsti ametini) Conradile.

6.07.1408 (III kinnistu rmt. nr.597) teate alusel on selle kinnistu omanikuks Werner Kamp, kes on asetanud palke oma väljapääsu kohale (see viis Apteegi tänavale), toetades neid Luchterhandi (kinnistu nr.257-b Apteegi tänava ääres) müürile. See on temale lubatud, kuid müüri suhtes ei ole temal mingisuguseid õigusi.

28.09.1414 (vt. III kinnistu rmt. nr.728) loovutab bürgermeister Gerd Witte selle turu äärse kinnistu, mis varemini kuulus Werner Kampile, nüüd rätsepale (Hans) Corbeke'le. Väärrib märkimist, et see rätsep 1407-1414 vahemikus oli soetanud endale kolm kinnistut ja neist ainult ühe sai kaasavaraks kui abiellus 1413.a. Hans Rodenbergi lesega.

31.08.1464 (vt. IV kinnistu rmt. nr.82) loovutasid rachärrad selle endise Corbeke kinnistu turu ääres Eggerd Pauwels'ile, kusjuures kinnistule registreeriti terve rida võlgasid.

1497.a. (vt. AHB, lk. 150-a, Umme dat market VI) loovutas Lambert Ottingh senise Eggard Pawels'i kinnistu Houardi lese (van wegen der houardeschen) ülesandel (kes oli võlausaldaja) Bernd Trechouwe'le (kodanikuks 1484, surnud enne 1498.a.; 1475-1486 on ta elukutselt "dener"). Kinnistu asukohta viidatakse - asub turu ääres vastu kalamüügi laudasid (tegen ouer der

vischbencken), nr.259 (kullasepp Hans Hamele) ja nr.258-I (Thomas Symons'i) vahel.

1498.a. (vt. AHB, lk. 150-a) loovutavad surnud Bernd Trechouwe varanduse hooldajad selle kinnistu Arnd Droge'le (kodanikuks 1492.a.)

Arvatavasti abiellumise teel on selle kinnistu omanikuks saanud Peter van der Strate (kodanikuks 1509, surnud enne 1532.a.)

5.11.1532 (vt. AHB, lk. 150-a) loovutavad surnud Peter van der Strate järelejäänud tütre Gretke eestkostjad selle kinnistu kaasavarana Hans Wencke'le (kodanikuks 1532.a.). Kinnistu asub turu ääres surnud Olaff Bar'i (kullassepp, kinnistu nr.259) ja Hans Ferlingi (nr.258-I) vahel.

13.05.1541 (vt. AHB, lk. 150-b) loovutavad Hans Wencke lese eestkostjad selle kinnistu kaasavarana Arent Tritze'le (junior, kelle isa Arndt Trisze sai kodanikuks 1508 ning suri enne 1529, mil lesk abiellus suurkaupmehe Helmich Ficke'ga). Kinnistu asus turu ääres habemeajaja Lucas Grevingk'i (nr.259) ja Hans Ferlingi (nr.258-I) vahel.

6.07.1603 loovutab Nilsz Thomaszen oma surnud naise Margareta Beckeri volitusel (sic! mit fulbort seiner godtseligen hausfrouwen) oma maja, mis asub suure turu ääres Hinrich Kniperi (nr.258-I) ja Gerhardt Flugge (nr.259) vahel, oma sugulasele (Schwager) Hinrich Staell'ile (tiitliga: Erbarer und Vornehmer Mann). See oli Suurgildi olderman (mustpea 1594, kodanikuks 1597, surnud 1632; I abielus Margareta zur Mühleniga ja II abielus 1616.aastast Gertrud Schmidtiga, Caspar v.d. Lippe lesega). (See on iseseisev loovutusakt aktide mapis).

Kinnisturaamatusse kanti see omanikuvahetus alles 1620. a. 3.11.1620 (vt. AHB, lk. 150-b ja NHB, lk. 198) kohtufoogtid loovutasid surnud arndt Trieszi maja, mis asus turu ääres, surnud Caspar Stralborni (nr.259) ja surnud Hinrich Kniperi (nr.258-I) vahel, Heinrich Stahl'ile.

14.10.1634 (NHB, lk.198) Kadrina kiriku pastori magister Hinricus Sthael'i kui oma isa, surnud Hinrich Sthaeli lähima pärija volinik (Constituierter Anwalt) loovutab selle kinnistu pärija magistri võõrasemale, surnud Hinrich Sthaeli lesele Gerdrut Schmit'ile ja selle pärijaile.

19.10.1647 (vt. NHB, lk.198) loovutavad Gertrud Schmidti pärijad tema esimesest abielust Caspar v.d. Lippega selle kinnistu ühele väimehele Hans Roloffsen'ile (vt. II kod. rmt. nr.121: kodanikuks 1633 ja abiellunud Anna v.d. Lippega, surnud enne 1658. a.). Kinnistu asus linna medicuse Gebhard Himseliuse (nr. 259) ja Hans Kniperi (nr.258-I) vahel.

22.10.1658 (vt. NHB, lk.198) surnud Hans Roloffseni tütre Elisabethi mees Thomas von Schoten (vt. II kod. rmt. nr.507: kodanikuks 1658 jne.) loovutas selle kinnistu vahetamise korras raehärrale Coort Meuseler'ile (II kod. rmt. nr.176: sündinud Tallinnas 1608, kodanikuks 1638, mil abiellus bürgermeistri ja Kunda mõisa omaniku Johan Mülleri tütre Christinaga; sai raehärraks 1652 ja bürgermeistriks 1678, suri 1684), kui surnud kaupmehe Hinrich Kooosz'i (ka Kohsen, Koes, Kosen; vt. II kod. rmt. nr.42: kodanikuks 1626, mil abiellus juba eelpool mainitud bürgermeister Johan Mülleri tütre Annaga, ning suri 1645. a.) pärijate hooldajale. Naaberkinnistud olid - nr.258-I pastor Johan Knieperi valduses ja nr.259 surnud Jobst Riesenkamp'i nimel.

(vahetamisel saadi kinnistu nr.258-II vastu kinnistu nr.353, mis asub Vanaturu ääres.)

21.10.1659 (vt. NHB, lk.198-a) loovutati see kinnistu Hinrich Kooszi pärijate nimel Tallinna Pühavaimu kiriku pastorile Johan Kosz'ile (I abielus Margareta Eckholt'iga ja alates 1664. a. II abielus Gerdruta Stampehl'iga, kes suri 1710.a.)

26.10.1683 (NHB, lk.198-a) surnud pastor Johan Kosen'i väimees Christoffer Hagen loovutas selle kinnistu oma naise võõrasemale, Joh. Koseni lesele, Gerdruta Stampehlile.

Viimase väimees, Peter Burgeson (II kod. rmt. nr.991: pärit Blekingest, Tallinna kodanikuks 1680, abiellunud Margaretha Koossiga ja maetud 1702.a.) jättis järele tütre Catharina Elisabeth Bürgesohni, kes ca 1717.a. abiellus Wilhelm Brinckiga (III kod. rmt. nr.142). Seega oli viimane oma naise kaudu üks Joh. Koseni ja tema lese pärijaid.

22.10.1723 (vt. NHB, lk.198-a) loovutab Christoph Krechter enese ja teiste Johan Koseni pärijate nimel selle kinnistu, mis asub ostja, Wilhelm Brincki kinnistu nr.258-I ja raamatuköitja ning -kaupleja Johan Gellern'i kinnistu nr.259 vahel, kaaspärijale ja ostjale, kaupmees Wilhelm Brinckile.

Pärast 1758.a. on mõlemad hooned viidud ühise katuse alla.

Kinnistu nr. 247 (Raekoja tänav nr. 3 / Raekoja väljak nr. 18)
(nn. Lunini maja)

Veel tänapäevalgi asub sellel krundil kaks iseseisvat hoonet - peahoone - otsaga vastu Raekoja tänavat ehk Vanaturu Kaela ja kõrvalhoone - kumera küljega vastu Raekoja väljakut.

Viimane on 15. sajandil veel jagunenud kolmeks poeks, mis kuulusid erinevatele omanikele ja alles hiljem on koondunud ühe kätte, millele on vast järgnenud ka ümberehitamine, s.o. juurdekasv kõrgusse ja viimine ühise katuse alla.

Peahoone on jälgitav alates 1427. aastast, mil rhr Herman Hussman selle loovutab rhr Herman Lippe'le Erbebuch III, nr. 937^c: ... her Herman Hussman vorleyt hern Herman Lippen dat erve, dat kemener tobehort hadde, by deme markede belegen. Selle juures on hilisem märkus: nu Marcus becker.

Järgmine teade on alles 1471. aastast.

AHB 159^a: ... Wendele Wischmundesche let toscriuen Marcus Sten, deme becker, dat inwonlike hus unde erve beneden deme markede tuschen Hans Lippen huse und hern Hinrick Tolners boden.

Neid teateid liidab Marcus Sten (pagar) kui majaomanik, kui gi meil puudub teade selle kohta, kuidas see maja siirdus rhr. Herman Lippe käest W. Wischmundesche kätte. Selle maja kõrval asus juba siis praeguse kõrvalmaja koestisse kuulunud rhr. Hinrick Tolneri pood.

AHB 159^a on järgmine teade 1498. aastast, mil Marcus Steni lesk loovutas selle maja oma tütre mehele Hans van Staden'ile, kes sai Tallinna kodanikuks 1493. a.

Samal leheküljel järgneb teade 4. 11. 1525:

volmechtige Hans Wiltfanges eliken husfruwen vorleten uth dersuluesten hete und beuel Hans Wiltfange an sinen eme yn vortyden medegelaeden bruthschat dit vrsz. (vorscriuen) hus und

erue am olden marckede, tuschen her Joan Kocks huse und her Simen van Werden ortboden belegen. Hans Wiltfang on saanud kodanikuks 1506.a., kuid pole teada, kas ta selle maja sai kaasavaraks oma esimese või teise naise kaudu. Ilmselt tema poegade poolt loovutatakse see maja järgmisele omanikule nagu nähtub järgmisest teatest:

AHB 159^a: 23.09.1542 Claves und Andreas Wiltfanck, gebrodere, vorleten Hans Wertegreuen (alias Weitegreue) ein hus und hof mit einen kleinen woninge buen der hofporten, gelegen an dem olden marckede tuschen eins Erb. Rades woninge und Joachim Eylers huse, ... also dat zelig. Hans Wertegreue beseten heft. Selles teates mainitakse esmakordselt, et kinnistule kuulub hooivärav (avanob Raekoja väljakule) ja selle värava peal asub mingisugune elamisruum. Teates mainitud raele kuuluv maja on varem esinenud rae poena ja J. Eylersi maja on praeguse kinnistu nr.254 Raekoja poolne osa. Hans Weitegreue on saanud kodanikuks 1530.a. ja on surnud enne 1554.aastat, mil tema samuti surnud naise ema selle kinnistu edasi loovutab.

AHB 159^b: 27.10.1554 - vulmechtige Magdalenen Kindervaderschen als negeste erue erher zeligen dochter Cerstineken Wertegreuen vorleten mit erhem willen erhem swagere Hans Hasen ergenanten erher zeligen dochter vormals gewesene hus und hof mit einer kleinen waninge bauen der hofporten, gelegen an olden markede tuschen Jacob Roters und zel. her Joachim Eylers huse. Hans Hase (alias Haste) on saanud kodanikuks 1533.a. ja loovutab selle maja 1557.a.

AHB 159^b: 18.05.1557 - Hans Haste vorlet Didericken Spikernagel ein hus an dem olden markede, bie her Jacob Hyncken Steinhusen und der Beckhuseschen steinhuse belegen.

Laiia tänava joonel olid naaberkinnistuiks Ebert Eickholti (nr.134) ja Albrecht Lantingi (nr.138-II) omad.

15.10.1624 (AHB, lk.91-b) loovutavad surnud Hans Hirschfeldi lese (Geske Ellerbrocki) sõjaaegsed eestkostjad (Krieger Vormund) ja Caspar Goldberg Tileman Hirschfeldi eest eelmainitud Hirschfeldi kinnistu (nr.138-I) ühes väikemajaga hoovi-värava kõrval (nr.175), mis asub Hinrich Sircksi väikemaja (nr.176) ja seemiseparkali Bastiani (Sebastian Hederich; kinnistu nr.174) vahel, Henrich Sircks'ile.

5.11.1652 (NHB, lk.127) loovutavad Tileman Hirschfeld ja tema kaaspärijad surnud Henrich Sircksi kinnistu, mis asub Laiia tänaval, surnud härra Matthias Pforte (nr.134) ja Jobst Riesen-kampfi (nr.138-II) vahel, ühes väikese elutoaga (samt der kleinen Wohnstuben) Elert Reese'le (II kod. rmt. nr.127: kodanikuks 1634, surnud enne 1658.a., abiellunud raehärra Bartholomäus Roterti tütre Belke'ga, kes maeti 1654.a.). Väikeelamud olid loovutatud H.Sircksi poolt juba varemini (nr.175: 1638.a. Harju-värava möldrile Simon Lorentzile ja nr.176: 1641.a. linakanguri-le Oloff Wiechmanile). Eelmainitud väike elutuba võis olla mingisugune juurdeehitus peahoonele.

25.10.1687 (NHB, lk.127) loovutas kohtufoogt rae erilise loa (special consens) alusel selle kinnistu, mis asus surnud Gebhard Himseliuse (nr.138-II) ja surnud Gotthard Poorteni (nr.134) vahel, maapäalikule ja parunile (Baron und Landtshöf-fing) Hans Heinrich von Tiesenhausen'ile (sündinud 1628, maetud 1710, abiellunud 1654.a. Jürgen v. Uexkülli tütre Annaga; oli Rakvere, Porkuni ja teiste mõisade omanik).

6.5.1726 (NHB, lk.126-a) loovutas linna maakler parun Jacob Johan v. Tiesenhauseni volitusel selle kinnistu, praegusel hetkel tühja ja varemeis oleva majaplatsi, mis asub Christoph Krechteri (nr.134) ja ostja (Joh. Joach. Rodde nr.138-II) majade vahel, Johan Joachim Rodde'le(III kod. rmt. nr.111: kodanikuks 1715, sündinud Tallinnas 1675, surnud 1743, saanud raehärraks 1726.a.; abiellunud 1715.a. surnud kaupmehe Christian Flügge tütre, Medea Elisabethiga, kes maeti 1767.a.; omas Tallinnas kuut kinnistut).

Selle ostuga liideti üheks kinnistuks eespool vaadeldud nr.138-I (Lai 21) ja selle kõrval asunud nr.138-II (Lai 23). Ühise kinnistuna said nad ka ühise numbri 18.sajandi lõpul, kuid lahutati peatselt iseseisvateks, kusjuures nr.138-I omanike vahetused olid järgmised:

Justus Johan Riesenkampf kuni 22.2.1827

22.2.1827 - Christoph Johann Hoeppener

30.3.1848 - Johan Christoph Hoeppener - Consulent

30.11.1879- eelmise pärijad: Frau Hofrätthin Sophie Höppener, geb. Höppener, und Fräulein Sophie Höppener.

22.1.1885 - Rechtsanwalt Wold Höppener

14.10.1905 - Rudolph Eduardi p. Höppener

30.6.1917 - Jacques Rosenbaum - insener-architekt.

21.11.1936 - viidud nr.134 alla, mille omanikuks juba alates 1917.a. oli Rosen & Co.

Samal leheküljel on ka järgmine loovutamine 1563. a.
25.05.1563 - Diederick Spickernagell vorleht Peter Möller ein
hus und hof

Järg sellele asub teises raamatus
NHB 262: 27.04.1630 - sämtliche seligen herrn Peter Möllers und
dessen frauen nachgelassene Erben verlieszen ihrem Schwagern
Ewertt Eeckholtz ein Haus und Erbe am alten Markte auf dem Orte
zwischen her Johan Kocken Ortboden und Andreas Harden kleinem
Hause am Markte mit den 3 darnach gehörigen Buden.

Rhr. J. Kock omas tookord naeberkinnistut Vene tänava ää-
res ja selle juurde ka nurgapoodi Vanaturu Kaelas. Andreas Har-
dele kuulus tookord kinnistu nr. 254 Raekoja poolne osa.

Peter Möller (kodanikuks 1558 (?), raehärraks 1572, bür-
germeistriks 1586, surnud 1602) oli sellele majale lisaks oman-
danud ka kõik kolm poodi, mis asusid tema maja ja tema hoovi-
värava vahel Raekoja väljaku ääres, seega alles tema käes sai
kinnistu ona praeguse ulatuse. Ebert Eeckholtz oli aga loovu-
tamisel ainult vahelülis, sest juba samal päeval tema volinik
loovutas selle kinnistu Arent von Husen'ile (1652. a. saanud aad-
likuks nimega Arent von Burghausen), kes oli abielus Margaretha
Eckholtziga, s. o. Ebert E. õega. Pärast H. v. Burghauseni surma
läks maja kreditoride nõudel müügile ja selle omandas Johan
Höppener.

NBH 262^a: 17.10.1662 - Gerichtsvogt amtshalber verliesz
an Johan Höppener als Concreditoren sel. Arent v. Burghausen
gehörig gewesene am alten Markte zwischen sel. Andreas Harder
und sel. Herrn Johan Kocken kleinen Wohnhäusern belegenes Wohn-
haus mit 3 Buden daran.

Höppeneri pärijad loovutasid selle edasi alles 1723. a. NHB 175^a: 10.05.1723 - Gerichtsvogt im Namen sel. Höppeners Erben verliesz an Handelsmann Christian von Minden das am alten Markte an der Ecke des groszen Markts, zwischen Henrich Meyers und Sebastian Kirschens Häusern belegenes groszes und am groszen Markte gelegenes Kleinhaus samt denen unter diesen beiden Häusern belegenen Buden und Kellern.

Siin H. Meyerile kuulus kinnistu nr.254 ja S.Kirschile nr. 245.

Kinnistu nr.247 järgmised omanikud olid: Christian v. Mindeni lesk ja poeg Arnold, kuni viimase tütreaga abielludes sai kinnistu kaasaveraks kaupmees Christoph Gotfried Intellman (kodanik 1769-1782). Intelmani lese surma järele läks kinnistu 1833. a. kaupmees Iwan Germanowile, kellelt see edasi läks tema tütrele Aleksandra Iwanowna Lunin'ile 1865. a. 1906. a. sai selle omanikuks Iwan Michailovitš Lunin ja 1917. a. registreeriti omanikeks Lunini pärijad.

Kõrvalmaja kohta on teated lünklikumad, kuid lisavad siiski töestusmaterjali.

Eespool märkisime, et siin olid poed, millest vähemalt otsmine kuulus 1471. a. rhr. Hinrik Tolnerile. Sellele järgmiseks omanikuks oli Gerd Witte, kes oli abiellunud H. Tolneri lesega.

AHM 161^a: 1491 - Gerd Witte mit synem steifone Lambert Tolner vorleten hern Johan Roterde (bürgermeister) 2 boden an deme markede up deme orde tuschen des Rades boden und Marcus beckerschen inwonliken huse belegen... gelick dat zel. Hinr. Tolner tovoren heft. Siit selgub, et kinnistu nr.247 kõrval Vanaturu Kaelast alustades oli kaks poodi kuulunud Tolnerile ning neile järgnev pood kuulus raele.

Samal leheküljel 1521. a. rhr. Johan Roterti pojad - Joan (preester), Mauricius ja Euerth - loovutasid mõlemad poed rhr. Simen van Werne'le (alias Werden). Viimase surma järel lese abielludes läksid ka mõlemad poed kaasavarana Jacob Hencke'le (alias Hyncke). Kui on surnud ka bürgermeister Jacob Hencke ja tema lesk Anneke, siis lähevad poed 1562. a. völausaldajale Mauricius Rotertile. Mingisuguselt hilisemalt tehingult on need omandanud rhr. Peter Möller, kuid järgnevalt on need olnud oksjonil, mille puhul ajutiselt oli omanikuks Clement Ditrichsen, kuid pidi 1594. a. need uuesti loovutama Albrecht Viandt'ile, nagu selgub järgmisest.

AHB 161^a: 25.09.1594 - Clement Ditrichsen, welchem die obbemelte ortboden nach upgebaden tohoren, vorlet dem erbaren Albrecht Viandt an sine gegen her Peter Moller gethane gerichtliche bysprake.

5.05.1618 sai poodide omanikuks Albrecht Viandt noorem, s. o. poeg. Poed asusid surnud rhr. Peter Mölleri maja kõrval.

NHB 204: 27.10.1165 - Johan Viant mit Vollmacht von seiner Mutter Frau Dorothea Busz, sel. Albrecht Viants Witwen und seinen sämtlichen Miterben verliesz an Johann Höppener die Ortbuden, belegen am groszen Markte zwischen gedachten Joh. Höppeners groszem Wohnhause und dessen Hopfforten, nebenst allen zugehörigen Buhden, Kellern und Kammern.

Sellega oli Johan Höppener omandanud enne peahoone ja nüüd ka kaks poodi, mis asusid suure elamu kõrval.

Kolmas pood, mida 1491. a. mainiti rae poena, on käinud läbi järgmiste käte:

AHB 155^b: 8.11.1547 - Stadt kemerer vorleten hern Johan Egelinge (bürgermeister) und Hansen Winter ahn erhen gekoften kop eine bode mit einer woeninge dar bauen ahn dem markede tusshen Hans Weitegreuen hofparten und her Jacob Hencken huse. Siin raad on loovutanud oma poe ja selle peal asuva eluruumi linna bürgermeistrile ja selle äriosanikule. See pood on asunud nr.247 hoovivärava ja rhr. Jacob Hencke kahe poe (siin majaks nimetatud) vahel.

Samal leheküljel on seda poodi loovutatud edasi k orduvalt

12.10.1554 - Christoffer van Holten'ile
16.05.1555 - Jacob Roters'ile
18.05.1557 - Euert van Renteln'ile
10.10.1564 - Peter Möller'ile

Sellest peale on see pood tšenäoselt jaganud nr.247 saatust.

Vene tänav 23 (kinnistu nr. 219)

Algupäraselt on see olnud eeskujulikult selgepiirilise kinnistu, kuni sellest 17. sajandi lõpupoolel eraldati väikemaja iseseisvaks kinnistuks. See väikemaja asub tänava ääres ja ei omanud õueplatsi. Hiljem esineb see väikekinnistu nr. 221 all (Vene tänav nr. 21).

Juba 1396. a. on selle suure kinnistu omanikuks Hintze van Bremen.

27.3.1413 (III Erbebuch nr. 682) Mette van Bremen, Hintze van Bremeni naine, loovutab oma kinnistu, mis asub Vene tänaval (moenkestrate) oma õetütrelle, neiu Ermgardile, kes on kullassepp Hansu tütar.

See kullassepp Hans on identne Johannes Mandrowe'ga, keda Tallinnas mainitakse 1370-1392 (vt. Friedenthal, Die Goldschmiede Revels, lk. 59). Tema teine naine on 1409. a. abielus Peter van Volme'ga ja 1438. a. mainitakse surnuna. Ilmselt teise naise tütar on eelmainitud Ermgard, kellega abielludes läheb kinnistu kaasavarana Goedike Poet'ile. Teda mainitakse 1430. a. (vt. Rentenbuch, nr. 773), kodanikuks saanud 1409. a.

1448 ja 1454 kuulub kinnistu Hans Brakel'ile (Rb. 983; III Erbeb. nr. 1317), 1455. a. on ta surnud (Rb. 1015) ja 1462. a. nimetatakse tema last (Rb. 1044).

1467. a. läheb kinnistu härra Otto Mestorp'ile (kodanikuks 1459). 1479. a. mainitakse tema leske Barbarat' ja lapsi. (AHB, lk. 118-a). 1488. a. (AHB, lk. 118-a, Monyke strate V) loovutavad vennad, Hinrik ja Hans, keda nimetatakse Mestorp'ideks, surnud härra Otto Mestorpi pojad, oma isa kinnistu, mis asub raehärra

Marquard Bretholti (nr.222) ja Gerwin Bornemani (nr.218) vahel, Gotschalck R Emmelinckrade'le.

1515.a. (AHB, lk.117-a) surnud härra G. R Emmelinckrade laste hooldajad loovutavad selle kinnistu Hinrick Stumme'le, kui endise omaniku väimehele (raehärra 1522-27).

15.4.1535 (AHB, lk.117-a) loovutatakse kinnistu Pawell Witte'le (kodanikuks 1521.a., raehärra 1539.a. ja bürgermeister 1550.a. tõenäoselt abiellus Hinrick Stumme lesega, Gertke R Emmelinckradega ja sai kinnistu kaasavaraks. 1546.a. mainitakse teda noorema Gotschalck Remlinckrode sugulasena kui viimane viibis tema juures ja organiseeris kuritegeliku operatsiooni portugallase Franciscus de Robelle kõrvaletometamise näol. P.Witte on surnud enne 1555.a.).

1.11.1555 (AHB, lk.118-b) selgub, et surnud raehärra Pawel Witte kinnistu on läinud pandipidajaile, kes selle nüüd loovutavad Bürgermeistrile Johan Hower'ile (kodanikuks 1524, raehärraks 1539, ja bürgermeistriks 1550.a.; oli abielus raehärra Hinrick Widemani lesega ja suri 1566.a.).

Kinnistu asus rhr. Johan Egelingi (nr.222) ja bürgermeister Arent Pakebuschi (218) vahel.

25.6.1568 (AHB, lk.118-b) Bürgermeistri Johan Howeri testamendi täitjad loovutavad selle kinnistu Herman Pothorst'ile (teda mainitakse juba 1550.a.; arvatavasti on ta Joh. Howeri väimees).

29.10.1577 (AHB, lk.118-b) surnud Herman Pothorsti lese, nüüd Godike Honerjegeri naise, eestkostjad loovutavad selle kinnistu kaasavarana Godike Honerjeger'ile (kodanikuks 1577, surnud enne 1611.a.; tema vend Johan H. oli raehärra 1599-1614).

25.10.1611 (AHB, lk.117-b) Raehärra Johan Honerjeger loovutas oma surnud venna Göttke (Godike) kinnistu, mis asus rhr. Ebert Mülleri (nr.222) ja surnud bürgermeister Arent Pakebuschi (nr.218) vahel, Hans Wibkingh'ile (kodanikuks 1602, raehärraks 1620, tema testament on koostatud 1622.a.; oli abielus Margareta Thieren'iga).

Sealsamas loovutas Hans Wibkingh enda eest ja surnud Pa-
well Wibkingi pärijate volitusel selle kinnistu Bugislaus Rosen
ile (kodanikuks 1603, abiellunud 1602.a. Margaretha Molken-
buhr'iga, kes suri 1621.a. ja seejärel Magdalena Stampehl'iga,
kes suri 1654.a.; B.Rosen oli Kaporje asehaldur, kuid Tallin-
nas oli temal kolm kinnistut - nr.379 Viru tänaval, nr.62 Pikal
tänaval ja sinne vaatlusalune nr.219). Ta on maetud 1659.a.).

25.10.1650 (NHB, lk.162) härra Bugislaus Rosen loovutas
oma elamu ühes väikese kiviaidaga (ein Haus und Erbe nebenst dem
kleinen Steinhause) Vene tänaval, Thomas Kahl'ile (II kod. rmt.
nr.130: kodanikuks 1634, maetud 1656.a., abiellus Jürgen Stahli
tütrega. See peaks olema kinnistu nr.221 (Vene t. 21). Kinnistu
asus härra kindral-feldmarssal Leonhard Torstensohni (nr.218)
ja raehärra Georg Mülleri (nr.222) vahel.

15.5.1660 Thomas Kahl on surnud ja kinnistut käsutab tema
poeg Jürgen Kahl (maetud 1669.a.)

8.5.1683 (NHB, lk. 162-a) vastavalt ostulepingule 15.märt-
sist 1674.a., mis sõlmitud Thomas Kahl'i ja Carsten Rode vahel,
loovutab kohtufoogt ametkohustuste korras ühe kinnistu, mis asub
riiginõuniku Johan de la Gardie (nr.218) ja vana Thomas Kahli
väikemaja (nr.221) vahel, Thomas Kahl'ile (junior; vt, II kod.
rmt. nr.517: kodanikuks 1658, raehärraks 1684, maetud 1710; ol-

nud abielus Mettgen Roth'iga 1658-1670, 1671 abiellus Dorothea Dellingshauseniga, kes suri 1725. a.)

Seega on 1674. a. Thomas Kahl (junior) ostnud Carsten Rodelt endise Bugislaus Roseni peakinnistu, s. o. nr. 219.

26.4.1737 (NHB, lk. 162-a) loovutatakse surnud Thomas Kahli pärijate (tütre Anna Margareta mees, Pärnu justiits-bürgermeister Jacob Johan Fürst, ja teiseks poeg, keiserlik litsents-inspektor Pärnus, Barthold Cahl) volitusel see kinnistu, mis asub bürgermeisteri Adolph Oomi (nr. 218) ja surnud Thomas Luhri (nr. 221) vahel, kaupmees Jacob Brosius'ele (III kod. rmt. nr. 406: kodanikuks 1737, mil abiellus Sophia Elisabeth Lantingiga; suri naisega samaaegselt 1762. a.)

18.10.1762 (NHB, lk. 704) kohtufoogt oma ametülesandeis loovutas selle kinnistu surnud kaupmehe Jacob Brosiuse universaal-pärijale, kaupmees Otto Heinrich Freundling'ile (III kod. rmt. nr. 781: kodanikuks 1762. a., maetud 1793. a.; abiellus 1763. a. Agneta Kellermaniga, kes suri 1803. a.)

Kinnistu asus Herman Clayhillsi (nr. 218) ja Eberhard zur Mühlteni (nr. 221) vahel.

Selle kinnistu järgmised omanikuvahetused olid:

20.6.1790 - bürgermeister Johan Friedrich Pauly (III kod. rmt. nr. 839: sündinud Rootsis 1731. a. kaupmees, Tallinna kodanikuks 1766, surnud 1812; oli abielus 1770-77 Helena Dorothea Kroll'iga).

17.8.1817 - Reinhold Johan Pauly

22.12.1842 - Ratsherrin Henriette Gloy, geb. Pauly

18.3.1880 - Frau Witwe Marie Siegel, geb. von Gloy und Eduard von Gloy.

23.9.1888 - Tallinna linnale

Nr. 219 alt 1650. a. eraldatud ja hiljem nr. 221 all olnud maja
(Vene tänav nr. 21) on käinud läbi järgmiste käte:

1650 - Thomas Kahl (vanem)

Thomas Luhr

1743 - Frau Anna von Luhr

1743 - Eberhard zur Mühlen - kaupmees

1765 - Valentin Bremer - tisler

1775 - Georg Leonhard Nörr (ka Nöör) - tisler

1775 - Carl Friedrich Hase - tisler

1787 - Philip Daniel Soldan - tisler

1820 - Johan Alexander Uhl - tisler

1835 - Amalie Emilie Lohman - kingsepa tütar

1842 - Daniel Malm - rätsep

1891 - Otto Rechtlich

1899 - Olga Rosenberg, sündinud Rechtlich

1907 - Roman Jakobi p. Kiisk.

Ülevaade Tallinna Raekoja naabritest.

Üldtuntud on nn. "Packhaus" Vanaturu nurgal. Sellele järgnevad Raekoja suunas kinnistud nr.250, 249 ja 248. Peatume esmalt nendel, alustades nr.250-ga.

4.03.1381 (Erbebuch II, 737) loovutavad Hyncko Orghel ja Symon Brakele Hennekinus Rouer'ile puumaja, mis asus raehärra Herman van der Hove kinnistu vastas ja enne oli kuulunud raehärra Thidemannus Lange'le.

20.02.1388 (Erbeb. III, 156) Hinricus Orghele volinikuna Hennekinus Roueri nimel loovutas selle kinnistu, mis asus Arnold van Halterni kinnistu vastas, Ghodschalck van Rodele ja tema vendadele kui Tzergius van Rode poegadele.

17.10.1399 (Erbeb. III, 466) Raehärra Rotger Droghe loovutas selle kinnistu, mis asus Curd Koldehove maja (kinnistu nr. 249) kõrval, Clawes Karwel'ile samade õigustega nagu see oli kuulunud Tzergius van Rodele (resp. selle poegadele). Clawes Karwel peab hoidma korras renni (mis ilmselt läbis krunti) nii et sellest ei tekiks kahju raehärra Henningk Rumori kiviaidale (praeguse Packhausi osa).

Clawes Karwel oli ametilt rätsep. Tema isa on mainitud 1383. a. nimedega Hincko Karwel ja Hyncko Karwelenpe ning pisut hiljem Hincke Karwelenbe; selle leske nimetatakse veel 1386.a. (Erbeb. III).

1467.a. (AHB, 158-a) härra Ludolphus Karwel, Pühavaimu kirikhärra, loovutas oma isa maja oma sugulasele (ilmselt õemehele Euerd Dinckerman'ile. See elamu asus allpool Raekoda.

1467. a. (AHB, 158-a) Raehärä Euert Dinkerman loovutas selle elamu Clawes Schorling'ile.

1503. a. (AHB, 158-a) Surnud Clawes Schorlingi lese vöörmündrid loovutasid selle elamu, mis asus turu ääres (sic!), Rumori kiviaitade ja Hans Kouwe elamu vahel, lese uuele mehele Wilm Trisz'ile.

1508. a. (AHB, 158-a) Raehärä Heyse Pattiner ja kodanik Hans Rauen kui surnud Wylhelm Tryszi lese Elizabeti vöörmündrid loovutasid lese tehte kohaselt selle maja, mis asus turu juures Rumori kiviaitade (kinnistu nr. 246) ja Hans Kowe (kinnistu nr. 249) vahel, Arndt Trisz'ile.

1529. a. 30. oktoobril (AHB, 158a) Arent Tryszi (junior) vöörmündrid loovutasid selle maja, mis asus Helmich Ficke maja ja Pühavaimu kiviaitade vahel, Helmich Ficke'le kaasavarana. Nii-
melt abiellus Helmich Ficke, kes oli naaberkinnistu nr. 249 omanikuks, nüüd Arndt Tryszi (senior) lesega.

Järgmise kinnistu, s. o. nr. 249 kohta käivad järgmised aktid:

1343. a. (Erbeb. I, 569) Hinricus Longus võttis laenu oma maja kindlustusel. See maja asus Raekoja taga (retro consistorium).

31. 05. 1370 (Erbeb. II, 357) Vennad Thidecinus ja Hinricus Langen'id loovutasid oma kinnistu, mis asus Raekoja taga (retro theatrum) ja vangla (domus preconis) kõrval, Everard de Revele'le oma sugulasele (ilmselt õemehele).

20. 02. 1374 (Erbeb. II, 484) Everadus de Revalia loovutas oma kinnistu, mis asus Raekoja taga (retro theatrum), Thidericus

Bernevur'ile. (Viimane on surnud enne 1379. a. aprilli kuud ja arvatavasti tema lesk on abiellunud Curd Koldehoviga, kes järgnevalt on kinnistu omanikuks.)

4.03.1384 (Erbeb. III, 43) Curd Koldehove maja omab vaba akent igaveseks ajaks nelja sülla (vier vademe hoch van der erden) kõrgusel maapinnast Henneke Rouir'i õue (kinnistu nr.250).

8.05.1388 (Rendise raamat nr.133) Conradus Koldehofil ja tema abikaasal on kaks maja. Neist üks asub Raekoja taga (retroconsistorium) ja teine kraamikaupmees Cristiani vastas (s.o. Vanaturu ääres, kusjuures mõlemad asuvad samal krundil). Conrad Koldehof on ametilt rätsep (1393. a., Erbeb. III, 312).

4.07.1401 (Rendise rmt., 359) Kort Koeldehof oma naise loa laenab 15 riimarka oma majale, elamule, mis asub Raekoja taga (achter deme raedhuse).

10.05.1400 (Erbeb. III, 486) Curd Koldehove omandab kolmanda maja - rihmategija (remensleger) Dethmer loovutab temale puumaja, mis asub raehärra Herman Husmanni vastas (Vanaturu ääres). Seejuures Dethmerile jääb maja nüüdse Kullassepa tänava ääres ja nende kinnistute piirid ulatuvad kokku.

22.11.1409 (Rendise rmt., 451) Cord Bernevur teeb laenu oma kahele majale, millistest üks asub vangla kõrval (by der bodelye) ja teine raehärra Herman Husmani vastas. Ilmselt on Cord Bernevur (junior) saanud võõrasisalt kätte oma isa majad.

23.10.1411 (Rendise rmt. 469) Cord Koldehoff teeb veel laenu.

10.09.1414 (Rendise rmt. 516) Cord Bernevuril on kolm maja. Ühes elab ise (see peab asuma Raekoja taga nr.249) ning kaks ülejäänut asuvad raehärra Herm. Husmani vastas (Vanaturu ääres).

1423. a. (Erbeb. III, 904) Cord Bernevur loovutas Hans Perdekoperile (hobusekaupmees) puumaja. (See oli ostetud Curd Koldehofi poolt 1400. a. - vt. Erbeb. III, 486)

1437. a. (Erbeb. III, 1144) Cord Bernevuri lesk loovutas kingsepp Jons'ile (teisel Jons Knagge) oma väikemaja, mis asus tema elamu taga ja raehärra Gise Richardes'i vastas (Vanaturu ääres).

12.04.1448 (Rendise rmt. 982) Cord Bernevuri lesel on elamu vangla (bodelye) kõrval.

19.03.1461 (Erbeb. IV, 27) Barnevuri lese vöörmündrid loovutasid tema elamu, mis asus Raekoja taga (achter deme Raethuse) härra Ludeke Carweli maja (nr. 250) ja vangla (vanckhuse) vahel, Peter Couwe'le.

1521. a. (AHB, 157a) surnud Hans Kouwe lese Birgitta vöörmündrid loovutasid tema elamu, mis asus Raekoja taga, Hans Bockholt'ile.

30.10.1526 (AHB, 157a) Hans Bockholt loovutas eelmainitud maja, mis asus Helmich Ficke maja ja vangla (fanckhusze) vahel, Helmich Ficke'le.

Nagu eeltoodust selgub asus "Packhausi" ja "Bodelye" vahel ~~vehel~~ ainult kaks kinnistut (nr. 250 ja 249), mis usutavasti enne 1370. aastat kuulusid veel kokku ja 1343. a. oli selle omanikuks Hinricus Longus (Thidecinus ja Hinricus Lange isa ning Everard de Revalia äi).

Kinnistu nr. 350, mis asub Kullassepa tänava ja Raekoja tänava nurgal, seega Raekoja taga, on juba varakult hoonestatud kauplemisruumidega.

31.05.1370 (Erbeb. II, 358) Thidekinus Lange loobub oma pärandiosast oma venna kasuks, millega viimane, s.o. Hinricus

Lange saab endale maa-ala kahe kraamipoega (area de duabus bodis institricibus), mis asub nüüdse Kullassepa tänava ääres. Antud juhul kasutavad neid poode Cristianus Kremer ja ... Quade.

1376. a. (Erbeb. II, 572) Hinricus Lange loovutab oma kraamipoe, mida kasutab Cristian Kremer ja mis asub eelmainitud tänava ääres, Cristianus Kremer'ile.

15.01.1386 (Erbeb. III, 106) Kerstianus kremer / s.o. - kraamipoodnik / loovutab oma kraamipoe, mis asub Raekoja juures nurgal (in acie juxta consistorium) Thidericus Kemenade'le, kuid Kerstianusele kuulub veel 60 riimarka selles poes ja Thidericus maksab sellelt võlalt 4 marka aastas.

13.04.1388 (Rendise rmt. 130) Thideke Kemenade laenab Jaani seegi eestkostjailt (a provisoribus domus leprosorum) 60 riimarka oma kraamipoe peale, mis asub Raekoja juures (iuxta consistorium).

23.04.1394 (Rendise rmt. 259) Thideke Kemenade lapse võõrmündrid ja Marquard Zuul kui lapse võõrasisa lepivad kokku, et viimane võlgneb eelmainitud lapsele selle isa pärandi arvel 50 riimarka ja on kohustatud last enda juures pidama, toitma ja riietega varustama kuni täisealiseks saamiseni ja mehelemineku küpsuseni (bet. tu der tyd dat dat kint ... beraden dal werden).

1405. a. (Erbeb. III, 552) Marquart Sul loovutab oma kinnistu, mis asub kremerstratel (nüüd Kullassepa t.), Tyme Kremso'il kusjuures majal lasub 60 margane võlg Jaani seegile (sunte Johannes).

18.09.1416 (Erbeb. III, 783) Jaani seegi võõrmündrid loovutavad kinnistu, mis asub Raekoja taga Kremerstrate nurgal (achter dem rathuse uppe deme orde an der kremerstrate) rahakotitegi.

jale (budeler = Beutelmacher) Hans Floete'le, kusjuures Jaani seegile kuulub selles kinnistus veel 60 riigimarka neljamargase intressiga.

17.12.1442 (Erbeb. III, 1208) Surnud rahakotitegija Hans Plate lese Kerstiine tahte kohaselt loovutatakse tema kinnistu, mis asub Kremerstrate nurgal vastu Raekoda (in der kremerstraten up deme orde jegen deme rathusze) tema tütremehele Claus Koene'le, tingimusel, et viimane oma naise ema peab ülal kuni surmani. Võlg Jaani seegile on endiselt 60 riimarka.

5.07.1465 (Erbeb. IV, 88) Jürghen Cone Danzigist loovutab selle nurgamaja Kremerstratel, mis on kõige lähemal Raekojale (alregenest deme raudhuse), Ewalt Karus'ele.

1475.a. (AHB, 320-b) loovutatakse see kinnistu resp. elamu, mis asub Raekoja taga tänavanurgal (Kremerstrate), kannuvalajale Peter Johanss'ile.

1496.a. (AHB, 320-b) loovutatakse see elamu Kremerstratel Raekoja taga asuval nurgal surnud Peter Johanse lese uuele mehele Bartolt Borke'le, kes on samuti kannuvalaja.

1509.a. (AHB, 320-b) Nüüd Danzigis eluneva Bartholomey Borecke volinik Euerd Dorhagen loovutab selle maja, mis asub Kremerstrate nurgal Raekoja taga, Hans Pawels'ile.

1521.a. (AHB, 320-B) surnud Hans Pawelsi lese Gerthke võõrmündrid loovutavad jaotussedeli kohaselt selle eelmainitud maja, mis asub Kremerstrate nurgal Raekoja taga, mainitud Hans Pawelsi esimesest abielust sündinud lastele - Elszeke, Michelke ja Hanszeke (Pawels).

18.10.1530 (AHB, 320-b) venned Michel ja Hans Pawelsid loovutavad eelmainitud nurgamaja Kannuvalaja tänaval Raekoja vastas (yn der Kannegeter straten tegen dem radthusze) oma sugu-

lasele /õemehele/ Gerd Wichgert'ile.

Eelvaadeldud nurgamaja ja vangla (bodelye) vahel asub veel üks kinnistu, mille kohta andmeid on suhteliselt vähe:

2.05.1382 (Erbeb. II, 809) Preester Otto (dominus Otto sacerdos, hiljem ka Institor) loovutab oma kinnistu, mis asub Raekoja taga (retro consistorio), Hinso Dürkop'ile samade õigustega nagu see kuulus seni Ottole ja enne seda tema vanematele /kas 1345.a. mainitud Nicolaus Institor oli tema isa? Viimasele kuulus kaks poodi "iuxta consistorium"/.

Pisut varem (Erbeb. II, 793) oli sama Hinso Dürkop omandanud kinnistu nr.349 Kullassepa tänaval. Nüüd ulatusid tema mõlemad krundid kvartali sees kokku ja kinnistu nr.350 nurgamajaga asus nende vahel.

1413.a. (Rendise rmt. 490) võtavad Pühavaimu vöörmündrid Hintze Dürkopi ja temahaise vastu Pühavaimu /seeki/, kus annavad temale eluasemeks nn. Sundi maja dorntse kõrval asuva kambri ühes sealse tava kohase toidu ja joogiga. Tema naine paigutatakse seegihoonesse. Vastutasuks loovutab H.Dürkop seegile oma elamu ja ka teise maja, mis asub vangla kõrval (dat andere erve negest der bodelie).

Kuid näib, et see kokkulepe on hiljem tühistatud, sest 10.07.1416 (Rendise rmt. 543) teeb sama Hintze Durkopp laenu oma kahele majale.

22.11.1417 (Rendise rmt. nr.564) võtab ta laenu oma elamule

5.05.1419 (Erbeb. III, 830) Hinrik Durkopp loovutab Tallinna raele ühe kinnistu Raekoja taga (achter deme rathuse) kõigi päraldistega, mõlema viilu vahel nagu ta seda varemini omanud ja kasutanud on.

11.lo.1420 (Rendise rmt.nr.617) teeb Hinrik Durkop taas laenu oma elamule. Ning sama kordub veel kahel korral: 18.o9.1422 ja 9.o7.1423 (Rendise rmt. nr.646 ja 662). Alles 20.lo.1424 (Erbeb. III, 929) Hintze Durkop loovutab oma elamu, mis asub Kremerstratel, Diderik Jagho'le Stephan Lodewyg'i jaoks.

Sellest nähtub, et nurgamaja (kinnistu nr.350) ja vangla vahel asunud kinnistu, mille preester Otto Institor 1382.a. loovutas Hinso Dürkopile, läks 1419.a. viimaselt üle Tallinna raele ja liideti "bodelye" juurde. Järelikult oli rael siin kuni 19.sajandini kaks maja, üks frondiga ja teine viiluga Raekoja tänavale.

- - - - -

Aastail 1322-1345 on Raekoda (consistorium) mainitud kinnistute aktides neljal korral (Erbeb. I, nr-id 179, 508, 569 ja 616)

1322 - domo lapidea sub consistorio

1341 - area duarum bodarum juxta consistorium

1343 - hereditas retro consistorium

1345 - area duarum bodarum juxta consistorium

neist kaks viimast ei saa asuda mujal kui praeguse Raekoja tänavajoonel juba aktides mainitud isikute tõttu.

Lai tänav 30 /kinnistu 131-II/

See kuulub kokku Pikk t. 33-ga /kinnistu nr.61/, kuid asub põhiliselt Pikk t.35 /kinnistu nr.60/ taga, ulatudes tänavajoonel nr.61 hooviväravast kuni nr.51/ Pikk t.37/ hooviväravani. Selle kinnistu varasem ajalugu, nr.60-st eraldamine ja nr.61 juurde liitmine, pole teada. Kuid 1477.a. omanik Barchart Busch müüs kinnistu nr.61 ja jättis endale nr.131-II, millega need osad teineteisest lahutati.

1494.a. /AHB, 88-a/ Borchert Büsch Pärnust loovutas Clawes van Ripen'ile maja Laia tänava ääres resp. kinnistu, mis ulatus Peter Limbergi hooviväravast /nr.51/ kuni Horstingi laste hooviväravani /nr.61/.

Nime järgi peaks Clawes van Ripen pärinema Taanist, Ribe linnast; tema naine Hillike oli Lubbert Holthuseni tütar ja Albert Testede lesk ning tõi kaasavaraks kinnistu nr.32 /Pika ja Pagari nurgal, Pikk t. nr.61/, mille 1508.a. loovutas edasi Hans Selhorstile. Cl. v. Ripen on surnud enne 1523.a.

1495.a. /AHB, 88-a/ Clawes van Ripen loovutas vaadeldava kinnistu /131-II/ Hans Pawels'ile, kes 1494.a. oli omandanud juba kinnistu nr.60. Ta sai kodanikuks 1495.a., oli abielus Peter Lymberchi tütreaga, finantseeris ehitustöid Oleviste kiriku juures ja on surnud mainitud 1521.a.; tema lesk abiellus uuesti Alert Drekopiga, kelle pankrot lõi Tallinnas suuri laineid.

1536.a. /AHB, 88-a/ Hans Pawelsi laste vöörmündrid /Alert Drekop jt./ loovutasid kaasavarana Thomas Konyngk'ile maja Laial tänaval rhr. Hinrik Dellinghuseni /nr.51/ ja surnud Hans Pawelsi hoovivärava /nr.60/ vahel. Kuna samale isikule läks ka kinnistu nr.60, siis vahetavad need edasises ühiselt omanikke kuni 1654.aastani. Tomas Köninck sai kodanikuks 1536.a. ja abiellus usutavasti surnud Hans Pawelsi tütreaga.

Järgmised omanikud ühisele kinnistule olid:

Balthasar Vegesack - sai kodanikuks 1570.a.

Seejärel tema pärijad.

1624-1652 Herman Wöstman /vanem/ - sai kodanikuks 1605.a.

1652-1654 raehärra Daniel Wistinghausen - oli kodanik 1638-67.

Nende kohta muid andmeid vaadata kinnistu nr.60 alt /Pikk 35/.

28.04.1654 /NHB, 145/ kohtufoogt Georg Müller oma ametiülesandeks loovutas surnud endise ~~pa~~ praosti Henricus Vestringi lesele kinnistu, mis asus surnud Rotgert Dellinghuseni /nr.51; see oli küll

juba 1647 läinud üle Elias Hilnerile/ ja Daniel Wistinghauseni /nr.60/ hoovivärava vahel. Ilmselt oli see Järvamaa praosti Henrich Vestringi naine, Lorenz Bielefeldti tütar Anna.

19.04.1695 /NHB, 145/ kohtufoogt vastavalt kohtu otsusele 21. märtsist 1682 loovutas Laial tänaval, surnud H.Meyeri /nr.60/ ja Joh. Dellinghuseni /nr.51/ hooviväravate vahel oleva maja Peter Duborgh'ile. Viimane pärines Lüübekist, sai Tallinna Kodanikuks 1659, abiellus Anna-Elisabeth Nottbeckiga ja suri 1710.a. /II kodanike rmt. nr.582/.

Avalikult oksjonilt ostis selle /aeg teadmata, kuid pärast 1710. a./ Berendt Duborg /sai kodanikuks 1696 - II kod. rmt.1474/ ja loovutas selle edasi Johan Stralborn'ile, kelle nimele see kanti 24.10.1718 /NHB, 145-a/. Sellest peale jäi see kinnistu liidetuks nr.61-ga /vt. Pikk t.33./.

Raekoja tänav 3/Raekoja plats 18

Kinnistu nr.247

Vaadeldava kinnistunumbriga tähistatud krundil on algselt asunud vähenalt neli erinevatele valdajatele kuulunud iseseisvat ehitist, s.o. Raekoja tänavale pööratud otsafassaadiga suur ekamu ning sellega Raekoja platsi ääres külgnenud ja alles hiljem ühise katuse alla viidud kolm väiksemat poodi. Viimaseid tähistame Raekoja platsile suubuva elamu õueväravaga külgnenud poest alustades ning lõunasuunas kulgedes kui nr.247a, b ja c.

Raekoja tänav 3: nr.247

Selle elanu varajasemad valdajad on jälgitavad juba XIV sajandi keskpaigast alates.

1367.a. 2.04. koostatud loovutusaktis märgitakse poodi nr. 247a hr. Herman de Hove hoovivärava juures paiknevana (juxta portam domini Herman de Hove sitam) /RStB II,215/ ning 1377.a. 9.09 pärinevas teates, mis käsitab Raekoja plats 17 kohal asunud lõunapoolsemat kinnisvara (kinnistu nr.254-I), mainitakse ka seda turuäärset hoonet sama hoovivärava kõrval paiknevana (sitam apud forum juxta portam domini Hermanni de Hove) /ibid., 641/.

1381.a. 4.03. pärit teade, mille kohaselt Hennekinus Roueri omandatud kinnisvara asus Herman van der Hove kinnistu vastas (in opposito domini Hermanni van der Hoven) /RStB II,737/, ei jäta eksimiseks võimalusi, sest jutt on hoonest nüüdse Raekoja tänav 10 kohal (kinnistu nr.250) /Tiik, nr.250/.

Raehärra Hernan de Hove't (=Hermannus, v.der Hoven, Huve

Houe) mainitakse Tallinna dokumentiēs alates 1358.aastast /Publ. 8,386/. A.1361-79 oli ta bürgermeister /Bunge, Rathsl.,105; Publ.5,67/ ning 1384.aastal on ta juba surnud /Publ.5,18/. Rae-koja tänav 3 kõrval kuulus talle teisigi kinnisvarasid.

Herman de Hove surma järele läksid tema kinnisvarad a.1387 kaaspärijate ja laste võõrmündrite vahendusel vendade Bernd ja Arnd Haltern'ite valdusse, kusjuures Raekoja tänav 3 elamu omandas Arnd van Haltern sen. /Publ.5, 28-31/.

1388.aastal märgitakse Raekoja tänav 10 (kinnistu nr.250) omanikevahetuse puhul seda Arnold van Halterni vastas paiknevana (in opposito Arnoldi van Haltern) /RStB III, 156/. Hiljemalt 1400.a. paiku on samale A.v.Halternil kuulunud juba kindlasti ka kaks poodi Raekoja platsil, s.o. nr.247b ja 247c, millistel ta kruntrendist tasus /TRKA, f.230, nim.1, s.-ii.A.a.7,7a/.

1414.a. 18.05. loovutas Arnd van Haltern jun. oma isa kinnistu koos poodidega, mis asusid turu juures (syn vederlike erve, belegen by deme marckete, ... mit den boden, by deme marckete belegen) kõigi õiguste ja juurdekuuluvaga nagu seda tema isa oli kasutanud nüüd Herman Lyppe'le /RStB III, 715/.

Herman (II) Lyppe (Lippe) sai ca 1400.a. kodanikuks ja oli a.1414-34 raehärra /Bunge, Rathsl.,112/.

1419.a. 30.03. loovutas hr. Herman Lyppe selle turu ääres asunud kinnistu, kus varem Arnd Halter oli elunenud, kuid ilma poodideta, Wenemar Lyppermann'ile. Sealjuures on piistitatud tingimus, et Wenemaryl ei tohi olla ei suuri ega väikseid aknaid või valgust sellest müürist, mis tema majast ja dornsest piki Herman Lyppe hoovi (s.o. kinnistu nr.243) kulgeb. Herman Lyppe võib murda /avasid/ ja sellele müürile ehitada. Samas lahendatakse veel tilgaruumi ja vee ärajuhtimise küsimused ning lubatakse Wenemaryl ehitamiseks kasutada Arnd Mercklynckaren'ile

kuuluva hoone (s.o. kinnistu nr.254-I) müüri /RStB III, 826/.

Wenemar Lyppermann (kodanik a.1412) laenas juba samal aastal oma kinnistule Jaani seegilt 100 marka /Publ.5, 577/, koor-
mas seda a.1420-23 uute võlgadega /ibid., 605, 656/ ning suri
juba enne 1435.aastat, mil tema lesk järjekordselt nähtavasti
sanale kinnisvarale laenu tegi /ibid., 863/.

Edasises katkeb otsene kontakt, kuid naaberkinnistute oma-
nikest ja kinnistute situatsioonist järeldub, et 1453.aastal on
Raekoja tänav 3 valdajaks pro kasutajaks olnud Detert Helpin
/RStB III, 1297, 1298; vt. nr.247b ja nr.247c materjalid/.

Järgnevalt on vaadeldav kinnisvara läinud Hermen Kruse
(kodanik a.1445) valdusse: Raekoja plats 17 kohal paiknenud
nr.254-I omanikevahetuse puhul märgitakse seda 1460.aastal kui
"tusschen Peter Stekelinges (s.o. nr.254-II) huse vnde Herman
Krusen porten (s.o. nr.247 öuevärav) belegen" /mns. IV, 18/.

Mingil viisil kogunes aja vältel majale Helmeit Risebiteri
kasuks üsna suur kapital ning 1469.a. 25.03. koostatud testamen-
di kohaselt garanteeris Helmeit Risebiter 900 marka, mis ta
omakorda Wismündesche'le võlgnes, Herman Kruse'le kuulunud ma-
jaga, kus talle, nagu see kogu linnaraele teada oli, 930 marka
kuulus /Bfl.I, 276/.

Võib arvata, et just ülalmärgitudsuure võla katteks langes-
ki see hoone nüüd Wendele Wischmünesche'le, kes selle L.Tiigi
andmetel juba 1471.aastal pagar Marcus Sten'ile loovutas.

1478.a. mainitakse järjekordselt Raekoja platsile avanevat
hoovivärvavat (an deme markete ... Marcus beckers hoffporten)
/Publ.5, 1119a/.

Hoone varasemast ehitusviisist väärrib märkimist veel 1492.
aastast pärit teade, mille kohaselt Marcus Steni lesele kuulub
eluaegselt rent värvapealsest kambrist (de rente van deme ge-

macke bauen der porten) ja ühelt hoonealuselt keldrilt. Samuti oli tal oma elupäevadeks õigus kasutada ühte kambrit (bykamer to eren dagen) /Publ.5, 1180/.

Raekoja plats 18; pood nr.247a kbhal

Vaadeldav pood on kahtlemata identne ühega Hinricus de Like juniorile kuulunud, kuid mitte kõrvuti paiknenud kahest poest, millistelt eelmainitu a.1352-59 Toomapäevaks kumbagilt 6 or. kruntrendist tasus /Publ.8, 510-16/

Ühte neist mainitakse juba a.1334-41 /Publ.8; 92,22; 387, 32/ ning et veelgi varem on see olnud Hinricus de Like ja Jacobus de Gotlandia ühisomandiks (taberna in foro) /RStB I, 390/, kuid selle samastamiseks kõneallolevaga puudub esialgu veel piisav alus.

1367.a. 2.04. loovutas Hincó de Like ühe Herman de Hove värava (s.o.nr.247) juures asunud poe koos poole keldriga selle all (boda, scherbode dictam, et dimidietatem cellarii ibi subtus juxta portam domini Hermanni de Hove sitam) Johann Heydemann'ile /RStB II, 215/, kes järgnevalt on tasunud ka 6 or. kruntrendist /TRKA, f.230, nim.1, s.-ü.A.d.12, 24 (1372.a.)/.

Kuna J.Heydemann'ile kuulus turul veel teisigi poode, siis ei ole andmete lünklikuse tõttu osutunud käesolevat järgnevates eriaegsetes loovutusaktides identifitseerida.

Ca a.1400 koostatud kruntrendist maksjate loetelus märgitakse "De scherbode by de market, de nv Hannes Duuel heuet" /TRKA, f.230, nim.1, s.-ü.A.a.7, 4a/ ja veidi hiljem "Weldeghen scherbode" /ibid., 7a/, mis 1402.a. paiku linna poolt ära osteti /Publ.5, 1427/.

1453.a. 1.03. mainitakse seda poodi seoses kõrval asunud nr. 247b ja 247c omanikuvahetusega kui linna poodi (stad bode) /RStB III, 1298/.

1491.a. oli poed L.Tiigi andmetel endiselt rae valduses ning alles 1547.a. loutasid kämmererid selle hr. Johan Egelingile /Tiik, nr.247/.

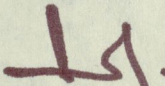
Raekoja plats 18; poed nr.247b ja c

Kunas need kaks poodi ühe omaniku kätte koondusid, ei ole selge, kuid hiljemalt a.1400 paiku on nende omanikuks olnud Arnd van Haltern (wurtins bi deme markede ... Arndes van Haltern beide boden ...) /TRKA, f.230, nim.1, s.-ü.A.a.7, 7a/, kellele sanaaegselt kuulus ka elamu Raekoja tänav 3.

1414.a. 18.05. müüs Arnd van Haltern talle kuulunud elamu koos poodidega turu juures (mit den boden, by deme marckete belegen) Herman Lyppe'le /RStB III, 715/. 1419.a. loovutas Herman Lyppe oma elamu, kuid jättis need poed enda valdusse /ibid.826/

1453.a. 1.03. loovutas Hans Lippe "twe boeden an deme markede belegen twusschen Detert Helpins huse (s.o. nr.247) und der stad boden" nii nagu need tema isale olid kuulunud nüüd hr. Hinrik Toelner'ile /RStB III, 1298/.

Tallinnas, juuni 1976.a.

/R.Kangropool/